TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

KASIM-ARALIK 1981

SAYI: 152-153

"Enerji tüketiminde özel ... kanmalı

Türkiye'de 3 milyon 600 bin işsiz

«Türkiye'nin kalkınma için işadamları her konuda gereken fedakarlığı göstermelidir»

EVREN: "İşçi haklarında bir geri... sözkonusu olmamalıdır. Gelirleri ... kaydırma çaresi bulmalıyız."

ÖZAL: "İhracatımız bu yıl 4,5 ... işçi dövizleri 2,6 milyar dolara ... işlemlerde dengeye epeyce yakl...

TİYENŞAN: "Varlığa değil, te... açılmalı, Bağ-Kur yönetimind... ...kârlar da söz sahibi olm...

İŞÇİ SORUNLARI ZİRVEDE GÖRÜŞÜLDÜ

İŞÇİ MEMUR SORUNUNA KEGİN ÇÖZÜM GETİRİLİYOR

2. TÜRKİYE İKTİSAT KONGRESİ

İZMİR

2-7 KASIM 1981

ÖNERİLERİ KONGREDE BİRLİĞİ

KAYIP YURT • KAYIP YURT

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
YAYIN
ORGANIDIR

KASIM - ARALIK 1981

SAYI: 152 - 153

FIATI:
YURT İÇİ 50 TL.
YURT DIŞI 3 DM.

●

SAHİBİ:
TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
İBRAHİM DENİZCİER

●

MÜESSESE
MÜDÜRÜ:
GENEL
TEŞKİLATLANDIRMA
SEKRETERİ
ORHAN ERÇELİK

●

SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU

●

İDARE VE YAZIŞMA ADRESİ:
TÜRK-İŞ
GENEL MERKEZİ
BASIN VE HALKLA
İLİŞKİLER BÜROSU
BAYINDIR SOKAK No. 10
17 91 34 - 18 10 09

●

DİZGİ VE BASKI:
DEMİRCİOĞLU
MATBAACILIK
17 30 51 - ANKARA

●

KAPAK VE MİZANPAJ
GRAFİK STÜDYO S
29 70 46 - ANKARA

●

DERGİMİZ,
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

içindekiler

2 — 2. TÜRKİYE İKTİSAT KONGRESİ TOPLANDI

14 — TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU OLAĞANÜSTÜ TOPLANDI

18 — «İŞÇİ-İŞVEREN MÜNASEBETLERİ» KONULU BİR AÇIK OTURUM DÜZENLENDİ

23 — BALGAT İŞÇİ KONUTLARINDAN 634'Ü HAK SAHİPLERİNE VERİLDİ

25 — KÖŞEMDEN
KAYA ÖZDEMİR

26 — MODERN YÖNETİM SEMİNERİ DÜZENLENDİ

27 — İSLÂM ORTAK PAZARI

28 — ABD BÜYÜKELÇİSİ DENİZCİER İLE GÖRÜŞTU

29 — SOSYAL GÜVENLİK TARIM İŞÇİLERİ
OSMAN N. TEKMAN

30 — BASINDAN SEÇME-SAÇMALAR

31 — EKONOMİ

33 — SOSYAL GÜVENLİK KURULU TOPLANDI

33 — İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİ YÖNETİM KURULU TOPLANTISI

34 — ÖZDEMİR: «İŞ KAZALARININ ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARINA MPM DE KATKIDA BULUNACAK»

35 — DIŞTA OLUP - BİTENLER

36 — İÇTE OLUP - BİTENLER

37 — KADIN İŞÇİLERİN SENDİKAL ÇALIŞMALARDA KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER
RAHİME AKDOĞAN

38 — HUKUK

41 — SENDİKALARDAN HABERLER

SUNUŞ

Atatürkçü olabilmek

Sayın Okurlarımız

O yüce insanı bir yıl boyunca yaşamak, O'nun eşsiz dehasını sindire sindire bir kez daha hatırlamak, ya da yeniden öğrenebilmek, açıkcası, ATATÜRKÇÜ bir ruhla Atatürk'ü anlamak, eşsiz bir şey.

Bu yıl, ATATÜRK YILI. Hiçbir fâniye nasip olmayan birşey bu. Sanırız yeryüzünde hiçbir ulu şahsiyet, bu derece milleti tarafından sevilmemiş, tüm dünya uluslarınca bu derece benimsenmemiştir.

BİR yıl boyunca bir kişiyi anmak ve O'nun eşsiz dehasına doyamamak. Her geçen gün yeni bir özelliğini duymak ve bu kadar değerin bir şahsiyette nasıl toplanmış olduğunu anlıyabilmek, cidden şaşırtıcı. Fakat şaşırtıcı olduğu kadar da, Türklük adına gurur verici. O'nunla aynı milliyeti paylaşmak, tabii yüksek bir onurdur.

ONURLU bir diğer nokta, O'nun bu özelliklerine şaşıp hayranlık duymak değil, O'nu tam anlamıyla anlıyabilmektir. Ve daha önemlisi, O'nun ilkelerinden taviz vermemektir.

ÇÜNKÜ, her sıkışan başın, «Ben Atatürkçüyüm.» demesi, o şahsa birşey kazandırmıyacağı gibi, o şahsın ağırlığı ölçüsünde ülkeye de birşey kazandırmaz. Aslolan, GERÇEK ATATÜRKÇÜ'lüktür ve yukarıda da belirttiğimiz üzere, bu çizgiden sapmamaktır.

ATATÜRK'ÜN 48 yıl önceki heyecanlı sesinden dinlediğimiz ONUNCU YIL NUTKU, bize yerimizi işaret etmiş bulunmaktadır:

«ÇAĞDAŞ MEDENİYET DÜZEYİNİN ÜSTÜNE ÇIKMAK.»

TÜRKİYE'nin atılım yılı olan 1981'den itibaren, ülkesini seven herkes ve her kuruluş, kendisini bu hedefe göre ayarlamalı ve ondan sonra «ATATÜRKÇÜYÜM.» demeye hak kazanmalıdır.

SAYGILARIMIZLA.

TÜRK-İŞ

2. TÜRKİYE İKTİSAT KONGRESİ TOPLANDI

- İZMİR'DE TOPLANAN İKTİSAT KONGRESİNİN AÇILIŞINI DEVLET BAŞKANI EVREN, DİVAN BAŞKANLIĞINI ULUSU YAPTI
- **KESİMLER ADINA İLK KONUŞMAYI YAPAN DENİZCİER, ÖZELLİKLE İSTİHDAM SORUNU ÜZERİNDE DURDU**
- BİR HAFTA SÜREN ÇALIŞMALAR SONUNDAKİ SUNUŞ TEBLİĞİNDE TÜRK-İŞ'İN BİRÇOK ÖNERİSİ YER ALDI

BURHAN DODANLI

ATATÜRK'ün Doğumunun 100. Yılında Türkiye'nin çeşitli sorunlarının özellikle ekonomik açıdan ele alındığı Türkiye 2. İktisat Kongresi, 2-7 Kasım tarihleri arasında İzmir'de yapıldı.

Toplantıyı bir konuşma ile açan Sayın Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, bu Kongrenin Türkiye'nin gelecekteki ekonomik yapısına ve plan çalışmalarına büyük ölçüde katkı sağlayacağına değindi.

«Türk ekonomik sisteminin kullanacağı bilimsel yöntemlerin ve teknolojinin hangi sınırlar içinde bulunacağını, Ulu Önder Atatürk'ün açıkladığı devletçilik, halkçılık ve demokrasi ilkelerinde ayrıntılı şekilde bulmak mümkündür» diyen Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, özetle şunları söylüyordu:

«Bugün, içinde bulunduğumuz ekonomik koşulların, bütün yerli ve yabancı uzmanlarca tespit edilen ve Türk Halkının da büyük bir kadirşinaslıkla ifade ettiği gibi, bir yılda sağlanan ekonomik iyileşmenin başlıca sebebi, mevcut ekonomik sistemimizin işlemesine imkan veren «Yurtta Sulhun» yani huzur ve güvenin sağlanmasıdır.

Sayın üyeler, şimdi de ekonomik hususlara değinmek istiyorum.

İlk olarak belirtmek istediğim husus; bugüne kadar Türkiye'de oluşan; polemikten ve doğmalardan arındırılmış fikirlere ve Atatürk ilkelerine uy-

2. TÜRKİYE İKTİSAT KONGRESİ BASINDA DA İLGİYLE İZLENDİ VE GELİŞMELER GÜNÜ GÜNÜNE KAMUOYUNA YANSITILDI

EVREN VE MGK ÜYELERİ İLE DİĞER KONUKLAR İKTİSAT KONGRESİNDE

gun olarak bütün bilimsel çalışmaların birleştiği ekonomik esasların saptanması ve bu esasların uygulanabilir biçimde ekonomik hareket tarzları olarak tarif edilmesidir.

Sosyalist, komünist, kapitalist, serbest, planlı ekonomi gibi ekonomik esasları birbirine düşman kamplara ayıran gruplarda toplamanın zararları, yalnız ekonomik konularda değil, Türk Toplumunun sosyal ve siyasi hayatının bütün vechelerinde görülmüştür. Geçerli olan, Türkiye'de vuku bulan ekonomik olaylara olumlu yönden ve tüm ekonomik ve milli güç sistemini dikkate alarak yaklaşmak ve ekonomimizi ve gelişmesini sınırlayan veya destekleyen bütün faktörleri, etkenleri saptayacak milli amacımıza uygun hareket tarzlarını genel ve bilahare ayrıntılı olarak tespit etmektir.

Öyle inanıyorum ki, bugünkü bilim ve teknolojinin ulaştığı düzey, Türk Milletinin sahip olduğu imkânlar ve Türkiye'deki mevcut bilgi birikimi, milli ekonomik sistemimizin milli amaçlara uygun olarak gelişmesini sağlayacak tedbirlerin birbirine düşman alternatifler haline getirilmeden, tespit edilerek uygulanmalarına imkân verecek durumdadır.

Türk ekonomik sisteminin kullanacağı bilimsel yöntemlerin ve teknolojinin hangi sınırlar içinde bulunacağını Atatürk'ün açıkladığı, devletçilik, halkçılık ve demokrasi ilkelerinde kesin ve ayrıntılı olarak bulmak mümkündür.

Atatürk, «Uygulanan program, bir istikametten demokratik halkçı program olmakla beraber, iktisadi noktai nazardan devletçidir» demiş ve devletçiliği aşağıdaki gibi tarif etmiştir.

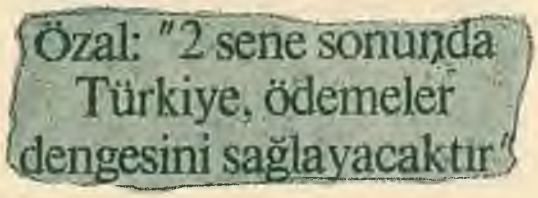
Özal: "2 sene sonunda Türkiye, ödemeler dengesini sağlayacaktır"

«Bizim takibini uygun gördüğümüz devletçilik prensibi, bütün üretim ve dağıtım araçlarını fertlerden, alarak milleti büsbütün başka esaslar dahilinde tanzim etmek gayesini takip etmez. Sosyalizm prensibine dayanan, kollektivizm yahut komunizm gibi hususi ve ferdi iktisadi teşebbüs ve faaliyete meydan bırakmayan bir sistem değildir.»

KAYA ÖZDEMİR'İN BAŞKANLIK ETTİĞİ KOMİSYON'DA ERÇELİK TEBLİĞİNİ SUNARKEN (Üstte)

AÇILIŞTA İŞÇİ DELEGELERİ TOPLUCA (Altta)

Başka bir yerde de «Devlet faaliyetinin hududunu daha kesin olarak ferdiyet inkişafının mani karşısında kaldığı nokta, devlet faaliyetinin hududunu teşkil eder» demiştir. Ayrıca ekonomik sistem için de «Devlet ve fert birbirine karşı değil birbirinin tamamlayıcısıdır.» diyerek birinin diğerinin yerini tamamen almasının sakıncalarını açıkça belirtmiştir.

Devletin, ekonomiyi işler ve sürekli gelişir bir halde tutulmasının sağlanması yanında hangi iktisadi sahalarda sorumlu olduğunu belirten Atatürk «Türkiye'nin koşullarında siyasi ve fikri hayatta olduğu gibi iktisadi işlerde de fertlerin teşebbüslerinin neticesini beklemek doğru olmaz, mühim ve büyük işlerin ancak milletin umum servetine ve devletin bütün teşkilat ve kuvvetine istinat ederek hükümetin mümkün olduğu kadar üzerine alıp başarması tercih olunur» demiştir.

Kıymetli arkadaşlarım;

Vatandaşa ve Türk Topiumuna karşı devletin en önemli vazifesi; Atatürk ilkeleri çerçevesinde, milli ekonomik sistemin bütün fonksiyonlarının yönlendirilmesini ve düzenlenmesini sağlayacak hedeflerin saptanması, ana ilkelerin konması ve genel bir ekonomik politikanın açıklıkla belirtilmesi ile zaman mekân itibariyle mühim ve büyük iktisadi faaliyetleri, koşullara göre saptayarak gerçekleştirmektir.

Şüphesiz milli hâsılanın artırılması ve milli gelirin adil bir biçimde dağıtılması, üzerinde önemle durulacak hususlardır.

Bunu etkili olarak sağlamak için de ekonomiyi tüketici ihtiyaçları mümkün olduğu kadar tam olarak karşılayacak bir üretim düzeyine getirmek gerekir.

İhtiyaçların giderek çok geniş bir şekilde arttığı ve Atatürk'ün Türkiye'nin iktisaden geri kalma sebeplerinden biri olarak gösterdiği «Kanaat tükenmeyen bir hazinedir», felsefesi artık geçerli değildir. Kişilerin çalışma ve kazanma meylini engelleyen bu felsefedeki değişiklik, talep ve arzı önemli derecede artırmıştır.

Değerli üyeler,

Ekonomimizin güçlenmisi basit yükümlülüklerle ve sınırlı sayıda kişi ve teşkillerin gayretleriyle gerçekleşemez. Herkesin ekonomik yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekir. Bu meyanda, tasarruf da ekonomik gelişmemizde fertler, kuruluşlar ve tüm Devlet için önemli bir yükümlülük haline gelmiştir, Atatürk'ün belirttiği gibi «Bütün vatandaşlar icabında ağır mükellefiyetlere ve her türlü fedakârlığa tahammül edeceklerdir, hep beraber yapacağız. Vatandaşların şunu isterim, bunu isterim demesi şunu bunu yapmaya mecburum demektir.»

Bu açıklamada önemli bir husus da sıkıntıları müştereken göğüslemektir. «Ben çok kazandım çok harcarım» felsefesi bugünkü koşullarda kalkınma için gerekli olan yatırımın aleyhindedir. Zaruri ihtiyaçların dışındaki gelirin yatırıma kaydırılması çarelerini mutlaka bulmalıyız.

Son yıllarda Türk toplumunun yapısı sanki birbirine düşman ekonomik sınıflar haline getirilmiştir, Atatürk ilkelerine ve esaslarına döneceğimiz önemli bir husus da budur.

Atatürk «Türkiye Cumhuriyeti halkını ekonomik olarak, ayrı ayrı sınıflardan mürekkep değil ve fakat ferdi ve içtimai hayat içinde iş bölümü itibari ile muhtelif mesai erbabına ayrılmış bir camia telakki etmek esas prensiplerimizdir» diyerek halkı birbirini tamamlayan ve birbirine bağlı gruplar halinde tarif etmiştir.

Bu ülküden ayrılmanın acılarını fazlası ile çektik ve kefaretini ödedik.

Şüphesiz eşitlik ilkesine uygun olarak bu gruplardan ve mensuplarından zayıf olanları, güçlüklerle aynı düzeye çıkaracak, iktisadi ve sosyal tedbirler alınacaktır. Ve alınmıştır da; ancak bu tedbir-

lerin milli ve demokratik olması ideolojik olmaması gerekir.

Atatürk «Milliyetçi Türk İşçileri mevcudiyetleri ve emekleri ile Türk toplumunun kıymetli uzuvlarıdır; bu itibarla işçilerin hayat ve haklarını ve menfaatlerini gözönünde tutarız» buyurmuşlardır.

Şimdi de kısaca planlamaya değineceğim.

Devletin ekonomiyi düzenlemek ve geliştirmek için hazırlayacağı planın Atatürk ilkelerine, bilimsel veri ve esaslara, Türkiye'nin koşullarına ve kazandığı tecrübe ve bilgi birikimine dayanması gereklidir.

Planlama, bugüne kadar uygulanan teknolojideki gelişmeler elde edilen başarılı sonuçlardan ötürü bütün teşkillerin yönetiminde vazgeçilmez bir araç olmuştur. Ekonomi de de kullanılan planlama süreci sürekli gelişme içindedir.

Ekonomide planlamaya karşı olan ekonomik kurallar etkinliğini giderek kaybetmiştir. Ayrıca gelişmiş veya gelişmemiş bütün ekonomileri etki altında tutan ekonomik buhranların halde ve gelecekte ekonomik olayları doğrudan veya dolaylı olarak nasıl etkileyeceğinin tespit edilmesi buna karşı gerekli önlemlerin süratle alınarak uygulanması ve uygulamanın kontrolü bir zaruret olarak ortaya çıkmıştır.

Planlamanın hem makro hem de mikro düzeyde ekonomik olayları oluşturan üretim ve tüketim süreçlerinde etkili ve yeterli hale getirilmesi ile Türk Ekonomisinin süratle ve dengeli bir biçimde gelişeceğine inanıyorum.

Planlama, hedeflerinin seçilmesi ve gerçekleştirilmesi yöntemlerini kapsar. Planlama geleceğe dönük ekonomik faaliyetleri ve bunların kimler tarafından nasıl gerçekleştirileceğini içermelidir.

Planlamada elastikiyete önem vermek gerekir. Planlar gelişmeyi sınırlayan, ele geçen fırsatlardan zamanında faydalanmayı önleyen nitelikte tedbirleri ve kararları ihtiva etmemelidir.

Yapılacak çalışmalarda gerçekçi olmak, hayal peşinde olmamak, kısa, orta ve uzun vadeli hedefleri ve tedbirleri uyumlu ve birbirini destekler sistemler olarak elde edilmesi için uygulanabilen plan yapmaya yetecek ayrıntıda tarif etmenin faydası vardır. Yapacağınız çalışmalarda ekonomik hedefleri saptayacak ve elde edilmesi için ayrıntılı olarak tarif edeceksiniz. Bu hedefler etkinlik ve ekonomik olmayı, gelişmeyi, istikrarı milli gelirin adil bir biçimde dağıtılmasını ve üreticiye, tüketiciye, işçiye kendi seçimlerinde mümkün olduğu nispette serbesti vermeyi, ilkeler olarak ihtiva etmelidir. Bu ilkelerden Türkiye koşullarına göre hangilerinin öncelikli olacağını işaret etmek ancak hiçbirinin tamamen ihmal edilmemesini gözönünde tutmak yurtta huzurun idamesi için gereklidir.

İstikrarın içinde bulunduğumuz enflasyon döneminde önceliği olan bir hedef olduğu açıktır. Ancak iş imkanlarının genişletilmesinin önemi dikkate alındığında ekonomik büyümenin de öncelikli hedefler arasında olması lazımdır.

İçinde bulunduğumuz koşulları çok iyi değerlendirerek öncelikleri ve önceliklere göre hangi hedefe ekonomik imkanlardan ne kadar ayıracağımızı belirten icraat programlarını diğer bir deyimle hareket tarzlarını tespit etmeliyiz.

Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullarda kamu veya özel mülkiyette olan bütün ekonomik sektörlerdeki üretim birimlerinin daha verimli ve daha ekonomik çalışmasını sağlayacak tedbirlerin bulunması ve uygulanması, ekonomik gelişmemize katkısı olacağı önceliği olan bir faaliyettir.

Bu sonuca; zaman ve değer kaynakları israf eden acı tecrübelerle değil, incelemelerle, planlamalarla varmak gerekir. Bu yöndeki çalışmalarınızın faydalı olacağı kanısındayım.

Devletin ve özel teşebbüsün serbest pazar ekonomisinin sağladığı imkânlardan faydalanmalarını sağlayacak fikirleri geliştirmenizin Türk Ekonomisine katkıları olacaktır.

Ekonomik hedefleri ve Türkiye'nin ekonomik yapısını dikkate alarak ücret ve maaşlara ilişkin çalışmalarınız Türk Halkını iknaya ve ekonomimizde istikrar, eşitlik ilkelerinin uygulanmasına imkân verecektir.

Milli ekonomide istikrar ve büyüme, para politikası, mali politika ve dış ticaretle ilgili çalışmalarınızdan Türk ekonomisi faydalanacaktır.

İnceleyeceğiniz konular içinde enflasyon ve enerji gibi Türk ekonomisini yaygın bir biçimde etkileyen iki sorun vardır. Bu iki soruna ilişkin ayrıntılı çalışmalarınızın başarılı olmasını dilerim. Bu sorunlar fert ve teşkilat olarak bütün ülkeyi ilgilendirmekte ve elbirliği ile öngörülen tedbirlerin uygulanmasını gerektirmektedir. Bu yönden tedbirlerin geniş kapsamlı, herkes tarafından anlaşılır biçimde açıklanması lüzumuna, işaret etmek isterim.

Burada yapacağınız çalışmaların Türk ekonomisini kalkınma ve gelişme modelinin esaslarını tespite şüphesiz katkısı olacaktır. Doğrultusu ve ayrıntıları belirtilerek ortaya konacak modelin başlıca özellikleri dinamik ve belli koşullarda geçerli olmasıdır. Burada teknolojinin ve uygun teknolojinin seçilmesinin önemini belirtmek isterim.

Bütün ilgilileri bir araya getiren iktisat kongrelerinin, zaman zaman toplanmasında şüphesiz büyük faydalar vardır.

Milletimizin ve Devletimizin bugün karşı karşıya bulunduğu büyük ekonomik sorunların tartışma ve müzakeresini, sizlerin milli düşüncenize ve tarihi sorumluluğunuza tevdi ediyorum. Üzerinize aldığınız bu görevi bir ekonomik ve sosyal sorumluluk bilinci içinde yürüteceğiniz muhakkaktır.

Bu toplantıya katıldığınızdan ötürü sizlere teşekkür eder, başarılar ve gayretlerinizin Türk Ulusu için mutlu sonuçlar vermesini dilerken hayırlı olması temennisiyle kongreyi açıyorum.»

Kongre Divan Başkanlığına Başbakan Bülend Ulusu'nun, Divan Kâtipliklerine ise Birinci İktisat Kongresinde işçi delegesi olarak bulunmuş İzmir'in eski Belediye Başkanlarından Dr. Behçet Uz ve bilim adamlarımızdan Ord. Prof. Ömer Celâl Sarç'ın seçilmesinden sonra, Başbakan Bülend Ulusu da

Divan Başkanı olarak, yapılacak çalışmaların anlam ve önemine değindi.

Başbakan Ulusu, daha sonra Atatürk'ün deyimiyle, «İktisat Âmilleri» sayılan topluluk temsilcilerine söz verdi.

GENEL BAŞKAN DENİZCİER İŞÇİ KESİMİNİN GÖRÜŞLERİNİ AÇIKLADI

DENİZCİER'İN KONUŞMASI

İlk konuşma sırası program uyarınca işçi kesiminin olduğundan, işçiler adına konuşmak üzere TÜRK-İŞ Genel Başkanı İbrahim Denizcier kürsüye dâvet edildi. Genel Başkan Denizcier, koroner yetmezliği geçirdiği bu sıralarda, 19 tansiyonla çıktığı kürsüden hitabederken, rahatsız olduğunu açıkça belli etmesine rağmen, konuşmasını tamamlayabildi. Güzel bir organizasyon ve düzenleme ile noksansız ve sempatik bir Kongre salonuna dönüştürülen Atatür Spor Salonu'nda 1500 delege ile Devlet Başkanı Evren, Milli Güvenlik Konseyi Üyeleri, Danışma Meclisi Başkanı Irmak ve Danışma Meclisi üyeleri, bazı bakanlar, yargı organlarının başkanları, müsteşarlar rektörler, bilim adamları, tanınmış iş adamları ve yabancı konukların hazır bulunduğu açılış töreninde TÜRK-İŞ Genel Başkanı Denizcier, özellikle istihdam sorununun çözümü ve üretimin arttırılmasını hedef alan bu konuşmasında şunları söyledi:

«İkinci Türkiye İktisat Kongresinin açılışında, Türk işçileri adına, seçkin heyetinizi saygıyla selâmlıyorum.

58 yıl önce, 1923'te Büyük Atatürk'ün emirleriyle Birinci İktisat Kongresi yine bu şehirde toplanmıştı. Aradan geçen 58 yıl içinde O'nun dediklerini yapmayanlar oldu. O'nun aydınlık yolundan ayrılıp karanlıklara girdiler. O Kongreye katılan sosyal gruplar olarak şimdi tekrar toplanıyoruz ve O'nun manevi huzurunda, aradan geçen 58 yılın hesabını veriyoruz.

Büyük Atatürk'ün önderliğinde kazandığımız Kurtuluş Savaşımızda, emperyalist düşman askerine karşı ilk Türk kurşunu bu şehirde atılmıştı. Ne yazık ki, yıllarca sonra, başka emperyalistlerin emrindeki teröristler aynı şehirde bu sefer Türk askerine kurşun sıkmışlardır.

1920 lerde Atatürk'ün bağımsızlık mücadelesinin önderi olan İzmir şehri, 1980 yılında bağımlılık ihanetinin merkezlerinden biri haline getirilmişti.

Çok şükür ki, terör artık yenilmiştir.

Çok şükür ki, ülkemizin her yanı gibi, şimdi İzmir şehri de, Atatürk ilkelerine yeniden kavuşmuştur.

Şimdi, ilk Kongreden 58 yıl sonra, tekrar O'nun huzuruna çıkıp hesap vermeye geldik. O'na karşı mahçubuz. Burada hesabımızı verdikten sonra önümüzdeki yıllarda bir daha O'nun yolundan çıkmamaya herkes söz vermelidir.

Uluslararası merkezlerin desteğinde, bir çok ülkede uygulanan, 12 Eylül öncesinde Türkiye'de sahneye konulan «istikrar bozma stratejisinin yukarda özetlediğim genel hatlarını unutmamalıyız. Ulusal istikrarımıza düşman olanların uymadığını ve aynı planı canlandırmak için fırsat kolladığını bilmeli; önlemlerimizi buna göre almalıyız.

Bu stratejiyi daha birinci halkasından koparıp etkisiz kılmak için toplumun mevcut ekonomik ve sosyal sorunları süratle ele alınmalı ve çözülmelidir.

Bugün idrâk ettiğimiz İkinci Türkiye İktisat Kongresinin en önemli görevi de buradadır. Sivrisineklerden kurtulmak için bataklığı kurutmak gerektiğine göre, ülkemizin ekonomik ve sosyal politikalarında yapılması gereken değişiklikleri tespit etmek öncelik taşımaktadır. Bu Kongrede yapılacak müzakereler, işte bu değişikliklere ışık tutacaktır.

Ekonomik ve sosyal sorunları çözmek, kalkınma ile mümkündür. Kalkınmanın ise, birbirinden ayrılmayan üç temel unsuru vardır. Birincisi istihdamdır. İkincisi, gelirin adil bölüşümüdür. Üçüncüsü ekonomik büyümedir. Bu üç unsurdan her hangi biri eksik olursa, kalkınmadan söz edilemez.

Bir süre öncesine kadar iktisatçılar, sadece ekonomik büyümenin kalkınmaya yeteceğini sanıyorlardı. Zamanla gördüler ki; istihdam ve adil gelir bölüşümü sağlanmadan sadece ekonomik büyüme olursa, ülke kâğıt üzerinde kalkınmış gibi görünür, ücretler artmış gibi görünür, fiyatlar ucuzlamış gibi görünür. Ama aslında durum böyle değildir. Yaratılan milli gelir adaletsiz dağılmıştır, işsizlik artmıştır, sosyal adalet bozulmuştur, güçlüler üste çıkmış ve güçsüzler büsbütün ezilmiştir. Kısaca, «insansız kalkınma modeli» diyebileceğimiz bu model, bir ülkenin başına gelebilecek en büyük sosyal tehlikedir.

Günümüzün iktisatçıları, özellikle Güney Amerika ülkelerinde bu modelin başarısızlığını gördük-

ten sonra, eski görüşlerini değiştirdiler ve «insan»ın mutluluğunu amaçlayan sosyal adaletçi kalkınma modellerini benimsediler. Nitekim, «insansız kalkınma» modelini savunan Amerikalı İktisatçı Milton Friedman'a 1970 lerde verilen Nobel İktisat Ödülünün; 1981 yılında sosyal adaletçi kalkınmayı savunan James Tobin adlı Amerikalı İktisatçıya verilmesi, Batı iktisat bilimindeki bu gelişmenin bir işaretidir.

Kâğıt üzerinde bir takım rakamların şişmesi ve grafiklerin yükselmesinin insanı mutlu etmeğe yetmediği; güçlü bir ekonomide insanların mutlaka kolaylıkla iş bulmasının ve yaratılan milli gelirin de adil paylaştırılmasının şart olduğu artık anlaşılmıştır.

Batı iktisat bilimindeki bu gelişmeden bizim plancılarımız da ders almalıdırlar. Bizdeki planlama anlayışı şimdiye kadar «insan»ın mutluluğuna önem vermemiş, kâğıt üzerindeki bir takım kuru rakamları gereğinden fazla önemsemiş; istihdama ve milli gelirin adil dağılımına ise önem vermediği için, sosyal adalet tam anlamıyla yerleşmemiştir.

İşsizlik sorunu, Kongrenin özellikle üstünde durmasını gerektiren çok büyük boyutlara varmıştır. Milyonlarca işsiz yurttaşımız bu Kongrenin getireceği çözümlerden medet umuyor. Bu insanlar hiç bir şey üretmeden, başkalarının emeğinin asalağı olarak yaşamak istemiyorlar. Çalışıp üretmek, alın terlerinin karşılığını alıp huzur içinde yaşamak istiyorlar. Ama çalışmak için uygun bir iş bulmaları gereklidir. Son yirmi yıllık planlı dönemde ise, ülkemizde milli bir istihdam politikası geliştirilmemiş, kalkınırsak istihdam kendiliğinden çözülür sanılmıştır. Oysa hem kalkınmamız yürümemiş hem de işsizlik büyümüştür. Batının gerçekçi iktisatçılarının bu düğüme getirdikleri yeni çözümler ülkemizde de uygulanabilir ve milyonlarca işsiz insanımız işe ve huzura kavuşturulabilir.

Teknoloji seçiminde işsizlik yaratmamaya dikkat etmeliyiz. Savunma, makina, elektronik gibi kritik sektörlerde, teknolojik gelişmeyi yakından izlerken, bir yandan mümkün olduğu dışa bağımlılıktan kurtarmak gereklidir. Bir savaş veya ambargo durumunda, savunma sanayiimizin ihtiyaçlarının, tümüyle yurt içinden ve modern düzeyde karşılanmasının önemi anlaşılmıştır. Bu gibi sektörlerde, teknolojik gelişmeyi kendi kaynaklarımızla gerçekleştirmek ve yurt içindeki potansiyelimizi bu amaç doğrultusunda seferber etmek gereklidir.

Başka bazı sektörlerde konuya değişik bir açıdan da bakabiliriz. Örneğin tekstil, gıda, inşaat, tarım, ormancılık gibi sektörlerde hem ham maddeler ülkemizde bolca bulunur ve ucuza temin edilir, hem de işçi ücretleri Avrupa'ya oranla çok daha ucuzdur. Meselâ, 1980 yılı itibariyle, imalat sanayiindeki istatistiklere göre Türkiye'deki işçi ücretlerinin Federal Almanya'nın beşte biri kadar olduğu tesbit edilmiştir. Demek ki, bu gibi sektörlerde mümkün olduğu kadar emek-yoğun teknolojileri tercih edebiliriz, ve buna rağmen dış piyasada rahatça rekabet edebiliriz. Bu rekabet gerçekleşmezse, konu işçi ücreti meselesi değildir, işverenler açısından kötü yönetim ve organizasyon bozukluğu meselesidir. Çözüme de bu açıdan yaklaşılmalıdır.

Emek-yoğun teknolojilerin bazı sektörlerde tercih edilmesi halinde, hem vatan evlâtları daha fazla sayıda iş bulurlar, hem de bütün insan gücümüz üretime yöneleceği için sosyal sıkıntılar azalır. Kitlelerin geliri artar, devletin vergi geliri çoğalır. Bir ülkenin bütün insanlarının iş bulup canla başla çalışması halinde. o ülkenin daha hızlı kalkınacağı iktisatçılarca tesbit edilmiştir. Bu nedenle, bundan sonraki planlama politikası itibariyle, mümkün olan sektörlerde emek-yoğun teknolojiler tercih edilmeli ve istihdam yaratıcı girişimler özendirilmelidir.

Bu önlemlerin yanı sıra, çalışan işçilerin istihdamını da korumak için, 12 Eylül Yönetiminin çok olumlu bir kararı olan işçi çıkarma yasağı devam etmeli; yasalara dahil edilerek kalıcı hale getirilmelidir Eskiden zulüm ölçüsüne varan işçi çıkarmalarının ne kadar haksız bir kıyım olduğu görülmektedir. İşverenler şimdi işçi çıkaramadıkları halde koşullara uyabilmişler, üretime devam etmişler ve hatta yer yer gelişmişlerdir. İşçi çıkarma yasağının devam etmesiyle, bu zulme tekrar izin verilmemesi yararlı olacaktır.

Mevcut istihdamı korumak ve yeni istihdam yaratmak tedbirlerine ek olarak, işini kaybeden insanların da korunması için, Batı ülkelerinde yararlı uygulamasını gördüğümüz gibi, İşsizlik Sigortası da kurulmalıdır. Batı Avrupa'da, İkinci Dünya Savaşından sonraki büyük ekonomik sıkıntı sırasında bile bu sigorta kurulup işlediğine göre, ülkemizin şimdiki ekonomik durumunda rahatlıkla kurulabilir. Batı uygulaması, İşsizlik Sigortasının bir maddi imkân sonucu değil; bir sosyal zorunluk ve ciddi hesap sonucu gerçekleştiğini göstermektedir. Kaldı ki, bu gibi sosyal politika önlemleri, esas olarak ekonomik sıkıntı sırasında işe yarar. Kalkınma tamamlandıktan, herkes iş bulduktan ve gelirin adil bölüşümü tamamlandıktan sonra, esasen İşsizlik Sigortasının önemi kendiliğinden ortadan kalkar. Demek ki, bu önlem yarın için değil; bugün için gerekli, yararlı ve mümkündür.

İşsizlik Sigortası kurulurken, başarılı bir Türk buluşu olarak dünya sosyal siyasetine armağan ettiğimiz Kıdem Tazminatı müessesesini de korumak ve hatta geliştirmek şarttır. Yani, İşsizlik Sigortası, Kıdem Tazminatının alternatifi değil, tamamlayıcısı olmalıdır.

Büyük Atatürk, ülkemize «çağdaş uygarlık düzeyini geçmek» emrini vermiştir. Bu direktifi yerine getirebilmek için, gelişmiş Batı uygarlığıyla yarışmak zorundayız. Bu uygarlığın temeli, çalışanlara tanınan ve durmadan geliştirilen yüksek haklardır. Ülkemiz bu haklar açısından da Batıyla yarışmak zorundadır. Avrupa'nın kendi işçilerine çok görmediği ekonomik, sosyal ve demokratik hakları, biz de Türk işçisine çok göremeyiz.

İşçi ücretlerindeki münferit bazı rakamların, genel ortalamayı temsil etmediği unutulmamalıdır. Genel ücret ortalaması ve vergi sistemi birlikte

ele alındığında, işçi ve memur gelirlerinin bir çok şehirde mütevazi bir evin kirasını bile karşılamaktan uzak olduğu ortaya çıkar. Bu durumda, işçi ve memur gibi kesimlerin milli gelirden aldıkları payın yeterli olduğunu savunmak ülkemizin gerçeklerine aykırı olur.

İşçi ve memur ücretlerinin yükselmesi enflasyon yaratmaz, ekonomiyi batırmaz. İşçiler enflasyonun nedeni değil, kurbanıdırlar. Ülkemizde işçi haklarının geliştiği ve ücretlerinin nisbeten yükseldiği 1963-70 yılları arasında, ücret artışlarının ekonomiyi batıracağı çok söylenmişti. Ama aynı dönem, tam tersine, ekonominin kalkınma dönemi olmuştur. Çünkü işçi ve memurların artan gelirleri iç piyasada geniş bir talep yaratmış, böylece de yatırım, üretim ve istihdam kendiliğinden canlanmıştır. Ayrıca, aynı dönemde, işçilerin çağdaş biçimde örgütlenip yasal haklarını talep etmeleri sonucunda, işverenlerin de ilkel patronluktan çağdaş sanayiciliğe geçme zorunluğu doğmuş, böylece benimsenen modern yöntemlerin ülkemize çok yönlü yararları görülmüştür.

İşçi haklarını içlerine sindiremiyenlerin iddia ettiği gibi, 1970 lerde başlayan ve 1980 e kadar tırmanan anarşi ve terör olaylarının, gerçek işçi hareketiyle bir ilgisi yoktur. O dönemde, işçi hakları adı altında, çok başka şeyleri amaçlayan ve çok başka merkezlerce yönetilen bir çeşit saldırı söz konusudur. Nasıl ki, aynı dönemde saygı duyulan her kavram aynı biçimde çarpıtılmış ve istismar edilmiştir. Bunlara bakarak, çağdaş anlamda hür-demokratik işçi haklarına karşı çıkmamalıyız.

İşçi-işveren ilişkilerinin ülke yararına gelişmesi için, çağdaş işçi haklarını çağdaş yöntemlerle savunan hür-demokratik işçi hareketi her bakımdan desteklenmelidir.

Her hak gibi, işçi hakları da, ancak bir görev karşılığı mevcuttur. Çalışmayan ve üretmeyen kişi esasen işçi değildir ve işçi hakkı adı altında onu savunmaya imkân yoktur. Bu nedenle, işçileri çalışmamaya, hatta fabrikaları ve ülkeyi tahribe yönelten ideolojilerin işçi çıkarlarıyla bağdaşması mümkün değildir.

TÜRK-İŞ, bu tür yıkıcı ve aldatıcı ideolojileri her zaman reddetmiştir, bundan sonra da reddedecektir. Biz işçilerin çok çalışıp çok üretmesini, ondan sonra da çok hak elde etmesini istiyoruz. Çağdaş anlamda hür-demokratik işçi haklarından anladığımız budur.

TÜRK-İŞ'in temsil ettiği hür-demokratik sendikacılık hareketi sorumluluk duygusuna sahiptir. Bizim elimizde toplu sözleşme ve grev gibi haklar, yıkıcı değil, yapıcı olarak kullanılır.

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar tüm faaliyetlerinde kanunlara saygılı olmuşlar; kamu oyunu ve ülkeyi rahatsız edecek, ulusal çıkarları zedeleyecek zararlı eylemlere hiç bir zaman girmemişlerdir.

Savunduğumuz sosyal adalet ve demokrasi kavramları, hassas bir hak ve görev dengesi üzerine kuruludur. Bu sistem içinde toplu sözleşme ve grev gibi demokratik haklar mutlaka gereklidir ve sınırlanması yerine genişletilmesi yararlı olacaktır. Çünkü, alın teri dökerek üretim yapan, ülkenin ekonomik yaratıcılığını temsil eden işçilerin yerine getirdikleri büyük görevin doğal karşılığı işte bu gibi haklardır. Bu haklar, hür-demokrat sendikaların elinde, yıkıcı değil, ekonomiyi geliştiren, sosyal adaleti ve dolayısıyla sosyal barışı güçlendiren etkili birer araçtır.

Milli Savunma Bakanlığına bağlı askeri işyerlerinde gerekli önlemler alınmış ve iş kazaları asgariye inmiştir. Ama Çalışma Bakanlığı denetimi kapsamındaki diğer işyerlerinde, işverenler üç-beş kuruş daha fazla kâr etmek için önlem almazlar, işçiler de iş kazalarına ve meslek hastalıklarına uğrayıp perişan olurlar. İşverenlerin ve Çalışma Bakanlığının karşılıklı ihmalinin sonucunda ortaya çıkan tablo son derece acıdır.

İstatistiklere göre, 1980 yılında iş kazalarında 2 bine yakın işçi ölmüştür. Yani, her iş günü için yaklaşık 9 işçi ölümü, 9 işçi sakatlığı vakası vardır. Aynı yıl meslek hastalığına yakalanan işçi sayısı on binleri bulmaktadır. Bu ihmalin ülkeye verdiği ekonomik kayıp ise 33 milyar lirayı bulmaktadır.

Bir başka açıdan bakarsak, 1974-1979 arasındaki 5 yıllık süre içinde, iş kazalarıyla kaybolan gün sayısı, grevlerde kaybolan gün sayısından % 35 daha fazladır.

Bu büyük felaketler, sebeb olduğu zararın çok küçük bir oranının önlemler için harcanmasıyla kolaylıkla önlenebilir. İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemenin, ödemekten çok daha kolay, ucuz ve insancıl olduğu Batı ülkelerinin uygulamasıyla tesbit edilmiştir.

Sokak terörünü bastıran ve halkımızı can güvenliğine kavuşturan 12 Eylül Yönetiminin, fabrikadaki bu anarşiyi de önlemesini ve işçilerimizi bu açıdan da can güvenliğine kavuşturmasını bekliyoruz.

Bu amaçla, işverenlerin kanunu çiğneme derecesine varan ihmalleri önlenmeli, sendikaların bu konudaki yetkileri artırılmalı, Çalışma Bakanlığının denetim örgütü kadro ve yetki bakımından güçlendirilmelidir.

Bütün bu tedbirlerle sosyal adaleti yeterince sağlasak bile, yine de ferdi veya toplu sorunların ve şikayetlerin ortaya çıkacağını bilmeli ve bunu doğal karşılamalıyız. İnsanlık tarihi, ihtiyaçların gelişmesine bağlı olarak sürekli yeni sorunların çıktığını ve bunlara yeni çözümler bulunduğunu gösteren dinamik bir kaynaktır.

Sosyal sorunların siyasal bunalım boyutuna varmadan çözülmesi için tek çare, bu sorunların demokratik sistem içinde çözülebilir olmasıdır. Bir başka deyişle, demokratik sistemin en büyük fazileti olan «kendi kendini islah» mekanizmaları iyi işlemeli, fertler de bu olanaklardan kolayca yararlanabilmelidirler.»

ATATÜRK'ÜN İKTİSADİ DÜŞÜNCESİ

Açılış töreninde bir tebliğ sunan Danışma Meclisi üyelerinden Prof. Dr. Mustafa Aysan, «Atatürk'ün İktisadi Düşüncesi»ni ayrıntılı şekilde anlat-

tı. Aysan'ın bu tebliği ile Ulu Önder Atatürk'ün şimdiye kadar pek bilinmeyen oldukça kuvvetli bir özelliği daha ortaya çıkıyordu. Prof Aysan, bu tebliğinde O'nun plan ve bütçeye dair uygulamalarından örnekler vererek, Atatürk'ün devlet adamlığı ve askerlik dehasına ilâveten iyi bir maliyeci ve iyi bir iktisatçı olduğunu da ortaya koymuş oldu. Aysan'ın bu tebliği büyük ilgi gördü.

DİĞER KONUŞMALAR

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Denizcier'den sonra Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu Genel Başkanı Hüsamettin Tiyenşan, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Osman Özbek ve Türkiye Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar temsil ettikleri kesimler adına İktisat Kongresine bakış açılarını dile getirdiler.

Açılış töreninde Bankalar Birliği adına ise, Merkez Bankası Başkanı Osman Şıklar konuştu.

ÖZAL'IN SÖZLERİ

Kesimler adına yapılan konuşmalardan önce Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turgut Özal'a söz verildi. Özal, bu Kongrenin yapaacğı komisyon çalışmaları sonunda ortaya çıkacak önerilerden hükümet olarak özellikle plan çalışmalarında yararlanacaklarını belirtti.

Özal, geçtiğimiz yıllarla orantılı örnekler vererek, Türkiye'nin bugünkü ekonomik yapısını rakamlarla dile getirdi. Özellikle 12 Eylül harekâtından sonra ortadan kalkan anarşi ve teröre paralel olarak ekonomimizin ve üretimin artış kaydettiğini söyledi. Turgut Özal, Türkiye'nin hızla gelişmekte olan ülkeler arasına girdiğini de sözlerine ekledi ve 2 yıl sonra ülkemizin dış ödemeler dengesini tam kurarak ekonomik bakımdan güçlü ülkeler sırasına çıkabileceğini belirtti. Özal, «Bu yargıyı bundan birbuçuk yıl önce hatta bir yıl önce söylemek mümkün değildi. Ama şimdi cesaretle söyleyebiliyorum» dedi.

KOMİSYON ÇALIŞMALARI

2. Türkiye İktisat Kongresi çalışmaları açılış gününü takiben hergün sabah 09.00 dan 18.30'a kadar komisyonlar halinde sürdü. Yedi ayrı komisyondan biri olan yoğun görüşmelerin cereyan ettiği Sosyal Gelişme ve İstihdam Komisyonu başkanlığını ise TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir yaptı ve Yönetim tarzından çok başarılı not aldı.

Geniş bir delege kadrosuyla Türkiye İktisat Kongresinde işçileri temsil eden TÜRK-İŞ Delegasyonu üyeleri 7 ayrı komisyonda da görev alarak kongreye sunulan 200 den fazla tebliğ üzerinde işçi kesiminin görüşlerini dile getirdiler. Genel Başkan Denizcier'in ani rahatsızlık geçirmesi nedeniyle çalışmaları yakından izleyememesi yanında, TÜRK-İŞ delegeleri çeşitli kesimlerin arasında disiplinli çalışmaları ve tutarlı eleştirileri ile göz doldurdular. Bu nedenle de, kapanış günündeki sonuç tebliğinde TÜRK-İŞ'in görüşlerini ve önerilerini yansıtan birçok önemli nokta açıklıkla yer aldı. Delege olarak katıldığımız bu tarihi Kongreden çok şeyler öğrenmiş olarak dönerken, kendi görüşlerimizi de benimsetmiş olmanın engin mutluluğunu duyduk.

Buna ilâveten TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Erçelik, Sosyal Gelişme ve İstihdam Komisyonunda «Çağdaşlaşma ve Enerji Sorunlarının Çözümünde Gerçekçi İlkeler» konusunda, Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı Zeynel Irmak ise, Tarım Komisyonunda «Tarımda İşgücü ve İstihdam» konusunda birer tebliğ sundular.

Kongre çalışmaları boyunca TÜRK-İŞ Delegasyonunun görüşleri ve değerlendirmeleriyle sunulan tebliğler, basın-yayın organlarında geniş şekilde yer aldı.

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ömer Ergün de, özellikle İç Ticaret ve Hizmetler Komisyonunda hemen hergün birer konuşma yaparak işçi kesiminin görüşlerini ağırlıkla ortaya koydu.

ERÇELİK'İN TEBLİĞİ

TÜRK-İŞ İcra Kurulu üyesi ve TES-İŞ Federasyonu Genel Başkanı Orhan Erçelik ise tebliğinde Türkiye'nin enerji sorununu çağdaş seviyede ve bilimsel verilere dayalı olarak ülke gerçekleri içinde inceledi ve anlattı. Erçelik, çağdaşlaşmada enerji ve makina gücü ölçüsü, enerjinin ekonomik önemi, ucuz enerjinin önemi, nükleer enerji ve çevre sorunları ve Türkiye'nin enerji sorunlarını ilgilendiren diğer konularla çözüm önerileri getirdiği bu tebliğinde, özetle şöyle dedi:

«Çağımız uygarlığı, elektrik enerjisine ve onun yarattığı üretim ve konfor araçları teknolojisine dayanmaktadır. Enerji sayesinde üretim yapısı, girdileri gelişmiş, insan uğraşıları boyutlu hale gelmiştir.

Bu nedenlerle ülkelerin zenginliği, güçlülüğü belirlenirken, fert başına düşen gelir üzerinde durmak gerekli olmakla birlikte, yeterli değildir. Zira, bir ülke dünyanın petrol ihtiyacını karşılayan, fert

KOMİSYON ÇALIŞMALARINDAN BİR GÖRÜNÜŞ

başına düşen geliri en yüksek düzeyde olsa da, ekonominin güçlülüğü, ülke nüfusunun bilgi, bilim ve teknoloji düzeyi ancak kişi başına isabet eden enerji miktarıyla geçerlilik kazanır. Elektrik enerjisi, en açıklayıcı etken olmaktadır.

Çağdaşlaşmış olmak, ülke nüfusunun günümüzdeki konfor şartlarına ulaşması olduğu kadar, en az onu yaratacak bilgi, bilim ve teknoloji düzeyi ile açıklanmaktadır.

UCUZ ENERJİNİN ÖNEMİ

Ülkemiz içinde bulunduğu ağır ekonomik sorunları çözebilmek yolunda ihracatını geliştirmek ve dünya piyasalarında ağırlığını artıracak şekilde ekonomiyi ve sanayileşmeyi yönlendirmek zorunda dır.

Bunun da gerçekleştirilmesinin temel şartı enerji üretiminin ucuzlatılması ve etkili bir maliyet-fiyat unsuru olan amortismanın en az düzeye indirilmesidir. Bunun da tek şartı enerji makinalarının yurt içinde üretilmesidir.

Nitekim, 1975 yılında yapılan bir araştırmada ülkemizde kurulan 150 Mw'lık linyit santralının maliyetiyle Amerika'da 1800 Mw'lık nükleer santral kurulduğu görülmüştür.

Enerji makinaları çok pahalıya ithal edildiği gibi döviz kuru değişmeleri de maliyeti daha da artırıcı bir etken olmaktadır. Bu yüksek maliyet, amortisman bedeli olarak enerji fiyatına yansımakta ve giderek genel fiyat seviyesini sürekli etkilemekte ve ekonominin dış piyasalardaki rekabet gücünü tahrip etmektedir. Bunun telafisinin döviz kuru ayarlamalarıyla sağlanması çıkar yol değildir.»

Orhan Erçelik, çağdaş sorunların çözümünde Atatürkçü yaklaşımın ülkemiz açısından kaçınılmaz ilke ve hedef sayılması gerektiğini de vurguladıktan sonra, Türkiye'nin enerji sorunlarını anlatırken de şunları söyledi:

Ülkemizde enerji konusunda karşılaşılan tüm sıkıntıların çözümü de bu tutumun ısrarla, inatla sürdürülmesi sonucu sürüncemede kalmıştır.

Bugün ülkemiz enerji ve sanayileşme konusunda büyük sıkıntılar içindedir.

Enerji üretimi talebin hep gerisinde kalmaktadır. Üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin makinaları dövize bağlı olarak ithal edildiğinden enerji sektörü yatırımları ekonominin gerektirdiği esneklikte ve tutarlılıkta değil de dış finansman kaynaklarının bahşedildiği ölçüde yürütülmektedir.

1980 yılında 23,3 milyar kwh genel ve kişi başına 550 kwh üretimle ülkemiz henüz kalkınmanın başlangıç düzeyindedir. Bu miktar üretim, aslında ülkemiz nüfusunun Fransa'ya eşdeğer şekilde aydınlanma ve konfor açısından gerekli enerji tüketimini karşılayacak rakamdır. Oysa ülkemizin Avrupa ülkeleriyle paralel bir gelişme seyri takip etmiş sayılabilmesi için bu rakamların en az beş misli, (100 milyar kwh'ın) üstünde olması gerekirdi. 1980 yılı rakamı Fransa'nın 2. Dünya Savaşı'nın sona erdiği yıllardaki üretim seviyesiyle denktir. Ancak, Fransa bu tarihte bile enerji sektörünün her türlü ekipmanını yurt içinde üretebilmekteydi.

1979 sonu itibariyle sanayiin enerji tüketimi % 73 oranındadır. Bu oran söz konusu rakamla çarpıldığında Türkiye'nin sanayileşmede ortaya atılan büyük iddiaların ne denli gerisinde olduğunu anlamaya yeterlidir.

İthal edilen petrole yapılan döviz ödemesi 1973'de ihracat gelirinin % 16,8'i iken, 1977'de % 100'ünü gerektirmiştir. Bu tarihten sonra Türk ekonomisinde büyük sıkıntı dönemi başlamıştır.

Ülkemizin 1987 yılında 62 milyar kwh enerji üretmesi planlanmış olmasına rağmen dövize dayalı enerji ekipmanları ithaliyle bu hedefe varılması da şüphelidir. Zira, yurt içinde enerji ekipman sanayilerinin kurulmamış olması ve bunun yol açtığı ithalat sıkıntıları yüzünden ilk iki plan döneminde yatırımlar % 83 ve % 92, 3. Plan döneminde % 90 oranında gerçekleştiği halde fiziki hedeflerde bu oranların altında kalınmıştır. 1970'lerden sonra ekipman fiyatlarında ve döviz kurlarındaki aşırı pahalılanma yüzünden sektör yatırımları büsbütün darboğazlara girmiştir.

Kaldı ki, 1987 yılında öngörülen 62 milyar kwh lık üretim hedefine ulaşılsa bile bu tarihde kişi başına 1000 kwh'ın altında kalınacaktır. Bu rakam Yunanistan'ın 1970 yılında 1059 kwh/kişi olan seviyesinden düşük olacaktır.»

Erçelik, Türkiye'deki altyapı hizmetlerinin noksanlığı sırasında köy elektrifikasyonunun yerine değindi «Toplumun kentsel ve kırsal kesim olarak uygarlıkta bütünleşmesi, köylerin elektriklenmesiyle söz konusu olabilmektedir. Şehirlere olan akın ve yığılma sonucu, konut, altyapı, üretim yetersizliği, işsizlik ve enflasyon gibi belli sorunlar pekiştirilmiş, Türk toplumu derin bir sarsıntı geçirerek, her sorunumuz üstesinden gelinmesi zor boyutlara ulaşmıştır» şeklinde konuştu.

Enerii ve döviz sıkıntısının gerçek nedenleriyle bu sektörde dövize bağımlılık iliskilerini anlatan Orhan Erçelik, yurt içi enerji kaynaklarının değerlendirilmesinde gerekli harcama ve dış finansman kaynaklarının sağlanma yöntemlerini ve bu çalışmalar sırasında enerii makinaları sanayiini bizzat kurmamız gerektiğini ifade etti. Bu tesislerin maliyeti üzerinde de duran Ercelik «TEK tarafından 1975 yılında eletkromekanik sanayilerin kurulması hakkında yapılan fizibilite çalışmalarında, yılda 2 bin 162 megavat gücle ekipman üretecek fabrikaların, 1,3 milyar lirası döviz olmak üzere 32 milyar liraya çıkacaöı hesaplanmıştır» dedi ve bu konularda ayrıntılı bilgiler verdi.

ENERJİ SORUNLARININ ÇÖZÜM İLKELERİ

Orhan Erçelik, tebliğinin son bölümünde enerji sorunlarının çözüm ilkeleri üzerinde durdu ve şu görüsleri ileri sürdü:

Türk ekonomisi hızla çağdaşlaşmak yanında dünya pivasalarında da açılmanın gereği olarak ortaya çıkacak enerii tekelini karşılayacak esneklikte ve tutarlılıkta enerii üretmek zorundadır. Bunun aksaksız ve kesintisiz yerine getirilmesinde

çok yönlü tedbirlere başvurulması gerektiği açıktır. Bu konuda çözüm ilkeleri olarak:

- Her nevi enerjinin araştırılmasında, çıkarılmasında, üretiminde kullanılan ekipmanlar ile elektrik üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin ekipmanları (enerji makinaları) yurt içinde üretilmelidir.
- Köy elektriklendirilmesi hızla tamamlanmalıdır.
- Elektrikli tren, metro, troleybüs, tranvay gibi kitle taşımacılığına yönelme sağlanmalıdır.
- En geç 1985 yılından başlayarak nükleer enerjiyle ilgili çok yönlü teknoloji tedbirleri alınmalıdır.
- Her nevi enerji tüketiminden alınacak özel amaçlı vergilerle enerji tesislerinin kurulması, enerji ekipman sanayilerinin geliştirilmesi, merkezi ısıtma, güneş enerjisi, nükleer enerji, gübre gazı ekipmanlarını üreten sanayilerin hızla geliştirilmesi ve desteklenmesi sağlanmalıdır.
- Enerji tüketiminden ve taşımacılıktan alınacak özel bir vergiyle de, elektrikli çift hat sür'at demiryolları, metro yapımına ağ.rlık verilmelidir.
- İmar mevzuatında merkezi ısıtmadan yararlanma zorunlu hale getirilmelidir.
- Enerji ekipmanları üretimi yurtdışı pazarlara açılmayı sağlayacak şekilde öngörülmelidir.
- Küçük su düşüşlerinin, özel şirketler tarafından değerlendirilmesine izin verilmelidir.
- Kırsal kesimin güneş enerjisi ile gübre gazından çok yönlü yararlanmasını sağlayacak kapsamlı programlar uygulanmalıdır.»

Erçelik, komisyonlar içinde 42 tebliği görüşmekle en yoğun çalışmayı yapan Sosyal Gelişme ve İstihdam Komisyonuna verdiği bu tebliğine ilişkin soruları da cevaplandırdı.

IRMAK'IN TEBLİĞİ

Tarım Komisyonuna bir tebliğ sunan TARIM-İŞ Sendikası Genel Başkanı Zeynel Irmak da, «Tarımda İşgücü ve İstihdam» konusunda şu görüşleri öne sürdü:

«Son yıllarda ülke nüfusunun artışının iki katını aşan kentleşme hızına ve Tarım kesiminin toplam nüfus içindeki oransal değerinin sürekli olarak azalmasına karşılık, kırsal alanda yaşayan ve geçimini Tarımdan sağlayan insanların sayısında yine de bir artma sözkonusudur. Bugün 25 milyona yakın insanımız sayıları 74 bin dolayındaki kırsal yerleşme «köy» biriminde geçimini tarımdan sağlamaya çalışmaktadır.

Yurdumuzda tarımsal üretimin gerçekleştirildiği yer köydür. Köylünün ezici çoğunluğu da tarımsal üreticidir. Bu nedenle tarım için var olan sorunlar doğrudan köylüyü ilgilendirir. Ancak, bu yerleşme mekânı olarak köyün ve bu mekanda yaşayan vatandaş olarak köylünün birçok sorunları da olduğu bir gerçektir.

Bu sorunların özünü ise, köye bu güne dek götürülen temel kamu hizmetlerinin yetersizliği oluşturmaktadır. Yol, su, elektrik, sağlık ve eğitim gibi Devletin her vatandaşa karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu bazı hizmetler kırsal alanlarda yetersiz kalmıştır. Böyle bir sonucun ise, Tarımda üretim verimlilik ve pazarlama olanaklarının olduğu kadar bu kesimde çalışan ve kırsal alanda yaşayan işgücünün yaşam koşullarını da olumsuz yönde etkilemesi doğaldır.

Konu kırsal alan kalkınmasının temel ögesi olan alt yapı hizmetleri gözönüne alınarak incelendiğinde, kırsal nüfusunun % 29 unun sağlıklı içme ve kullanma suyundan, % 47 inin ise, yoldan yoksun olduğunu görmekteyiz. Öte yandan köy kalkınmasında ulaşılan kalkınmanın bir ölçüsü olarak kullanılan elektrik enerjisi tüketimi ise çağdaş toplumlarda olması gereken değerin ancak % 2 si kadardır. Bunların yanı sıra köylerimizin ancak % 1 inde sağlık kizmeti % 13 ünde koperatif, % 1 inde de PTT hizmeti ve % 25 inde orta okul bulunmaktadır. Tarım kesiminde gizli işsizliğin de milyonlara ulaştığı sorununu diğer sorunlara eklendiği takdirde konunun önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Köye mi hizmet götürmeli, yoksa köylü mü hizmete getirilmelidir?

Kırsal yerleşim düzenine ilişkin politika kararları verilmeden önce bu kararların seçenek maliyetlerini dikkatli bir biçimde incelenmesinin gerektiğidir. Özellikle köylerin birleştirilmesi, merkez köy ve köy kentler gibi temelde küçük yerleşim birimlerinde yaşayan çiftçi nüfusu daha iyi ve ucuz hizmet sunmak amacıyla daha büyük, yerleşim birimlerinde toplamaya yönelik çalışmalarda, konunun hizmet maliyetleri yönüyle olduğu kadar ulaşım maliyetleri yönüyle de incelenmesinde büyük yarar vardır.

Böyle bir inceleme yapılırken dağınık ve küçük yörelerde yaşayan çiftçi nüfusu, büyükçe bir merkezde toplanmanın hizmet maliyetleri açısından ülke ve yöre nüfusuna sağlayacağı yararlar ile bu tür bir politikanın yine ülke ve yöre nüfusuna getireceği ek ulaşım maliyetleri birlikte değerlendirilmelidir. Çünkü hizmet maliyetleri yerleşme ölçeği büyüdükçe azalırken ulaşım maliyetleri giderek artacaktır. Bu nedenle merkez köy ve köykent gibi bazı hizmetlerin yeterince sunulmadığı yörelerimizce bu hizmetleri sunmağa yönelik politika kararları verilirken sözü edilen iki maliyeti en düşük düzeyde gerçekleştirecek nüfus ölçeğinin bilinmesi götürülecek hizmetlerin etkinliğini arttıracağı gibi, kaynak savurganlığını da önleyecektir.

İşte bu eksikliğin giderilebilmesi ve kırsal alanlara hizmet götürülmede bazı ekonomik kıstasların ortaya çıkarılması amacıyla yaptığımız bir araştırmaya göre yeni bir yerleşme stratejisi oluşturulmadan etkin, yaygın ve kalıcı bir kamu hizmetlerinin kırsal alanlara götürülmesi bugün ülkemizin ekonomik koşulları uyarınca çok güç olacaktır.»

NACİ ÜNVER'İN TEBLİĞİ

Sosyal Gelişme ve İstihdam Komisyonu çalışmalarını devamlı izliyenlerden Sosyal Güvenlik

Bakanlığı Müsteşarı Naci Ünver de, bu komisyona sunduğu tebliğinde, «Sosyal Güvenliğin Yaygınlaştırılması ve Etkinleştirilmesi» konusunu işledi.

Ünver, özetle şöyle diyordu:

«Sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi, herşeyden önce mali ve iktisadi kaynağa bağlı olduğuna göre, ekonomik durumla sosyal güvenlik arasında doğru orantılı bir ilişki vardır. Ana hedef, süratli bir ekonomik kalkınma içinde, nesiller feda edilmeden, sosyal güvenlik ve sosyal refahın yaygınlaştırılmasıdır.

İşsizi fazla olan ülkelerde, sosyal ve siyasal huzur ve istikrarı sağlamak çok güçtür. İstihdamın artırılmasının yolu, yeni yatırımlardan ve atıl kapasitelerin kullanılmasından ve üretimin arttırılmasından geçmektedir.

Sosyal güvenlik kuruluşları bir çatı altında toplanmalı ve tarım kesiminde çalışanlar sigorta kapsamına alınmalıdır. İşsizlik sigortası ihdas edilmelidir.

KAPANIŞ GÜNÜ

İtisat Kongresinin son gün çalışmaları da, 7 Kasım günü yine Atatürk Spor Salonunda yapıldı. Kongre Başkanı Başbakan Bülend Ulusu kapanış konuşmasını yaparken, bir hafta süreyle 202 tebliğin ayrıntılı şekilde 7 ayrı komisyonda görüşüldüğünü, Hükümeti temsil eden delegelerin bu müzakereleri başından sonuna kadar izlediğini söyledi ve yapılan görüşmeler sonunda ortaya sürülen tutarlı ve gerçekci çözüm önerilerinden dolayı bütün delegelere teşekkür etti. Başbakan Ulusu, işsizliğin önlenmesi, üretimin artırılması, verimlilik ve düşük ücretlerin çalışanlar lehine düzeltilmesi, enerji sorununa ve diğer altyapı yatırımlarına ne gibi öncelikler tanınması gerektiğini, İktisat Kongresi sonrasındaki raporların ışığı altında hazırlanacak icra planlarında yer verileceğini vurguladı.

Başbakan Ulusu, Türkiye 3. İktisat Kongresinin 10 yıl sonra yine İzmir'de yapılacak toplantılarında, gelişmiş ve çağdaşlaşmış bir Türkiye'nin sorunlarının tartışılacağına inandıklarını söyledi ve «Türkiye Atatürk ilkeleri doğrultusunda kalkınmak ve ilerlemek zorundadır, bunu da başaracaktır» dedi.

Başbakan Yardımcısı Turgut Özal da, kapanış günü konuşmasında Türkiye'nin bugün birinci probleminin enflasyon olduğunu, geçen yıllarda üç haneli rakamlarla ifade edilen enflasyonun bu yıl yüzde 40'ın altında tahmin edilmesine rağmen, yine de sorun olduğunu söyledi.

Özal, işçi-işveren ilişkilerinde devletin yapıcı ve nazım rolü oynaması gerektiğini, reel ücretlerin enflasyonun altında ezilmemesi için Türkiye'nin bu konuda tutarlı politikalar uygulamak zorunda olduğunu, aslında bugün uygulanan ekonomik politikanın bu doğrultuda bulunduğunu, ayrıca, bu konuda komisyonlarda yapılan görüşmelerde tutarlı öneriler öne sürülmesinden büyük memnunluk duyduklarını belirtti. Konuşması sırasında TÜRK-İŞ Delegelerinin öne sürdüğü görüş ve öneriler istikametinde ifadeler kullanan Turgut Özal, 2 ay içerisinde hazırlanacak komisyon raporlarının plan çalışmalarına ışık tutacağını söyledi.

PROF. YALÇINTAŞ'IN SONUÇ TEBLİĞİ

Teknik Komiye'ye başkanlık eden Tertip Komitesi görevlilerinden Profesör Dr. Nevzat Yalçıntaş, bir haftalık çalışmaları değerlendiren 17 maddelik sonuç tebliğini kürsüden okudu. Konuların en iyi şekilde değerlendirildiği ve önerilerin yer verildiği Yalçıntaş'ın tebliğinde, TÜRK-İŞ Delegelerinin önerdiği birçok önemli nokta yer almaktaydı. Prof. Yalçıntaş, sonuç tebliğini çok iyi bir sentez yaparak hazırlamıştı ve oldukça da beğeni kazanmıştı.

Yalçıntaş, bu tebliğinde, özetle şöyle demişti: «— Yeni çalışma ilişkilerinde esas, çatışma değil ve fakat uzlaşma olmalıdır. Çalışma barışının sağlanmasında, hükümet, işçi ve işveren işbirliği sağlanmalıdır. Toplum kesiminin tüm kesimlerini âdil şekilde gözetecek olan bir gelirler ve ücretler politikası izlenmelidir.

- Enerji yatırım projelerine ağırlık verilmeildir.
- İstihdam sorununa çözüm sağlayıcı yatırımlara ağırlık verilmelidir.
- Milli Ana Ulaştırma Plânı hazırlanmalıdır.
- Petrol aramlarına hız verilmelidir.
- KİT'ler islâh edilmeli, yan sanayi dalları teşvik olunmalıdır.»

Daha sonra kesimler adına son konuşmalara sıra geldi ve ilk konuşmayı yine işçiler adına TÜRK-İŞ Genel Başkanı Denizcier yaptı.

Denizcier, sık sık alkışlarla kesilen ve her kesimde takdir toplayan bu konuşmasında, «Salonda hazır bulunan bütün delegelere, konuklara ve temsil edilen bütün meslek gruplarına bu kürsüden, Türk işçilerinin dost ellerini uzatıyorum ve barş dileklerini sunuyorum.

Bu kürsüden ülkemizin her köşesindeki milyonlarca işçi, ayrıca TÜRK-İŞ teşkilâtının bütün yönetici ve üyelerine huzurunuzda talimat veriyorum: Canla, başla çalışıp, üretimi arttırınız.» dedi.

Denizcier, daha sonra şöyle konuştu:

«Büyük Atatürk'ün, Yurtta Sulh, Cihanda Sulh» sözünde belirttiği gibi, her türlü huzurun temeli «barış»a dayanır. Bugün bizim de en çok muhtaç olduğumuz şey, öncelikle ülke çapında barışın sağlanmasıdır. Bunun için birbirimizi sevmeli, saymalı, birbirimizin yaralarını sarmalıyız.

Günümüzde uluslararası ilişkilerde dostluktan önce çıkar duyguları önem taşımaktadır. Bu gerçeğin bilincinde olmalıyız. Bize bizden başka kimsenin sürekli dost olmayacağını da bilmeliyiz. Bu nedenle de, önce bütün milletimizin birlik ve beraberliğini tam olarak sağlamalı, kendi içimizde sosyal ve ekonomik bakımdan güçlü olmalıyız. İşte bunun sırrı da, Atatürk'ün «Yurtta Barış» ilkesindedir.

Salonda hazır bulunan bütün delegelere, konuklara ve temsil edilen bütün meslek gruplarına; bu kürsüden, Türk işçilerinin dost ellerini uzatıyorum ve barış dileklerini sunuyorum.

Türk işçileri adına, toplumun bütün kesim, meslek ve sınıflarıyla birlikte barış içinde yaşayabilmemiz için, herkese samimiyetle aynı daveti yapıyorum.

Barış ve huzur davetimizin gerçekleşmesi ve kalıcı olması için, bütün meslek ve sınıf mensuplarının, şu basit kurala dikkat etmelerini rica ediyorum:

Barışın temeli adalettir. Sosyal barışın temeli de sosyal adalettir. Bütün insanlarımız iş bulmakta, milli gelirden pay almada, bütün nimetlerden yararlanmada eşit ve adil şanslara sahip olmalıdırlar. Biri yerken biri bakmamalıdır. Devletin hizmetleri ve ekonominin yarattığı milli gelir, her sınıf insana adil ölçülerle dağılmalıdır.

Açılış törenindeki konuşmamda da belirttiğim gibi, devletin esas görevi güçsüzleri korumaktır. İşçiler, memurlar, çiftçiler, esnaflar iktisaden ve sosyal bakımdan güçsüzdürler. Bu halde devlet, özellikle bu grupları himaye etmelidir. Sosyal adaletin ve sosyal barışın temel şartı budur.

Bu kongre, çok çeşitli görüşlerin vukufla tartışıldığı güzel bir demokratik forum olmuştur. Tartışılan zengin konulara ek olarak, gelirler politikası ve eğitim konuları da programa alınmış olsaydı, kamu oyunu uzun zamandır meşgul eden bu konularda yararlı bir açıklık sağlanabilirdi. Buna rağmen, İkinci İktisat Kongresi, organizasyonu ve içeriği ile, zengin, doyurucu ve başarılı olmuştur.

Kongredeki görüşmelerin ışığı bundan sonraki sosyal ve ekonomik politikaların tesbitinde bütün görüşleri aydınlatacaktır. Birinci kongrenin açılışında Büyük Atatürk'ün, İkinci Kongrenin açılışında da Sayın Devlet Başkanımız Orgeneral Kenan EVREN'in direktifleri Kongre tartışmalarıyla icracıların aydınlanması yolundadır. İcracıların bu direktiflere uygun davranacağından şüphemiz yoktur.

HAKLI TALEPLERİMİZİ BİLDİRDİK

Bu kürsüde ve komisyonlarda, Türk işçilerinin haklı taleplerini arzettik. Plânlamada ve icraatta istihdama öncelik verilmesini; işçilerin ekonomik, sosyal ve demokratik haklarının geliştirilmesini; sendikal hak ve özgürlüklerin genişletilmesini; toplu sözleşme ve grev haklarının korunması ve sosyal barışı güçlendirici bir araç olarak kullanılmasını; işsizlik sigortasının kurulmasını; kıdem tazminatının korunmasını; işçi çıkarma yasağının kanunlara dahil edilmesini; vergi reformuna devam edilerek emek gelirlerinin daha az vergilendirilmesini, asgari ücretin vergi dışı bırakılmasını; sosyal ve ekonomik adaletin güçlendirilmesini; istedik. Bu haklı taleplerimizin gerekçesi olarak, işçilerin daima daha çok çalışma ve daha çok üretme görevlerini vurguladık. Şimdi bu taleplerimizi devletimize emanet ediyoruz ve güvenle bekliyoruz.

Bu kürsüden ülkemizin her köşesindeki milyonlarca işçiye, ayrıca TÜRK-İŞ teşkilâtının bütün yönetici ve üyelerine huzurunuzda talimat veriyorum: Canla başla çalışıp üretimi arttırınız. Üretimde sağlayacağımız her artış, ulusal servete yeni bir damla ilâve demektir. Ulusal ekonomiye yapacağımız bu katkı karşılığında da; ekonomik, sosyal ve demokratik haklarımızı, yani alın terimizin ve emeğimizin hakkını tam ve adil ölçülerde alacağız. Bu konuda da devletimizin adaletine inanıyoruz.

KONGRENİN AÇILIŞ TÖRENİNDEN BİR GÖRÜNÜŞ

Bizim canla başla çalışıp üretimi arttırma azmimize paralel olarak, diğer meslek temsilcilerinin de, sosyal adeletin sağlanması için üstlerine düşen görevi ve fedakârlığı yapacaklarına inanıyorum.

Aynı şekilde, ulusal ekonomiyi plânlayan ve yönlendirenlerin de, artık KİT'leri yıpratmaktan vazgeçmelerini ve olumlu ıslahat yapabilecek gerçek tedbirlere yönelmelerini bekliyorum.

İkinci İktisat Kongresinin sonuçlarının ülkemiz ve ulusal çıkarlarımız açısından hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Biz, bu kogrelerin on yıl yerine beş yılda bir yapılmasını teklif ediyoruz. Takdir ilgililerindir.

Bu kongrenin toplanmasını gerçekleştiren Milli Güvenlik Konseyine ve Hükümetimize; ayrıca kongre organizasyonunu plânlayan ve yürüten yerel İcra Komitesine ve bütün görevlilere huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Bir süre sonra, Üçüncü İktisat Kongresinde tekrar bir araya geldiğimiz zaman; şimdiki sorunların tümünün çözümlendiği, çok daha ileri ve kalkınmış bir Türkiye'nin yepyeni sorunlarını huzur içinde tartışmak üzere, Türk İşçileri adına hepinize başarılar diliyorum.»

Denizcier'in konuşmasını diğer kesimler adına yapılanlar izledi. Kongre sona ermeden Başbakan Bülend Ulusu, 1. İktisat Kongresine katılan ve bu kongrede şeref konuğu olarak bulunan Dr. Behçet Uz ile diğer iki delegeye birer şilt verdi. Başbakan Ulusu, bu üç delege için TÜRK-İŞ tarafından hazırlanan klasik motiflerle süslü masa saati armağanlarını TÜRK-İŞ adına bizzat kendilerine verdi.

Kongre, on yıl sonra yapılacak Üçüncü toplantıda, gelişmiş ve ileri bir Türkiye'nin durumunu görüşme dileği ile sona erdi.

DANIŞMA MECLİSİ'NE SEÇİLEN TÜRK-İŞ MENSUBU ÜÇ SENDİKACI

FERİDUN ŞAKİR ÖĞÜNÇ

1920 yılında Ankara'da doğan Öğünç, lise tahsilinden sonra 1945 yılında Denizcilik Bankasına bağlı işyerlerinde gemi adamı olarak çalışmaya başlamıştır. 1951 yılında sendikacılık hayatına atılmış, Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonunun gelişmesinde önemli ve büyük görevler yerine getirdikten sonra Genel Başkanlığa getirilmiştir. Türk-İş Yönetim Kurulu Üyesi olarak uzun yıllar görev yapan Öğünç, 1961 yılında Kurucu Mecliste de işçi üye olarak görev yapmıştır.

Evli ve bir çocuk sahibi olan Feridun Şakir Öğünç, Kurucu Meclise seçilmeden önce İstanbul bölgesinde Türk-İş'in özel danışmanlığı görevinde bulunuyordu.

VAHAP GÜVENÇ

1926 yılında Malatya'da doğan Güvenç, Sümerbank pamuk fabrikasında işçi olarak çalışmaya başlamış ve 1951 yılında sendikacılığa atılarak 1952-1960 yılları arasında Malatya Teksif Sendikası Genel Sekreteri olarak görev yapmıştır. 1961 yılında Teksif Sendikası Genel Merkezine Genel Sekreter olarak seçilen Güvenç, 1979 yılına kadar bu görevde kalmıştır. 1968-197n yılları arasında Cumhurbaşkanı Kontenjanından Senatör olarak bu görevde kalmıştır. 1968-1974 yıllarında, aynı zamanda Uluslararası Tekstil İşçileri Federasyonu (ITGLWF) Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapan Güvenç, Türk-İş Yönetim Kurulu Üyesi bulunmaktadır.

MUSTAFA ALPDÜNDAR

1932 yılında Trabzon'da doğdu. İşçilik hayatına 1947 yılında Zonguldak E.K.İ. işyerlerinde başladı. Askerliğini müteakip Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kocaeli Askeri işyerlerinde tersane işçisi, kaynakçı ve gemi inşa işlerinde çalışma hayatına devam etti.

Türk-İş Kolejinde Eğitim Müdürlüğü programına katılan Alpdündar, Sendikacılık hayatına 1955 yılında Kocaeli askeri işyerleri Harb-İş Sendikası Yönetim Kurulu üyeliği ile başladı. Ve bu sendikada uzun süre yöneticilik ve II. Başkanlık yaptıktan sonra Kocaeli AS-İŞ Sendikası Genel Başkanlığına seçildi.

M.S.B. İşkolunda Milli Sendikacılığa dönüşmede olumlu çalışmalar yaparak bu amaçla kurulan Türk As-İş Sendikası kurucuları arasında yer alan Alpdündar, As-İş Sendikası II. Başkanı oldu.

Sendikal ve Sosyal Güvenlik alanlarında yurt içi ve yurt dışında çeşitli kademede eğitim seminerlerine katılan Alpdündar Sendikacılık çalışmaları yanında Kamu kuruluşlarında da görevler alarak 1965-1970 dönemlerde Gölcük Belediye Meclis Üyeliği, Meclis Başkanlığı, Encümen Üyeliği ve Belediye Başkan Vekilliği yaptı.

Uzun süreden beri ve halen Türk Harb-İş Sendikası İdari ve Mali Genel Sekreterliği görevini sürdüren Alpdündar 4 Haziran 1981 tarihinde Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanlığına seçildi.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU OLAĞANÜSTÜ TOPLANDI

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun yaptığı toplantıda İcra Kurulu üyeleri

GENEL BAŞKAN DENİZCİER, ÇALIŞMA MECLİSİ'NİN HEMEN TOPLANMASINI İSTEDİ

●

YÖNETİM KURULU BİLDİRİSİNDE, «DANIŞMA MECLİSİ'NİN TEŞKİLİ DEMOKRASİYE DÖNÜŞTE İLERİ BİR ADIMDIR...» DENİLDİ

Türk-İş, Çalışma Meclisi'nin hemen toplanmasını istedi

Türk-İş Yönetim Kurulu toplantıda görülüyor.

Türk-İş Başkanı Denizcier:

"İşçilerin devletten 12 milyar lira alacağı var!"

TÜRK-İŞ: «ÇALIŞMA MECLİSİ BİR AN ÖNCE TOPLANMALI»

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 26-27 Ekim günleri Genel Başkan İbrahim Denizcier'in başkanlığında olağanüstü bir toplantı yapmıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun toplantısı, Genel Başkan İbrahim Denizcier'in bir konuşması ile çalışmalarına başlamış, iki gün sonra ise, çalışmalar hakkında ayrıntılı bir bildiri yayınlanmıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun olağanüstü toplantısında Genel Başkan İbrahim Denizcier şu konuşmayı yapmıştır.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI İBRAHİM DENİZCİER'İN YÖNETİM KURULUNU AÇIŞ KONUŞMASI :

«Yönetim Kurulumuzun daha evvel yaptığı toplantıda, aldığı karar gereğince kendi iç sorunlarımızı görüşmek ve çalışma hayatıyla ilgili gelişmeleri ele

almak üzere üç ayda bir yaptığı toplantıları ayda bir yapmaya karar vermiştir.

Bu toplantımızda görüşeceğimiz konular arasında yeni yasal düzenlemeler, 274 ve 275 sayılı yasalar, iş kolları yönetmeliği 1475 sayılı yasa değişikliği ve 506 sayılı SSK yasasındaki değişiklikler ile Tarım ve Orman İş Kanununu, işçi memur ayırımı konusunu ve İzmir'de yapılacak olan İkinci Türkiye İktisat Kongresi ile ilgili konuları ve özellikle Yüksek Hakem Kurulu'nun bugünkü durumu ve verdiği kararlar, bazı kuruluşlarımızın verilen kararlarda isabetsizlik olduğu yolundaki şikâyetleri vardır. Bu konularda alınacak tedbirleri görüşeceğiz.

Yönetim Kurulu üyeleri Tezer, Doğualp ve Kul.

Toplantıda, Eker, Sofuoğlu ve Mısırlıoğlu

Gür, Güvenç, Özbek ve Başoğlu

Bazı işçilerimiz, kamu kesiminde çalışan bazı işçilerimiz, Devletten alacaklı durumdadırlar. Bu alacaklar, kıdem tazminatı, ikramiye ve toplu iş sözleşmelerinden doğan farklar ki, genel toplam 12 milyar lira vardır. Ayrıca, teşkilatlanma konusunu da ele alacağız.

Cumhuriyet Gazetesinde çalışan bir muhabir kardeşimin ortaya attığı İsrail meselesi var. Niçin gittim. Bunu görüşeceğiz. Elbette izin alıp gitseydim TÜRK-İŞ'e diyeceklerdi ki, «Hükümetin uydusu bir kuruluş». Fakat biz demokrasinin icaplarına uyarak hiç bir zaman Devletten izin alarak gitmeyi kabul etmiyoruz. Aslında Yönetim Kurulu'na, niçin ve nasıl gittiğimi anlatacağım.

TÜRK-İŞ/ICFTU münasebetleri iyiye mi gidiyor, kötüye mi gidiyor, bu konuyu da Yönetim Kurulu'na anlatacağım. Bu konuların sonucunu toplantımız sonunda bir bildiri ile basına ve dolayısıyla kamuoyuna aktarmış olacağız.

Basın mensubu arkadaşlarımı da bir işçi olarak kabul ettiğim için biraz sitemde bulunacağım. TÜRK-İŞ'de hiçbir zaman bölünme-parçalanma diye birşey sözkonusu değildir.

Böyle bir haber yayınlayarak kendi gücünüzü zayıflatmış olursunuz. Sizler birer işçisiniz. Biz ne kadar güçlü olursak, Sizler de TÜRK-İŞ'in varlığından o derece istifade edersiniz hem de TÜRK-İŞ'in güçlülüğünden memnunluk duyarsınız.»

BİLDİRİ :

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Ulu Önder ATATÜRK'ün en büyük eseri Cumhuriyetimizin 58. Yıl Dönümünü milletçe büyük bir heyecan ve coşku ile kutlamaya hazırlanırken, Kurucu Meclis'in

teşkil edilmiş olmasını ve Danışma Meclisi'nin çalışmalarına başlıyarak Başkanlık Divanını seçmiş bulunmasını sağlıklı demokrasiye dönüş yolunda en önemli ve ileri bir adım şeklinde değerlendirmiş, ayrıca Türk Silâhlı Kuvvetlerinin verdiği sözün, yerine getirilmesi açısından da büyük bir memnuniyetle karşılamış bulunmaktadır.

Danışma Meclisi'nin çalışmalarına başlaması, Türkiye'ye bakış açısından da yanlış bazı yargıları silecek bir olaydır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, tarihi görevinin ifasında Kurucu Meclisimize başarılar dilemektedir.

1961 Anayasasının getirdiği temel hak ve özgürlükler cümlesinden olmak üzere, Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunlarında Bakanlar Kurulunca yapılması öngörülen değişikliklerin biran önce Milli Güvenlik Konseyi tarafından değerlendirilerek, adı geçen kanunların yürürlüğe konulması Yönetim Kurulu'muzun dilekleri arasındadır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, çalışma hayatımızda önemli boşlukların doldurulmasına ve çalışma barışının sağlanmasına katkıda bulunurken, bu kanunlar üzerinde yapılan çalışmaların son aşamasına geldiğini kabul etmektedir.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Yüksek Hakem Kurulu çalışmaları üzerinde de ayrıntılı biçimde durmuş ve Kurul çalışmalarının topluca bir değerlendirmesini yaparak, tesbit ettiği aksamaların düzeltilmesi için Hükümetle temas etmek üzere İcra Kurulu'nu görevlendirmiştir. Özellikle Yüksek Hakem Kurulu çalışmalarında işçi ücretleri konusunda yapılan yeni değerlendirmelerin, isabetli olmadığı sonucuna varılmıştır.

İKTİSAT KONGRESİ ÇALIŞMALARI...

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 2-7 Kasım tarihleri arasında İzmir'de toplanacak 2. İktisat Kongresi'nin hazırlık çalışmalarını da gözden geçirmiştir. Bu Genel Kurul'da sunulacak işçi kesimi tebliğleri üzerinde çalışmaları tamamlamış ve Genel Kurul'a katılacak işçi delegelerinin kongrenin önemine uygun bir çalışma yapmalarını sağlamak üzere, İcra Kurulu görevlendirilmiştir.

Yönetim Kurulu, Ulu Önder ATATÜRK'ün Cumhuriyetin ilâ-

Balta, Barut ve Çavuşoğlu

Batmaz, Selvi, Düzgün ve Kaya.

Baştürk, Babalı, Durukan

nından önce bizzat katılarak ülke ekonomisine yön verecek fikir ve düşünceleri toplumun çeşitli kesimleri aracılığıyla ortaya çıkmasını sağladığı 1. İktisat Kongresi'nden sonra, Devlet Başkanımızın açış konuşmasıyla yeni bir değerlendirme yapacağı 2. İktisat Kongresi'nin ülkemiz yararına olacağı inancı içindedir. Bu Kongrede TÜRK-İŞ işçi kesiminin görüşlerini ayrıntılı biçimde ortaya koyacaktır.

Öte yandan, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, ekonomik istikrar tedbirlerinin daha olumlu biçimde gelişebilmesi için, asgari geçim indiriminin asgari ücret düzeyinde ve vergiden muaf olarak gerçekleştirilmesini istemekte, buna ilâveten emekli işçilerin ve çalışanların Devletten alacağı yaklaşık 12 milyar liranın belirli bir ödeme plânına bağlanmasını talep etmektedir.

DIŞ TEMASLAR

Yönetim Kurulu bu arada, özellikle Genel Başkan DENİZCİER'in ICFTU (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu) ile olan ilişkilerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için bazı ülkelere yaptığı ziyaretleri de değerlendirmiş ve Genel Başkan'a verilen yetki çerçevesi içerisinde gerçekleştirilen bu çalışmaları onaylamıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Yüce Milletimizi huzur ve güven ortamı içinde daha aydınlık günlere kavuşturmak için sürdürülen çalışmaların, yine bizzat Yüce Milletimiz tarafından takdir edilmekte olduğunu, sağlıklı bir demokrasiye, Milletin istek ve ihtiyaçlarına uygun düşecek Anayasa ve diğer yasalarda yapılacak düzenlemelerden sonra mutlaka geleceğini ve çok partili parlamenter düzenin ülkemizde gerçekleştirileceğine olan inancını teyid etmiştir.

İdrak etmekte bulunduğumuz Cumhuriyet Bayramımızın 58. Yıl Dönümünün kutlu ve mutlu olması, Yönetim Kurulu'muzun en içten dileğidir.

"İşçi-İşveren münasebetleri,, konulu bir açık oturum düzenlendi.

ÇALIŞMA BAKANI ESENER: «İŞ BARIŞININ SAĞLANMASI BİZİM İÇİN ESASTIR. HER NİMETİN BİR KÜLFETİ VARDIR. İŞVERENLERDE NİMET ALDIKLARI YERDE BİR KÜLFETE GİRECEKLERDİR. HERŞEYİ DEVLETTEN BEKLEMEK YANLIŞTIR.»

İBRAHİM DENİZCİER: «SOSYAL BARIŞ İSTİYORSANIZ, SOSYAL ADALET EKİNİZ. SOSYAL SİYASET İLMİ DİYOR Kİ; İŞÇİLER HÜR VE DEMOKRAT SENDİKALAR KURSUN VE SOSYAL ADALETİ GERÇEKLEŞTİRSİN. ÇEK-OF GÜÇLÜ SENDİKACILIK DEMEKTİR.»

PROF. OĞUZMAN: «TÜRKİYE'DE TEK TİP SÖZLESME YAPMAK, ARTIK İNKAR EDİLEMİYECEK BİR GERCEKTİR. GECMİSTE DAĞINIK SENDİKACILIĞIN BÜYÜK MAHZURLARI ORTAYA CIKMISTIR.»

HALİT NARİN: «EKONOMİK BARIŞI DEVAM ETTİREMİYEN MİLLETLER, BAŞKA PATLAMALARA MARUZ KALMIŞLARDIR.»

«İşçi-İşveren Münasebetleri» konulu açık oturumda, oturumu yöneten Taylan Sorgun, Çalışma Bakanı Prof. Turhan Esener, TİSK Genel Başkanı Halit Narin, TÜRK-İŞ Genel Başkanı İbrahim Denizcier ve Prof. Kemal Oğuzman görülüyor.

TERCÜMAN GAZETESİ yazarlarından Taylan Sorgun «İşçi - İşveren Münasebetleri» konulu açık oturum düzenledi. Açık oturuma, Çalışma Bakanı Prof. Turhan Esener, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) Genel Başkanı İbrahim Denizcier, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Halit Narin ve Prof. Kemal Oğuzman katıldı.

Açık oturumda konuşan Çalışma Bakanı Turhan Esener, bugün çalışma hayatımızı düzenleyen kanunların kötüye kullanılmaya müsait olan yerleri ve boşlukları olduğunu belirterek, özetle şunları söyledi:

«Bu boşluklar, tatbikatlar, doktrin ve mahkeme içtihatları ile tespit edilmiştir.

Bugün Türkiye'nin şartlarına uygun kanunların yapılması lâzım gelmektedir. İş barışının sağlanması bizim için esastır.

Türkiye'de bazı iş yerleri toplu sözleşmenin kapsamına girmiş, bazı işyerleri bunun dışında kalmıştır. Bundan böyle teşmil yolunun açılması ve kolaylaştırılması düşünülmektedir. Küçük ünitelerdeki işçilerin durumlarını da düzeltmek için teşmil yoluna gitmekten başka çare yoktur.»

Profesör Kemal Oğuzman ise, tek tip sözleşme yapmanın zamanı geldiğini belirterek sözlerini özetle şöyle sürdürdü:

«Türkiye'de tektip sözleşme yapmak, artık inkâr edilemiyecek bir gerçektir.

Grev ve Lokavt Kanunu çalışanların bir kesimi için sosyal adaleti, hatta belirli ölçülerde sosyal adaletin üstüne çıkan imkanları sağlamıştır. Ama Türkiye'de tüm çalışanların sosyal adalet ölçüleri içinde bir gelire sahip olduklarını iddia etmek güçtür, mümkün değildir.

Yeni kanunları yaparken işverenlerin durumunu, memleket ekonomisini gözönünde tutmak zorunluluğu vardır. Ama iş hayatını düzenleyecek kanunlarda ana nokta, hiç şüphesiz ki, işçilerin yaşama şartlarının iyileştirilmesidir.»

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Halit Narin, ekonomik barışın önemine değindiği konuşmasında özetle şöyle dedi:

«1961 Anayasası Devlet otoritesini birçok teşekküllere dağıtırken işçi ve işveren ilişkilerinde de düzenleme yapma yetkilerini birçok mercilere dağıtmıştır. Dolayısiyle bir çalışma düzenine sahip olunamamıştır.

Devlet teşekkülünün bir sendikaya giderek mali kaynaklarını denetlememesi yüzünden bazı teşekküller bu kaynakları sorumsuzca harcamışlar ve Türkiye ekonomisine, sosyal yapısına ters düşen grevler yaşanmıştır.»

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) Genel Başkanı İbrahim Denizcier, sosyal adaletin, sosyal barışın sağlanmasında en büyük etken olduğunu belirtti. Sosyal siyaset ilminin işçiler hür ve demokrat sendikalar kursun ve gerçekleştirsin, dediğini açıklayan Denizcier, Çek-of sisteminin güçlü sendikacılık demek olduğunu ifade ettiği konuşmasında daha sonra şu görüşlere yer verdi:

«Bir hastalığı tedavi için önce teşhis sağlam olmalıdır, gerçekçi olmalıdır. Teşhisi kendi keyfimize göre veya menfaatlerimize göre yanlış koyarsak, kendimizi ve başkalarını belki bir süre aldatabiliriz, ama hastalığın kendisini aldatamayız. Yani yanlış teşhislerden kalkıp hastalığı tedavi edemeyiz.

«İŞÇİ ÜCRETLERİNİN YETERSİZ OLDUĞUNU SÖYLEDİK, İSPAT ETTİK... AYRICA, BUNU HERKES BİLİYOR.»

Şimdi burada özellikle Sayın Narin'in konuşmasından gördük ki, işveren kesiminin en büyük temsilcisi olarak kendisi ülkemizin gerçeklerini temsil ettiği sınıfın geçici çıkarları uğruna ezip büzmektedir. Böyle bir keyfi teşhisle yola çıkıp da nereye varılır? Yanlış sonuçlara yanlış tedavilere. O zaman da bunun acısını milletimiz çeker. Yani belki kısa bir süre milleti aldatmak kabildir, işçiler aşırı taleplerde bulunuyorlar, yasalar sadece işçiyi koruyor ve işvereni mağdur ediyor, zavallı işveren büyük fedakârlıkla yatırım yaptığı halde bir de bu kendini bilmez işçilerden neler çekiyor, filan diye... Ama sosyal hadiseleri gerçek dışı yorumlarla saptırmak kabil değildir. Sosyal hadiselerin kendi katı kuralları vardır. Dünya bu kurallara göre döner. Yani işte size bir sosyal kural: Sosyal barış istiyorsanız sosyal adalet ekiniz, diyor bir Latin atasözü. Bu laf Türkiye olarak üyesi olduğumuz, ilkelerini kabul ettiğimiz Birleşmiş Milletler'e bağlı Uluslararası Çalışma Teşkilâtı İLO'nun da sloganıdır. Şimdi gelin de bu kuralı Sayın Narin'in hatırı için değiştirin bakalım. Türkiye gibi sosyal ve ekonomik adaletin bu derece tartışmalı olduğu bir ülkede, işsizlikten kıvranan veya az ücretten aç kalan işçi ailelerine dönüp «hadi iyisiniz, çok hakkınız var, zavallı işverenleri üzmeyin» deyin. Bu masallarla ne kadar avutursunuz kitleleri? 12 Eylül öncesinde ne kadar avuttuysanız işte o kadar. Böyle kısa menfaatler uğruna milli sorumlulukları unutursanız, gerçekleri masalların ardında gizlemeye çalışırsanız, mızrağın çuvala sığmadığı hemen görülür. İşte bakın 12 Eylül önvesine. Milletin huzurunu kaçıranlar, istikrarını bozmak isteyenler neden yararlandılar? İşsizlikten, yoksulluktan, vergi adaletsizliğinden, mesken sıkıntısından, artan fiatlar karşısında işçilerin aç kalmasından, buna karşılık küçük bir azınlığın terlemeden ve yeterli vergi vermeden milyarlar kazanmasından... İşte bu bataklıkta elbette sadece sivrisinek yetişir, anarşi yetişir. Şu halde, sivrisineklerle mücadele için masal anlatmak yetmez, bataklığı kurutmak gerekir. Memleketimizin yarın anarşisiz, terörsüz tam bir huzura kavuşması için şarttır bu.

Şimdi bakalım iş kanunlarına. Elbette kanunlar işçiyi koruyacak. Sayın hocalarımız da belirttiler. İşveren zaten zengin, nüfuslu, güçlü. Elini sıcak sudan soğuk suya sokmuyor. Bakın memleketimizin bütün gelişmiş yerlerinde, İstanbul'da, İzmir'de, Trakya'da işyerleri kurmuşlar. Tamam, tek bir işsize bile ekmek kapısı açandan Allah razı olsun. Ama neden Mardin'de, Bingöl'de, Muş'ta, Sivas'ta değil? Benim subayım gider oraya, sınırda nöbet tutar. Benim öğretmenim gider, polisim gider, memurum gider. Şimdi yeni kanunla doktor, hemşire de gidecek. Ama işverenlerimiz gitmezler. Neden? Altyapı yok diye. Altyapı dediğiniz nedir? Yol, su, elektrik filan. Kim yapar altyapıyı Devlet. Neyle yapar? Bütçeyle yapar. Yani yine işçinin, subayın, memurun vergisinden oraya altyapı yapılsın, ondan sonra işverenler saltanatla oraya şeref versinler. Nasıl vatanseverliktir bu? Milli ekonomi, üretim filan diye lâf etmek iyi, ama biraz da bunu düşünmek lâzım.

İş Kanunları demiştik demincek. İşte işveren zaten güçlü, kendi istediğini yapıyor böyle. Bu durumda kanun elbette işçiyi koruyacak. Batı dünyasının geliştirdiği sosyal siyaset ilmi de bunu diyor. Ekonomik bakımdan güçlü olan işveren siyaseten de güçlüdür, şu halde kanunlar işçiyi korumalıdır ki, demokratik nizam alt üst olmasın der sosyal siyaset ilmi. İlk kanunu budur. Gerekçesi budur. Şimdi bunu inkâr etmek ne demek? Ben herşeyin kaymağını yiyeyim, işçiyi çalıştırıp milyarlar kazanayım, kanunlar da işçiyi korumasın demek. Olur mu böyle şey? Devlet yoksulu güçsüzü korumak zorundadır. O zaman devletin devletliği nerede kalır?

Sosyal siyaset ilmi önemli bir konu. Bu ilim diyor ki, işçiler hür ve demokrat sendikalar kursun, işvereni toplu pazarlığa çağırsın, sosyal adaleti gerçekleştirsin. Bunu kabul etmeyen işvereni de iktisaden zorlamak için gereğince grev yapsın diyor. Bu sayede de Batı ülkelerinde bizim imrendiğimiz bir huzur var. Çünkü işveren haklı olarak kâr peşindedir. Sendikalar olmasa, toplu sözleşme düzeni olmasa, grev olmasa işçiyi dinleyecek yok. Diyalog filan da istemez o zaman işveren. İsterse

verir, istemezse vermez. Ama işçi sadaka istemiyor, hak istiyor. Alın terinin hakkını istiyor. Bunun için sendikaların güçlü olması şarttır. Başka türlü yürümüyor çünkü bu iş. Bütün dünya tarihi buna şahittir.

Ayrıca, Sayın Narin'in dediği gibi, işçi-işveren münasebetlerinde bağlayıcı kararı devlet versin de olmaz. Sosyal siyaset ilmine de, demokrasiye de aykırıdır bu. Yürümez çünkü, huzuru yaymak varken, küskünlüğü yaymak memlekete fayda getirmez.

Toplu sözleşme düzeni aşırı müdahale kabul etmez. İşin tabiatına aykırıdır. Devlet kanun çıkarır, işçi-işveren münasebetlerini düzenler. Diyaloğu sağlar. Kural dışına çıkanları ikaz eder. Gerekirse araya bir uzlaştırma safhası da koyar, ihtilafları halletmeye çalışır. Bütün bunlara evet. Ama nihai kararı, işçi ve işveren teşekkülleri birlikte vermelidir. Mutabakat halinde vermelidir. Haksız talepler olursa, işçiden veya işverenden, devlet haklıyı haksızı kamuoyuna açıklayabilir. Sayın Narin'in örnek verdiği Batı ülkelerinde böyledir bu. Çok da etkili olur. Kamuoyunun münasip bulmadığı taleplerin savunulması şansı yoktur. Ayrıca halk sade işçilerin taleplerini değil, işverenlerin iddialarını da bilmelidir. «Zarar ettim mi »diyor işveren, bunu tahkik edip kamuoyuna açıklamak da devletin görevidir. Hatta ABD de, işçilerin de bu hususu tahkik hakkı vardır. Acaba işveren gerçekten zarar mı ediyor? Veya vergisini doğru vermiş mi? Veya zarar ettiyse neden etmiş? Beceriksiz bir yönetim yüzünden zarar ettiyse işçinin ne günahı var? Nasıl ki Sayın Narin hep sendikaların hesaplarının tetkikini ister. Kendilerinin hesapları da tetkike açık olmalıdır. Hem devletin kuracağı bir arabulucu müessesesi hem de sendika bu hakka sahip olmalı ve sonucu halka açıklamalıdır. O zaman haksızlık ve yalan-dolan önlenir. Devletin de vergi kazancı artar.

Tabii bir de diyalog meselesi vardır. Biz hep iyi niyetli olduk. Hep diyalogdan yana olduk. Kavga istemedik. Gelin konuşalım, anlaşalım, uzlaşalım dedik. Uzlaşma lâfını 24 ilkemize koyduk diye on parmağı karalı kişiler bile kara çalmaya kalktılar. Sağdan soldan nelere göğüs gerdik. Elbette uzlaşacağız, sendikacılık zaten milli menfaatler sınırı içinde işçinin azami hakkını savunmak için uzlaşma mesleğidir. Her toplu sözleşme bir uzlaşma belgesidir. Bize kara çalmaya kalkanlar da sözleşme imzaladı, onlar da uzlaştı. Ama onlar yapınca iyi, biz yapınca kötü oldu nedense.

Diyalog iki taraflıdır. Sade biz sendika olarak diyalog kuralım ve uzlaşalım dersek olmaz. Mutlaka işverenler de uzlaşmaya istekli olmalıdır. Ama bakın Sayın Narin'in konuşmasına, diyalog ve uzlaşma istemiyor sanki. Kanunlar işçiyi korumasın diyor, sözleşmeyi işverenle sendika yapmasın da üçüncü bir taraf yapsın diyor. Diyaloğu dinamitlemektir bu. Zaten bütün demokrasilerde sendikal uzlaşma vardır. İşçi - işveren münasebetleri bu temel üzerinde kuruludur. Hiç bir demokraside bir işveren teşekkülü kalkıp da kanunlar işçiyi korumasın, sözleşmeyi, üçüncü taraf yapsın demez. Çünkü sosyal barışı yıkmak demektir. Ancak kavga isteyenler söyler bunu. Sayın Narin'in kavga istediğine inanmak istemiyorum. Ama bu üsluptaki bir işveren teşekkülüyle de kolay diyalog kurulamaz. Bana öyle geliyor ki, Sayın Narin kendi teşkilâtındaki sivri kesimleri tatmin için öyle konuşuyor. Yoksa okumuş yazmış, dünya görmüş bir insanın gerçekten öyle düşüneceğine ihtimal veremem.

Bu iddiaların muhatabı ben değilim. Türk-İş değildir. Biz greve en son çare olarak gideriz. Bizim amacımız üzümü yemektir, bağcıyı dövmek değildir. Başka sendikalar için başka iddialar varsa onu, söylemenin yeri de mahkemedir. Sayın Narin ne biliyorsa her halde bunun delilleri de vardır elinde. Çünkü yarın savcı bunu ihbar kabul edip sorarsa, iddialarını isbat edebilmelidir. Kaldı ki Türk-İş dışındaki bazı kuruluşlar, işçi haklarını istismar edip yanlış işler yapmışlarsa, bu kuruluşların nasıl ortaya çıktığı, nasıl beslendiği de önemlidir. Ben öyle olaylar biliyorum ki, sırf Türk-İş'e bağlı bir sendikanın yasalardan taviz vermeyen kararlı tutumundan kaçmak için, işverenler kendi elleriyle kukla sendikaları çağırmışlar, gizliden işçi listesi verip yetki aldırmışlardır. Bizim dışımızdaki bazı grevlerin fabrika stoklarını eritmek için işverenlerce hazırlandığını bilmeyen kalmamıştır. Sen bunları yap, ondan sonra da ideolojik grev diye şikâyet et.

Grevler konusunda çok önemli bir şey daha var. Türk-İş Genel Merkezinin tesbitlerine göre, 1974-79 arasındaki 5 yıl içinde, iş kazalarından kaybolan iş günü, grevlerden kaybolan iş gününden % 35 daha fazladır. Ama hiç bir işveren iş kazalarından şikâyet etmez, önlem almaz. Çünkü işçi hayatı onun için önemli değil ki, biri giderse bini gelir. Yıllarca çalıştırıp posasını çıkar, sonra yüz liralık bir makina korkuluğunu çok gördüğün için kaza gelip işçiyi öldürüversin. Bunun milli ekonomiye verdiği büyük kayba da aldırma. Ama % 35 daha az zarar veren grevler için dünyayı ayağa kaldır. Bunda samimiyet var mı? Çünkü işverenler için esas mesele grevin getireceği kayıp değildir, bunun aslında önemli olmadığını bilirler. Mesele şudur: Bizde işverenlerin çoğu daha ilk nesil işverendir. Patronluktan kurtulup sanayiciliğe geçememişlerdir. Hazmedemezler işçi haklarını. Dünkü çarıklı adam kalkmış bir de sendika kurup gelmiş, beyefendilerle eşit olmuş. Bunu kabul edemezler. İşçilerle aynı masaya oturmayı, müzakere etmeyi saltanatlarına yediremezler. İşçi haklarını hazmedemedikleri için de bu hakların en muhteşemi olan grev hakkını yıpratmaya gayret ederler.

Halbuki bütün Batı ülkelerinin kabul ettiği çağdaş işçi haklarını hazmetseler sosyal barış hemen kurulur. Dünyanın en uyumlu, en verimli işçisi Türk işçisidir. Bizde beğenmedikleri, tembel de-

dikleri Türk işçisi gidiyor, Almanya'ya, en verimli işçi oluyor. Gayet iyi biliyoruz ki, Almanya'da, Hollanda'da. Türk işçisini tercih ediyor bütün işverenler. Çünkü Türk işçisi emeğinin karşılığını bulunca canla başla çalışır. Demek ki mesele emeğin karşılığını vermekte, işçiyi memnun etmekte. Bunu bile çok görenler var Türk işçisine.

Bir kere brüt-net meselesi entresandır. İşverenin brüt verdiği 25 bin lira işçiye net olarak 10 bin oluyormuş. Aradaki fark devlete vergi olarak gidiyor. Neden vergiler yüksek? Çünkü Devlet öteden beri yakalayabildiğinden vergi alıyor, yakalayamadığından almıyordu. İşçi ve memurları ise daha bordrodan yakalıyor, vergiyi kesiyor. Demek ki adaletsizlik buradan başlıyor. Son vergi kanunu müsbet bir gelişme oldu. O sırada Sayın Maliye Bakanı'ndan öğrendik şimdiye kadar nasıl insafsızca vergi kaçırılmış. Hepsi düzeldi mi? Elbette hayır. Emek gelirlerinin vergisi yine çok yüksek. Kâr ve rantın vergisi yine çok düşük. Yine vergi kaçırılıyor. 50 bin lira yıllık vergiyi çok bulanlar oldu. Oysa asgari ücret alan işçi bile ödüyor bunu. Yanında kimbilir kaç tane işçi çalıştıran esnaf veya işveren ise çok buluyor. Olacak şey mi bu?

Vergi sisteminin ıslahına devam edilmelidir. 12 Eylülden sonraki en müsbet iş terörün bastırılması, ondan sonra da vergi reformuna başlanmasıdır. Ama yetmez, bu temayül devam etmelidir. Bakınız sermaye pahalılandı, kredi pahalılandı deniyor. Yüksek faizler var. Bu faizlerin oluşturduğu gelirler nasıl vergileniyor acaba? Rantlar ve kârlar nasıl vergileniyor. Yeni bir vergi reformunda herhalde bunlar da açıklanır.

Demek ki, brütle net arasındaki farkın sorumlusu işçi değildir. Sorumlu arıyorsak, işte vergi vermeyenler ve işte vergi toplayamayanlar.

Bir de ücretlerin ve sosyal hakların yüksekliği meselesi var. Düşünün, bir çok şehirde işçinin geliri düzgün bir ev kirasına bile yetmiyor. Bu mu yüksek ücrettir Allahaşkına? İşte ücretlerin düşüklüğü nedeniyle ikramiyeler, sosyal yardımlar filan geliştirilmiş. Amaç işçiyi biraz olsun diriltmek. Ama sonuç nedir? 1980 itibariyle söyleyim, ortalama olarak Türk işçisi aynı işi yapan Alman işçisinden tam beşte bir düşük ücret alır. Yaptığı iş aynı, ürettiği malın uluslararası piyasada satış fiatı aynı, hatta hammadde tekstilde, gıdada filan bizde daha ucuz. Ama ücret, ikramiye ve sosyal yardımlar toplam olarak bütün gelir sadece beşte bir. İşte yüksek diye şikâyet edilen rakam budur. İnsanın aklına şu geliyor. Bir de kâr mukayesesi yapılsa, Alman işvereniyle Türk işverenleri arasında, acaba bizde kimbilir kaç katı çıkar?

Türk-İş'e bağlı sendikalar sık sık denetlenirler, hesap verirler. Bizim sendikalarımızda demokrasi vardır. Kongrelerde Hesap Tetkik Komisyonları kurulur. Kongre arası dönemde bir kaç ayda bir denetim kurulları sıkı denetim yapar. Sonra Konfederasyon olarak bizim de üst denetim yetkimiz vardır. Bizde her kuruşun geldiği ve gittiği yer açıkça bellidir, gizlenmesi mümkün değildir.

Kaldı ki tarafsız bir denetime biz karşı değiliz. Uluslararası Çalışma Teşkilâtı İLO ilkelerine aykırı bile olsa, devletin tarafsız bir müessesesinin denetimine itiraz etmeyiz. Bunu defalarca belirttik. Çiğ yemediğimiz için karnımız ağrımaz. Ancak denetim idari alanlara kayarsa rejimin adı değişir. Bu konuda İLO ölçülerine itibar etmeliyiz.

% 5 eğitim fonu vardır. Türk-İş sendikaları sürekli sendikal eğitim yaparlar, işçiye hak ve görev dengesini öğretirler. Bu eğitim olmasaydı 12 Eylül öncesinin tahriklerine ve saldırılarına karşı göğüs geremezdik, biz yıkılsaydık Türkiye de yıkılırdı. Demek ki kanuni fonun çok üstünde eğitim yaptık, işçiyi doğru yönde bilinçlendirdik ve memleketi kendi çapımızda koruduk.

Bakın yine aynı şey. İşçi ücretleri yüksek deniyor. Çekof kalksın deniyor. Bunların ikisi de yanlış iddialar. Kamuoyunu yanıltmaya kimsenin hakkı yok.

İşçi ücretlerinin yetersiz olduğunu söyledik, isbat ettik. Herkes biliyor bunu. Gelelim çekof'a. Çekof güçlü sendikacılık demektir, güçlü sendikacılık ise sosyal huzur demektir. Amerika'da böyledir, Avrupa'da böyledir. Dünyada çok örnekleri var. Sayın Narin işine geldiği zaman bu ülkeleri örnek gösteriyor. Hemen bütün Batı ülkelerinde çekof var. Çok da yararlı oluyor. Bunu da görmek lâzım. Eğer işçinin bilinçli disiplinli ve düzenli olmasını istiyorsak güçlü sendikacılığı destekleyeceğiz ve bunun için de çekof'u kabul edeceğiz. Aksi halde çok sayıda küçük ve güçsüz sendika çıkar ve sosyal huzur bozulur. İşverenler bir yandan sendika rekabetinden şikâyet ederler, bir yandan da küçük sendikaların alabildiğine rekabet edeceği bir bölünmeyi getirmek pahasına çekof'a karşı çıkarlar. Bunun samimiyetini anlamak güçtür.

Kaldı ki, çekof meselesi, işçi ile sendikası arasındaki bir ilişkidir. İşçi razı, sendika razı iken, işverenler neden ilgilenirler bu konu ile? Bu iş toplu sözleşme konusu değildir, kanun konusudur, sendika tüzüğü konusudur. İşçi ücreti için nihai kararı sözleşme vermesin, mecburi bir tahkim sistemi versin derler, ama çekof gibi doğrudan üye-sendika münasebetine sıra gelince, aman kararı sözleşme versin derler. Demek ki başka bir kasıtları var.

İşveren sendikaları KİT'leri kendi bünyelerine almak isterler. İşçi başına devlet bütçesinden aidat alacaklardır çünkü Milyarları alacaklardır. KİT'ler zarar etse yine alacaklar. Bunu istiyorlar, amma işçi sendiksına çekof aidat sistemini çok görüyorlar. Bu görüşün iyi niyetle, samimiyetle bağdaşır bir tarafı yoktur.

Sosyal barış istiyoruz, sosyal huzur istiyoruz. Şu halde güçlü sendikacılığı da isteyeceğiz. Çağdaş işçi haklarını hazmedeceğiz. Batı ülkelerinde uygulanan hakları işçimize ve sendikalarımıza çok görürsek, demokrasi sevgimizden şüphe edilir. Bu ölçüye dikkat etmekte yarar vardır.»

Balgat'da yapılan TÜRK-İŞ Yapı Kooperatifi bloklarından bir kısmının sahiplerine teslimi dolayısıyla düzenlenen törende MGK Üyesi Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun, Sosyal Güvenlik Bakanı M. Sadık Şide, İmar ve İskan Bakanı Şerif Tüten ile Bayındırlık Bakanı Tahsin Önalp de hazır bulundular.

Balgat İşçi Yapı Kooperatifi Konutlarından 634'ü hak sahiplerine teslim edildi

ŞİDE, 10 BİNDEN FAZLA İŞÇİ KONUTUNUN TERKEDİLMİŞLİKTEN KURTARILARAK TAMAMLANMAKTA OLDUĞUNU SÖYLEDİ

ANKARA'nın Balgat semtinde bulunan toplam 4906 dairelik işçi yapı kooperatifi konutlarından 634'ü 29 Ekim 1981 günü saat 16.30 da düzenlenen bir törenle haksahiplerine dağıtılmıştır.

Törene M.G.K. üyesi, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun, Bayındırlık Bakanı Tahsin Önalp İmar ve İskan Bakanı Şerif Tüten ile Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide katılarak birer konuşma yapmışlardır.

M.G.K. Üyesi, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun 1973 yılında yapımına başlanıp 1978 yılından beri inşaatı durdurulan Balgat İşçi sitesinin tamamlanması hususunun 12 Eylül 1980 den sonra ciddiyetle ele alındığını ve mutlu bir sonuca ulaşıldığını söylemiş, «Cumhuriyetin 58. yılının kutlandığı bir günde konutların sahiplerine teslim edilmesi ayrıca mutluluk verici bir husustur» demiştir.

Yurdumuzun çeşitli illerinde yapımı sürdürülen işçi konutlarının tamamlanmasıyla 85 bin vatandaşımızın sağlıklı birer konuta kavuşmuş olacağını anlatan Orgeneral Celasun, «İdaremiz vatansever işçileri devletin desteği ile birer yuvaya kavuşturmanın çabası içindedir.» diye konuşmuştur.

ŞİDE: «1981 DE 10 MİLYAR LİRAYA YAKIN KONUT KREDİSİ DAĞITILDI»

Sosyal Güvenlik Bakanı M. Sadık Şide, ise 10 binden fazla işçi konutunun terkedilmişlikten kurtarılarak tamamlanmakta olduğunu söylemiş «Böylece sigortalının yıllardır ödediği primler değerlendirilerek binlerce işçimiz bir an evvel konut sahibi olacaktır» demiştir.

Şide, bu yıl içerisinde Sosyal Sigortalar Kurumunca 10 Milyar Liraya yakın konut kredisi ödendiğini belirterek, bu miktarın 1980 yılı sonuna kadar dağıtılan kredi toplamının dörtte birine yakın olduğunu bildirmiştir.

Sosyal Güvenlik Bakanı konuşmasında özetle şunları söylemiştir:

«Ülkemizde yıllardır, esaslı bir konut politikası takip edilmemiştir. Bir taraftan nüfusumuz hızla artarken, diğer taraftan köyden şehire akın gittikçe hızlanmıştır. Bu durum karşısında kentlerimizde yeterince konut yapılamaması sonucu, halkımız sağlıksız, her türlü medeni imkanlardan mahrum derme çatma evlerde oturmak zorunda kalmış, gecekondular mantar gibi şehir çevrelerini sarmıştır.

Böyle bir ortamda, ülkemizin en büyük sosyal güvenlik kuruluşu olan Sosyal Sigortalar Kurumu, sigortalıların konut ihtiyaçlarını karşılamalarında yardımcı olmak üzere kredi dağıtma görevini tüm güçlüklere rağmen aksatmadan sürdürmüştür.

Göreve geldiğimiz zaman, diğer çalışmalarda olduğu gibi konut ve inşaat hizmetlerinde yaptığımız durum tesbiti sonunda gördük ki, hem binlerce işçi konutu, hem de Sosyal Sigortalar Kurumunun diğer inşaatları çeşitli nedenlerle terkedilmiş halde durmaktadır. Yaklaşık olarak 3 yıldan beri % 60 ile % 92 düzeyindeki inşaatlara tek çivi çakılmadan bekletilmekte ve bunlar gittikçe birer enkaz haline gelmekte idi. Milli servet heba olmaktaydı. Ülkemizde yüzbinlerce konuta ihtiyaç varken, bu inşaatların senelerdir terkedilmiş halde beklemesi ne kadar büyük ve çok yönlü bir kayıptır.»

Gerek yapı kooperatiflerinin gerekse Kurum inşaatlarının süratle tamamlanması için idari ve kanuni bir takım tedbirler öngörüldüğünü belirten Şide, Kooperatifler Kanununda, Kamu kuruluşlarından kredi alan Yapı Kooperatiflerinin artan kredi miktarlarından yararlanma şartını kolaylaştırmak amacıyla değişiklik yapıldığını anlatmış, S.S.K. tarafından çeşitli illerde yaptırılmakta olan toplu konut inşaatlarında müteahhitlerle düşülen anlaşmazlıkların 4 Haziran 1981 tarihinde çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile giderildiğini söylemiştir.

10 BİNDEN FAZLA İŞÇİ KONUTU TAMAMLANIYOR

Diğer taraftan Sosyal Sigortalar Kurumu Konut Kredisi Yönetmeliğinin, günün şartlarına uygun olarak 8 Kasım 1980 tarihinde değiştirildiğini belirten Sosyal Güvenlik Bakanı Şide konuşmasına şöyle devam etmiştir:

«Bu yıl içerisinde Sosyal Sigortalar Kurumu 10 Milyar Liraya yakın konut kredisi dağıtmıştır. Bu miktar 1980 yılı sonuna kadar dağıtılan kredi toplamının dörtte biri nisbetindedir.

Gösterilen büyük gayret sonunda bugün bir bölümünü hizmete açtığımız Balgat Kooperatif evleri ile Karabük'te yapılmakta olan Kooperatif evlerinde inşaatlar süratle yürütülmektedir. Diğer parti işçi konutları daha sonra hak sahiplerine teslim edilecektir. Öte yandan Ankara ile Eskişehir ve Kütahya'da S.S.K. ca yaptırılan toplu konutlar da tamamlanmış 11 ve 14 Kasım 1981 günleri hak sahiplerine dağıtılmıştır.

10 binden fazla işçi konutu terkedilmişlikten kurtarılmış olacaktır. Böylece sigortalının yıllardır ödediği primler değerlendirilecek, binlerce işçimiz bir an evvel konut sahibi olacaktır.

Ayrıca, bir takım pürüzlerin ortadan kaldırılması ile Sosyal Sigortalar Kurumunun sağlık tesisleri, Hizmet ve Rant Binalarıyla Doktor ve Hemşire Lojmanları inşaatlarına da hız kazandırılmıştır. Bunlardan bir kısmı 27 Ekim 1981 tarihinden itibaren tesbit ettiğimiz bir program dahilinde seri halde hizmete açılmaktadır.»

KONUTLARIN DAĞITIMI SIRASINDA YAPILAN TÖRENDE KURA ÇEKİLİŞİ

ÖNALP VE TÜTEN, «HAYIRLI OLSUN» DEDİ

Törene katılan Bayındırlık Bakanı Tahsin Önalp yaptığı kısa konuşmasında tamamlanan konutların, sigortalılara hayırlı olmasını dilemiştir.

İmar ve İskan Bakanı Şerif Tüten ise, Hükümetin toplu konut sorununun çözülmesi için tedbir aldığını belirtmiş, toplu konut için 4 milyar liralık bir fon ayrıldığını, bunun 2 milyar liralık bölümünün S.S.K. dan kredi alan sigortalıların konutları için sarfedileceğini söylemiştir. Tüten, «Başınızı sokacak bir yuvaya kavuşmanızdan dolayı mutluluk duyuyorum» demiştir.

Tören sırasında, Balgat işçi sitesinde yaptırılan Atatürk büstü Orgeneral Sedat Celasun tarafından açılmıştır.

İKİNCİ TÜRKİYE İKTİSAT KONGRESİ

Ulu Önder Atatürk'ün, Cumhuriyeti ilân etmeden önce İzmir'de Birinci Türkiye İktisat Kongresinin toplanmasını emrettiği, kongreye bizzat katılarak bugün bile geçerliliğini koruyan son derece önemli bir nutuk irat buyurdukları bilinmektedir. Atatürk'ün, Birinci İktisat Kongresinde ele aldığı, ele alınmasını emrettiği ve netice itibarıyle Türkiye'nin ekonomik hayatına yön veren direktifleri çağımız insanlığına ışık tutacak, dünyadaki huzursuzlukları, bunalımları giderebilecek bir mânâ ve muhteva arzetmektedir. Atatürk, Birinci İktisat Kongresinde toplumu oluşturan çeşitli sınıfların menfaatlerinin yekdiğeri ile çelişebileceğini, fakat önemli olan noktanın bu sınıflar arasındaki menfaat ayrılıklarını, toplumun bütününü zedelemeden giderilmesi olduğunu önemle vurgulamış ve millet bütünlüğü içinde sınıfların hak ve çıkarlarının korunmasını uygun görmüştür. Böyle olunca, İktisat Kongrelerinin ana amacının milletin bütününe yönelik olması ve ülke kalkınmasına esas olacak fikirler getirmesi olduğu kendiliğinden anlaşılır. Birinci İktisat Kongresinden 58 yıl sonra Milli Güvenlik Konseyinin kararı ve Devlet Başkanımız Orgeneral Sayın Kenan Evren'in direktifleriyle İzmir'de İkinci İktisat Kongresinin toplanması kararlaştırılmış ve kongre 2-7 Kasım 1981 tarihleri arasında çalışmalarını sürdürerek tamamlamıştır.

Kongrenin açılışında Sayın Devlet Başkanının yaptıkları konuşma bana göre; milli birlik ve beraberliğin sağlanması, sınıflararasında çatışma yerine uzlaşma zemininin hazırlanması ve Türkiye'nin ekonomik yapısına yön verecek sağlıklı fikirlerin oluşturulması yönünde son derece önemli direktifleri ihtiva etmekte idi. Devlet Başkanımızın açış konuşmalarından sonra Sayın Başbakanın başkanlığında çalışmalarını sürdüren İkinci Türkiye İktisat Kongresinin çalışma sistematiğini şu iki noktada toplamak mümkündür. Birincisi; Genel Kurul halinde yapılan çalışmalar, ikincisi; 7 komisyonun yaptığı çalışmalar. Genel Kurul halinde yapılan çalışmalar, açılış ve kapanış törenlerini bu arada kapanışta kongrenin tebliğini kapsamakta ve Devletimizin ekonomik yapıdan geleceği ile ilgili olarak önemli bir belge olan bu Tebliğin kamuoyuna yansıtılması şeklinde noktalanmakta idi. Açış ve kapanışta kısaca iktisat Amilleri diye vasıflandırılan işçi, çiftçi, esnaf, tüccar ve bankalar temsilcilerinin konuşmaları, kesimlerin düşüncelerini yansıtması bakımından büyük değer taşımaktadır. Komisyonların yorucu ve verimli mesaileri sonucunda 200'ü aşkın tebliğ müzakere edilerek Komisyonların tebliğleri ortaya çıkarılmış ve kapanış oturumunda Tebliğ Özetleri kongrenin bilgisine sunulmuştur.

TÜRK-İŞ, bu tarihi Kongreye 150 delege ve bu delegelerin sayısına denk bir dinleyici ve izleyici topluluğuyla katılmış bulunmaktadır. Genel Başkan Sayın İbrahim Denizcier'in işçi kesimi adına açılışta ve kapanışta yaptığı iki önemli konuşma, muhteva itibariyle takdir toplamıştır. Sayın Denizcier'in kapanışta üretimin artırılması konusunda topyekûn Türk İşçilerine yaptığı çağrı, Kongrenin öneminin bir gelişmesi olarak kaydedilebilir.

Komisyonlara sunulan Tebliğler, Kongre safahatı boyunca TÜRK-İŞ'e bağlı delege ve dinleyicilerin disiplin anlayışı pek az istisnası ile Kongreden beklenen amacı sağlamada etkili olmuştur. İkinci Türkiye İktisat Kongresinin nihai dökümanları birbuçuk, iki ay zarfında hazırlanarak ilgili ve yetkililerin istifadelerine sunulacaktır. İkinci Türkiye İktisat Kongresi önemli bir karar daha almış ve bundan böyle İktisat Kongrelerinin her on yılda bir İzmir'de toplanmasını kararlaştırmıştır. İktisat Kongreleri milli plânlara ışık tutacak ve beşer yıllık iki plânın hazırlanmasında yol gösterici nitelik taşıyacaktır.

Başbakan Sayın Bülend Ulusu'nun İkinci Türkiye İktisat Kongresinde alınan kararların hükümet için bir direktif niteliğinde telâkki edileceğini açıklamış bulunması Kongre kararlarının hayata geçirilmesinde önemli bir teminat sayılmalıdır. İkinci Türkiye İktisat kongresi çok yönlü ve objektif bir tahlil sonucu Türkiye'nin sosyo - ekonomik meselelerini çözmeye çalışan muhteşem bir kongre diye adlandırılabilir. Aziz Atatürk'ün hatırasına yaraşır bir kongre akdedilmesi için çaba gösteren herkesi gönülden tebrik etmek bizim için yerine getirilmesi gereken bir görevdir. Atatürk'çü düşünce ile muassır medeniyet seviyesine doğru atılan bir adımdır bu kongre. Gelecekteki iktisat kongresinin düzenlenmesinde büyük katkıları olacaktır. Türkiye'mizin meselelerini kavga ile değil, barış içinde ve karşılıklı konuşup tartışarak çözebileceğimize de ümitleri artırmıştır. Bu tarihi kongre için söylenecekler, yazılacaklar çoktur. Benim için söylenecek son cümle ise; «mükemmel bir kongre» idi demekten ibarettir.

TÜRK-İŞ GENEL EĞİTİM SEKRETERİ KAYA ÖZDEMİR SEMİNERİN AÇILIŞINDA KONUŞURKEN

"MODERN YÖNETİM" SEMİNERİ DÜZENLENDİ...

Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü ile TÜRK-İŞ arasında yapılan bir anlaşma gereğince düzenlenen 6 hafta süreli «MODERN YÖNETİM SEMİNERİ» 14 Ekim tarihinde başladı.

Genel Merkezi Ankara'da bulunan TÜRK-İŞ'e bağlı kuruluşların yöneticilerinin katıldığı seminerin açılışında bir konuşma yapan Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman SAĞLAM, TÜRK-İŞ'in ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik yaşamında büyük bir yeri olduğunu belirtti. Sendika yönetim kadrolarında bulunan kişilerin birçok konu hakkında bilgi sahibi olması gerektiğini belirten Rektör, özetle şunları söyledi:

«Konfederasyon, 12 Eylül sonrasında iş barışının kurulması ve ekonomik işlerlik kazanması konusunda başarılı örnekler vermiştir. Bu seminer TÜRK-İŞ ile Üniversite arasında işbirliğinin bir başlangıcı olacaktır. Diğer üniversitelerin de bu tür girişimlerde yer alması çok olumlu sonuçlar getirecektir.»

Seminerin açılışında TÜRK-İŞ adına konuşan Genel Eğitim Sekreteri Kaya ÖZDEMİR, Üniversitelerin bilgilerini halka yansıtmaları gerektiğini söyledi. ÖZDEMİR sözlerini özetle şöyle sürdürdü:

«Yöneticilerimiz seminerden gereği gibi yararlanacaktır. Burada elde edilen bilgiler uygulama safhasına konulacak ve tabandaki işçilere kadar götürülecektir.

Çağımızda yönetim ilkeleri çok ileri düzeylere ulaşmış ve yöneticilerin görevleri artmıştır. Sadece kendi sahalarında bilgi sahibi olmaları artık modern yöneticilere yetmemektedir.»

REKTÖR SÜLEYMAN SAĞLAM AÇIŞ KONUŞMASINDA

AMAÇ...

Genel Merkezi Ankara'da bulunan sendikaların yönetim kadroları için üniversite düzeyinde verilen eğitimin gelişmiş batı ülkelerinde birçok örnekleri olmakla beraber, bu seminer ülkemizdeki bu tür çalışmaların ilk denemesi olmaktadır.

«Modern Yönetim Semineri» 14 Ekim - 3 Aralık 1981 tarihleri arasında 6 haftalık bir süre içinde gerçekleştirilecektir. Her hafta Çarşamba ve Perşembe günleri, çağımızın gelişmesi içinde sendikal liderlikte önem kazanan konulardaki en son bilgiler, Hacettepe Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinden çok sayıda bilim adamı tarafından işlenecektir. Düzenlenen seminer sonunda iştirakçi sendika liderlerine sertifikaları törenle verilecektir.

ELE ALINACAK KONULAR...

Sağlık hizmetleri ve işçi ailelerinin sağlık sorunları (Prof. Dr. Nusret FİŞEK), İşyeri ve İşçi Sağlığı (Doç. Dr. İsmail TOPUZOĞLU), İleri Yönetim İlkeleri (Doç. Dr. Halil CAN, Doç. Dr. Bülent ARDANIÇ), İşçi-İşveren İlişkileri (Doç. Dr. Halil CAN, Doç. Dr. Bülent ARDANIÇ), Toplumsal Örgütlenme ve Liderlik (Prof. Dr. Emre KONGAR),

Yurt Dışındaki İşçi Sorunları (Doç. Dr. Erdal TÜRKKAN), Sosyal Turizm (Dr. H. Işın DENER, Dr. Doğan AYHAN), Dünya Ekonomisi (Doç. Dr. Halime OYGUR), Türkiye Ekonomisi (Prof. Dr. Erdinç TOKGÖZ), Ekonomik İşçi Çıkarları Açısından Kooperatifçilik Plânlaması (Doç. Dr. Ayhan TAN), Sosyal Adalet (Prof. Dr. Gülay COŞKUN)

6 hafta süreli bu seminerin açılışında TÜRK-İŞ Genel Başkanı İbrahim DENİZCİER, Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman SAĞLAM, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ömer ERGÜN, Genel Eğitim Sekreteri Kaya ÖZDEMİR, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan ERÇELİK, Seminerde ders verecek öğretim üyeleri ve kursiyer olarak Genel Merkezi Ankara'da bulunan kuruluşların İcra Kurulu üyeleri hazır bulundular. Bu seminere 31 kursiyer katılmaktadır.

SEMİNERE KATILAN SENDİKACILARDAN BİR BÖLÜMÜ

SEMİNERE TEBLİĞ SUNAN BİLİM ADAMLARINDAN BAZILARI

ÖZDEMİR, İSLÂM ORTAK PAZARI KURULMASINI İSTEDİ...

●

MPM VE İSLÂM ÜLKELERİ İSTATİSTİK, EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ «İSLÂM ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ VE TÜRKİYE» KONULU SEMİNER DÜZENLEDİ

Milli Produktivite Merkezi ile İslâm Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi tarafından «İslâm Ülkeleri Arasında Ekonomik İşbirliği ve Türkiye» konulu uluslararası seminer Ankara'da yapıldı. Seminerin açış konuşmasını yapan Milli Produktivite Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı ve TÜRK-İŞ Eğitim Sekreteri Kaya ÖZDEMİR, İslâm Ülkelerinin kendi ortak pazarlarını kurmaya doğru yönlendirilmeleri imkânlarının araştırılmasını istedi.

Kaya ÖZDEMİR, ülkeler arasında ekonomik işbirliği konularına ilişkin görüşlerini dile getirdiği açış konuşmasında özetle şunları söyledi:

«AET ile olan ilişkilerimiz saklı kalmak şartı ile İslcm ülkeleri arasında bölgesel işbirliği çabalarının kısa dönemde hızlandırılması ve çabaları uzun dönemde ve kademeli olarak daha yoğun ekonomik bütünleşme şekline, bir İslâm Ortak Pazarı'na doğru yönlendirme imkanlarının araştırılarak tartışmaya açılması, herhalde ciddi faydalar sağlayabilecektir. Ekonomik açıdan bugünkü gelişme düzeyi bir yana, taşıdıkları potansiyel bakımından da önemli bir güç olan İslâm ülkeleri topluluğu içerisinde Türkiye'nin pekçok özelliklere sahip bir konumda bulunduğuna inanıyoruz. İslâm Konferansı topluluğunun en büyük nüfuslu dört ülkesinden biri olan Türkiye, bir çok tarım ürününde kendine yeterli düzeyi, belli bir gelişme ve birikime ulaşmış sanayii, insangücü varlığı ve potansiyeli ile İslam ülkelerinin dünyamızın başlıca ekonomik güçlerinden biri durumuna gelmesinde önemli rol oynayabilir.»

Üç gün süren seminerde, Ticaret, tarım, sanayii ve insangücü alanında İslam ülkeleri ile Türkiye arasındaki işbirliği imkanları tartışıldı.

DPT'YE GÖRE

FEDERAL ALMANYA'DAKİ TÜRK İŞÇİLERİ YILDA 1,5 MİLYAR MARK GELİR KAYBINA UĞRUYOR

Federal Almanya'da çalışan Türk işçilerin bu ülke mevzuatını bilmemeleri nedeniyle her yıl 1 milyar 500 milyon mark tutarında gelir kaybına uğradıkları bildirildi.

Devlet Plânlama Teşkilâtı tarafından hazırlanan «Avrupa'da Göçmen İşçiler» raporu'nda Batı Avrupa ülkelerinin yanısıra, özellikle Federal Almanya'da çalışan işçilerimizin ancak, yüzde 20'sinin olağan ücret ve sosyal haklardan ayrı olarak, bulundukları ülke yasalarının tanıdığı vergi iadesi ve servet teşkili olanaklarından yararlanabildikleri kaydedildi.

Devlet Plânlama Teşkilâtı Koordinasyon Dairesi'nin raporunda, «bu tür imkanlardan yararlanmak için yerine getirilmesi gereken işlemlerin mutlaka uzman bir kamu kuruluşunun hizmetini gerekli kıldığı» ifade edilerek, Türkiye'nin bu alanda «ciddi ve yeterli organizasyonu bulunmayan tek ülke olduğu» görüşüne de yer verildi.

POTANSİYEL GELİR OLANAKLARI

Raporda, Federal Almanya'daki Türk işçilerinin potansiyel gelir olanaklarının yalnız aylık ücret, ikramiye gibi ödemelerle sınırlı olmadığı belirtilerek şöyle denildi:

«Bu ülkede demokratik sosyal refah devleti ilkelerine göre düzenlenmiş ve yabancı işçilerin de yararlanabilecekleri ilâve sosyal ve mali yardım imkanları mevcuttur. Bunların başlıcaları, Servet Teşkili Kanunu ve yıl sonu vergi düzeltme ve vergi iadeleri mevzuatına göre, Türk işçilerinin de yararlanabilecekleri sağlık yardımları ve Türkiye'ye kesin dönüş yapan işçilerden kesilmiş emeklilik primleridir. Bu imkânlardan yararlanmak için yerine getirilmesi gereken işlemler işçilerin tek başına yapacağı tarzda basit değildir. Mutlaka uzman bir kamu kuruluşunun hizmetini gerekli kılmaktadır. İtalya, Yugoslavya, Yunanistan, İspanya, Portekiz gibi ülkeler Batı Almanya'daki işçilerine bu konudaki organizasyonlarını yıllarca önce kurmuşlardır. Türkiye ise halen bu konularda ciddi ve yeterli organizasyonu bulunmayan tek ülkedir.»

KAYBEDİLEN DÖVİZ GELİRİ

DPT'nın raporunda Federal Almanya'da yapılan iki yıllık bir araştırma sonunda, bu ülkedeki Türk işçilerin yüzde 80'inin servet teşkili ve vergi iadesi yasalarından yararlanamayarak, Federal Almanya'ya bıraktıkları yasal yardım ve olanaklar toplamının, 1979 rakamlarıyla 1 milyar 200 milyon mark olduğu belirtildi ve şu görüşe yer verildi:

«Ciddi bir devlet organizasyonu kurulduğu takdirde 1 Ocak 1980 tarihinde yürürlüğe giren yeni uygulama esaslarına göre, sadece Batı Almanya Servet Teşkili Kanunu ve vergi iadeleri mevzuatından sağlanabilecek yıllık imkânlar toplamının 2 milyar marka çıkabileceği, Batı Almanya'dan elde edilen resmi belge ve bilgilere dayanılarak hesaplanmıştır.»

Raporda ayrıca, Federal Almanya'daki Türk işçilerin halen yılda yapabildikleri 4 milyar 500 milyon marklık tasarrufa ilâveten devletin konuya el atması sonucu 2 milyar mark daha tasarruf olanağının bulunduğu da kaydedildi.

ABD BÜYÜKELÇİSİ GENEL BAŞKAN İBRAHİM DENİZCİER'İ MAKAMINDA ZİYARET EDEREK, KENDİSİNİ AMERİKAN İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (AFL-CIO) GENEL KURULUNA DAVET ETTİ.

ABD BÜYÜKELÇİSİ ROBERT STRABSZHUPE TÜRK-İS GENEL BAŞKANI DENİZCİER İLE GÖRÜŞTÜ

Amerika'nın yeni Ankara Büyükelçisi Robert Strabsz-Hupe TÜRK-İŞ Genel Başkanı İbrahim Denizcier'i ziyaret ederek, bir saati aşkın görüşmüştür. Bu görüşmede ayrıca, Amerika'nın yeni Çalışma Ataşesi William Meager de hazır bulunmuştur.

Büyükelçi, özellikle 16-20 Kasım 1981 tarihlerinde New York'da yapılacak Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) Genel Kuruluna davet edilen Türk-İş Genel Başkanı Denizcier'in bu ziyareti üzerinde durmuş ve Amerikan sendikacılığının TÜRK-İŞ ile olan geleneksel işbirliği ve ilişkilerinin bu ziyeretle «TÜRK-İŞ/AFL-CIO» daha da kuvvetleneceğine inandığını belirtmiştir.

Amerikan Büyükelçisi Strabsz-Hupe, Türk Sendikacılığı konusunda ve Konfederasyonun çalışmaları hakkında Denizcier'den bilgi almış, bu arada TÜRK-İŞ'in, Türkiye'nin yeniden sağlıklı demokrasiye dönme yolundaki etkin çabalarının takdirle karşılandığını sözlerine eklemiştir.

2100 SAYILI KANUNUN ÜÇÜNCÜ YILINDA TARIM İŞÇİLERİ

OSMAN N. TEKMAN
TÜRK-İŞ SOSYAL
GÜVENLİK UZMANI

Orman İşleri ve Kamu veya Özel Sektöre ait tarım işlerinde ücretle çalışanların 2100 sayılı Kanun ile Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmalarının üçüncü yılı, 28 Kasım 1981 tarihinde dolmaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun, Yasanın çıktığı 1978 yılından bugüne kadarki istatistiklerinde «Tarım ve Hayvancılık» ile «Ormancılık ve Tomrukculuk» işkollarındaki sigortalı işçi sayıları şöyledir:

	Tarım ve Hayvancılık	Ormancılık ve Tomrukçuluk	Toplam
1977	161	225	386
1978	1.460	660	2.120
1979	2.519	678	3.197
1980	2.957	641	3.598

1978 Kasım ayının 28 inden bu yana, bu işkollarında sigortalanan işçi sayısı, 1977 yi taban alırsak 3.212 dir.

Bu sayıyı görenler, tarım işçisinin sosyal güvenceye alınması hususundaki istekler, bu kadar kişi için miydi? diye düşünebilir.

Oysa DİE'nin Türkiye İstatistik Cep Yıllığı 1980 e baktığınızda Ziraat, Ormancılık, Avcılık ve Balıkçılık işkolarında «ücretli» çalışanların sayısının 601.7t0 olduğunu görürüz.

Yukardaki işkollarında bulunmayan Balıkçılık işkolunda ise Sosyal Sigortalar Kurumunun 1980 istatistiğine göre sigortalı sayısı 641 dir.

Bu da nazara alındığında tarım ve hayvancılık ile ormantılık ve tomrukçuluk işkolunda ücretle çalışanlardan Sosyal Siortalar Kanunu kapsamına alınanların sayısının çok cüzi olduğu açıktadır.

2100 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra dahi, bazı Bakanların, tarım işçilerinin sosyal güvencesini sağlayacak yasanın çıkarılacağı yolunda demeç vermelerine yol açan bu sorunun üzerinde durulmalı ve yapılması gereken, işlevlerin süratle yapılması sağlanmalıdır.

Şöyleki Tarım ve Hayvancılık ile ormancılık ve tomrukçuluk işkollarında çalışanların Sosyal Sigortalar kapsamına alınmasını sağlayan 2100 Sayılı Kanun'un 2 nci maddesinde ki «3 üncü maddenin I. nci bendinin (A) ve (D) fıkralarında yapılan değişikliklerin tazammun ettiği tatbikat Sosyal Güvenlik Bakanlığınca bir sene içinde hazırlanacak tüzükle düzenlenir.

Bu tüzük yürürlüğe girinceye kadar, Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak genelgeye göre işlem yapılır.» hükmünü, koyan Kanun vazıı, bu işkollarının özelliği nedeniyle yasanın çıktığı tarihte yürürlükte olan ve Bakanlar Kurulunun 6.4.1972 tarih 7/4209 sayılı kararı ile onanan Sosyal Sigorta İşlemleri Tüzüğü'ndeki uygulamanın tarım işçileri için geçerli olamıyacağını; bunlar için özel hükümler konulmasını zorunlu görmüştür. Buna rağmen Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, 28.10.1977 tarihli Resmi Gazete ile yayımlanan genelgesi yalnız «işyerinin bildirilmesi ve tescili» ile ilgili bir hüküm koyarak, diğer hususlarda yukarıda bahsettiğimiz 6.4.1972 tarih 7/4209 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyle yürürlüğe konulan «Sosyal Sigorta İşlemleri Tüzüğü»nün ilgili hükümlerinin aynen uygulanmasını benimsemiştir.

Bahsedilen tüzüğün diğer hükümleri arasında:

1) Sigortalıların tescili,

2) Prim belgeleri,

3) İşverenler tarafından tutulacak kayıt ve belgeler ile işverenlerin uymaya mecbur oldukları usul ve esaslar,

4) Ölçümleme

5) Ek prim tahakkuk ettirilecek haller,

6) Ortak hükümler,

7) Sigortalılar ile eş ve çocuklarına yapılacak sağlık yardımları,

8) Analık sağlık yardımları,

9) Sigortalılara verilecek istirahatlerde uygulanacak esaslar,

gibi bölümlerle ilgili hiç bir özel hüküm getirmemiştir.

Tarım işçilerinin yasal olarak Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmasının üçüncü yıldönümünde, «bir yıl içerisinde çıkarılması» zorunluluğu olup halen çıkarılmamış olan tüzüğün, yukarıda saydığımız hususlarda tarım ve hayvancılık ile ormancılık ve tomrukçuluk işlerinde ücretle çalışanlar için uygulanabilecek ve bu suretle yüzbinlerce tarım işçisinin Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmasını sağlayacak bir tüzüğün kısa zamanda çıkmasını temenni ederiz.

İster inan, ister inanma...

Basından Seçme Saçmalar

İSPANYA'DA BİR MEKTUP ALICISININ ELİNE 5 YIL SONRA VARDI

İspanya'da bir mektup, başşehir Madrit'in bir semtinden diğer semtine tam beş yıl 8 ay içinde vardı.

Özel ulak olarak gönderilen mektubun Madrid'den postalandığı ve 5 yıl sekiz ay sonra alıcısının eline geçtiği bildirildi.

Mektubun alıcısı olaydan fazla üzüntü duymadığını belirterek «önemli olan posta idaresinin hiçbir şeyi kaybetmemiş olmasıdır» dedi.

«DÜNYA KAZIĞA OTURMA» REKORU KIRILDI

Federal Almanya'nın Heslingen eyaletindeki Hoiste-Oldendorff kasabasında bir Alman ve İran'lı «dişlerini sıkıp» dünya acaip rekorlar kitabına girmeyi kazanmışlardır.

İki kafadar karşılıklı çakılmış yüksek kazıkların üzerinde 25 gün geçirdikten sonra «acı ama mutlu» bir biçimde aşağı inmişlerdir.

«Guinness Acaip Rekorlar Kitabı»nda bundan önceki «Kazık rekortmeni»nin ise ancak 175 saat direnç gösterebildiği yazılıdır.

Zuhrab Tevekküli adlı İran'lı ile Hans Eisold adlı Alman arkadaşının, yeni rekorun şerefinin yanı sıra ortaya konan 4000 mark tutarındaki ödülü paylaşacakları da bildirilmektedir.

DÖRT YIL ÜST ÜSTE ÜNİVERSİTE SINAVINI KAZANDI AMA, HENÜZ LİSEYİ BİTİREMEDİ

Necdet Küçükşahin lisedeki iki dersi yüzünden 4 yıl üst üstę kazandığı üniversitelere girememiştir.

1977-78 yılında girdiği üniversite imtihanında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesini, 1978-79 yılında da İstanbul Hukuk Fakültesi'ni kazanan Necdet Küçükşahin, lisedeki Matematik ve Fizik derslerinden kalınca kazandığı bu okullara girme şansını yitirmiştir. 1979-80 yılında tekrar üniversite sınavına giren Küçükşahin, bu seferde Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni lisedeki fizik dersini geçip, matematik dersinden kalınca kazandığı bu okulda da okuyamamıştır.

Son olarak bu sene girdiği üniversite sınavında da başarı gösterip, yine Ankara SBF'yi kazanan Konya'lı Küçükşahin, matematik sınavını verebilmek için aralıksız ders çalıştığını söylemiştir.

İZLANDA'DA, BİR BUZULUN İÇİNDE 7 HAVACININ CESEDİ BOZULMAMIŞ HALDE BULUNDU

28 yıl önce Izlanda üzerinde uçakları kaybolan 7 Amerikan havacısının cesedi bozulmamış halde, adanın güneyindeki bir buzulun içinde çobanlar tarafından bulundu.

Verilen bilgilere göre, içinde 9 kişi bulunan uçak, Keyflavik Amerikan Üssüne giderken 17 Aralık 1953'de Myrdal buzuluna iniş yaptı ve buzuldaki çatlağın içine düştü.

Kazanın meydana geldiği gün, hava şartlarının elverişsiz olması yüzünden yardım gönderilemedi ve ilk yardım, ancak bir hafta sonra kaza yerine ulaşabildi. Olay yerine gelen bir helikopterdeki yardım ekibi ancak bir kişinin cesedini bulabildi. Uçağın izine rastlanamamış ve o zamandan beri bütün araştırmalar sonuçsuz kalmıştı.

Koyunlarını otlatmakta olan çobanlar, buzun içine saplanmış uçağın gövdesini buldular. Yetkililerin yaptıkları hesaplara göre, çok yavaş hareket eden buz kitlesinin içindeki uçağın gövdesi, kazanın meydana geldiği yerden 5 km. ötede, 28 yıl sonra yeniden ortaya çıktı.

Uçaktaki kişilerin, çarpmanın etkisiyll mi, yoksa soğuktan mı öldükleri henüz anlaşılamadı. Cesetlerin üzerinde, halâ emniyet kemerlerinin bulunduğu, ancak koltuklarında oturmadığı ve bazı kişilerin kol ve bacaklarının gövdelerinden ayrılmış olduğu görüldü. Buzulbilimciler, uçağın buzul içinde maruz kaldığı basınç nedeniyle, bazı kişilerin kol ve bacaklarının kopmuş olabileceğini belirttiler.

Havacıların cesetleri ile uçakta bulunan kâğıtlar, Keyflavik Amerikan Üssü'ne götürüldü.

ekonomik rapor

PARA PİYASASI DENETİM ALTINA ALINDI.

Milli Güvenlik Konseyi'nce kabul edilerek Resmi Gazete'de yayımlanıp yürürlüğe giren «2279 Sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun» para piyasalarının denetimine olanak sağladı. Daha önce genel vergi denetimi dışında herhangi bir kurala bağlı olmadan çalışan bu piyasanın yeni sisteme geçişi önemli bir süre alacak, Yasanın gerekçesinde şöyle deniliyor :

«Halkın menkul kıymetlere yatırdığı tasarruflar Milli Güvenlik Konseyince 28.7.1981 tarihinde kabul edilmiş bulunan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile himaye altına alınmış bulunmaktadır. Ancak mezkur kanunu halen yalnız Sermaye Piyasası Kurulu'nun teşkiline ilişkin hükümleri yürürlüktedir. Kanununun diğer hükümleri 1982 yılının Şubat ayı başında yürürlüğe gireceğinden uygulamaya hazırlık dönemi olan bu dönemde sermaye piyasasındaki faaliyetler herhangi bir düzenlemeye tabi bulunmamaktadır. Bundan başka, halen mali piyasada çok çeşitli ilan ve reklamlarla sürdürülen bazı faaliyetler sermaye piyasası kavramı dışında kaldığı için Sermaye Piyasası Kanunu ile getirilen düzenlemelere konu olmamıştır. Nitekim, Sermaye Piyasası Kanununun gerekçesinde «Sermaye Piyasası kavramı dışında kaldığı için para piyasasına ilişkin konular tasarı kapsamına girmemiştir.» Denilmek suretiyle bu husus açıkca belirtilmiş ve çözüm olarak zamanlama ve amaçları açısından Sermaye Piyasası Kanununa paralel olarak, para piyasasına ilişkin hükümler taşıyan Ödünç Para Verme İşleri Kanunu ile Bankalar Kanununda bazı düzenleme ve değişikliklere gidilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

«Mezkûr kanunlarda değişen ekonomik şartlara ve ihtiyaçlara göre reform mahiyetinde köklü değişiklikler yapılması gerekli bulunmakla beraber, bunun için gerekli hazırlıkların oldukça uzun bir zaman alacağı düşünülerek, gereken Sermaye Piyasası Kanununun uygulamaya gireceği tarihe kadar olan boşluğu doldurmak, gerekse sermaye piyasası kavramı dışında kalan faaliyetleri bir disiplin altına almak bakımından Ödünç Para Verme İşleri Kanununun bazı maddelerini değiştiren ve ek hükümler getiren bir kanun öncelikle çıkarılmasında yarar görülmüştür.»

GELİŞMELER

Yeni yasanın yürürlüğe girmesinden sonra Maliye Bakanlığı, banker kuruluşlarının uygulayacakları faiz oranlarında banka kredi faiz oranlarının aşılamayacağını açıkladı. Maliye Bakanlığı'nın açıklamasında, banker kuruluşlarının yeni şube ve büro açılışına da sınırlama getirildi.

Merkez Bankası'da yayımladığı tebliğ ile banker reklam ve ilanlarına sınırlama getirdi. Merkez Bankası daha sonra yaptığı bir açıklamayla bu reklam ve ilanlarda uygulanacak sınırlamaları duyurdu. Buna göre bankerlerin gazete, radyo ve televizyona verecekleri ilan ve reklamlar sınırlı olacak ve her ilan ve reklam için ayrı onay alınacak.

Öte yandan, çeşitli banker kuruluşlarının yöneticileri yaptıkları açıklamalarda yeni yasanın piyasaya düzen getireceğine inandıklarını söylediler. Ancak, bir bölüm banker kuruluşunun kaygılı ve çekingen davrandığı da gözlendi.

Yeni uygulamaların bir başka etkisi de bankalar üzerinde görüldü. Bankalar reklamlarına kendiliklerinden sınırlama getirme kararı aldılar.

Böylece, Türkiye'de finansal kesimde önemli gelişmelerle dolu bir hafta geçti.

BİR KURBAĞAYI BİR MARKA SATIYORUZ

Geçtiğimiz yıl dış ülkelere çeşitli kuruluşlar tarafından yapılan ihracatlarla kurbağadan önemli oranda döviz sağlandığı bildirildi. Edirne'nin Meriç ilçesinde «Kurbağa Alım Merkezi» açan bir iş adamı, bu bölgeden geçen yıl 1 milyon kilo dolayında kurbağa dış satımının yapıldığını, karşılığında 5 milyon lira (yaklaşık 100 bin mark) döviz girdisi sağlandığını söyledi. Dolayısıyla bir kurbağayı dış ülkelere 1 DM karşılığında ihraç etmiş olduk.

Ülkemizde kullanılmayan kurbağa özellikle, Almanya, Fransa ve İngiltere'de büyük ilgi görüyor ve sofraların pahalı yemekleri arasında bulunuyor. Kurbağanın tanesine 1 mark veren bu ülkelerin taleplerini artırdıkları da ilgililer tarafından belirtildi.

GÜNLÜK KUR UYGULAMASI ALTI AYINI DOLDURDU

Döviz kurlarının günlük belirlenmesine ilişkin uygulama ilk altı aylık dönemini tamamladı. Bu süre içinde Türk Lirası dolar karşısında 21,8 oranında değer kaybetti. 1 Mayıs - 31 Ekim günleri arasında lira, en yüksek değer kaybına yüzde 26 oranıyla İsviçre Frangı en düşük değer kaybınada yüzde 7 oranıyla İsveç Kronu karşısında uğradı.

Günlük kur belirleme uygulamasının ilk altı ayında Türk Lirası dolar karşısında yalnız Eylül ayı içinde değer kazandı. Uluslararası borsalarda Eylül ayında doların değer kaybetmesine paralel olarak Türk parası ABD para birimi karşısında değer kazandı. Liranın Alman Markı karşısında değer kazanımı ise yalnız Mayıs ayında gerçekleşti. 1 Mayıs - 30 Mayıs günleri arasında doların uluslararası borsalarda hızla yükselmesi, markın ise değer kaybına uğraması Türk Lirasının Marka göre değerlenmesi olanağını yarattı.

Liranın 1 Mayıs - 31 Ekim günleri arasında uygulanan günlük kur uygulamaları sonucu değerinde ortaya çıkan değişimler döviz alış fiyatlarına göre aşağıdaki tabloda verilmektedir.

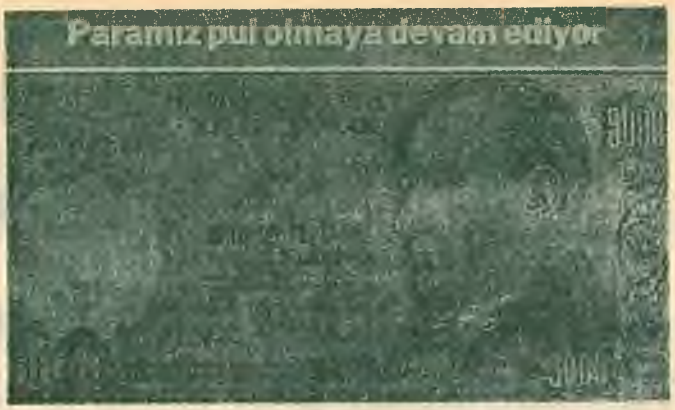

TÜRK LİRASININ 1 MAYIS — 31 EKİM GÜNLERİ ARASINDAKİ DEĞERİ
(Döviz Alış Kurlarına göre)

Dövizin Cinsi	1.5.1981	31.10.1981	Değer Kaybı (%)
1 ABD Doları	99.80	127.55	21,8
1 Avustralya Doları	114.72	144.49	20,6
1 Avusturya Şilini	6.37	7.89	19,3
1 Batı Alman Markı	45.05	55.30	18,5
1 Belçika Frangı	2.77	3.32	16,6
1 Danimarka Kronu	14.30	17.22	17,0
1 Fransız Frangı	19.00	22.57	13,8
1 Hollanda Florini	40.54	50.09	19,1
1 İsveç Kronu	20.98	22.57	7,0
1 İsviçre Frangı	49.34	66.66	26,0
100 İtalyan Lireti	9.05	10.44	13,3
100 Japon Yeni	46.39	54.21	14,4
1 Kanada Doları	83.37	105.54	21,0
1 Kuveyt Dinarı	361,46	450.23	19,7
1 Norveç Kronu	17.99	21.12	14,8
1 Sterlin	213.17	231,12	7,8
1 Suudi Arabistan Riyali	29.70	37.30	20,4

EMİSYON, 10.6 MİLYAR LİRA ARTIŞ GÖSTERDİ

Ekim ayının son haftasında 10,6 milyar lira yükselme kaydeden emisyon hacmi 368,6 milyar liraya çıktı. Aynı hafta içinde Merkez Bankası kredileri de 22,7 milyar lira yükselmeyle 821,9 milyar liraya ulaştı.

23-30 Ekim günleri arasında, kamu kesimine yönelik kredilerde 7,9 bankalara yönelik kredilerdeki 0.9 milyar liralık artış belirlendi. Aynı hafta içinde tarımsal amaçlı kooperatiflerin kullanımlarında da 13,9 milyar liralık yükselme gerçekleşti. Böylece Merkez Bankası kredilerindeki artışın önemli bölümü emisyondaki artış eğiliminin yeniden başlamasına yol açtı.

Ayrıca, son hafta içinde tarım satış kooperatiflerinin 4 milyar 42 milyon lira ek kredi kullandıkları belirlendi. Tarım kredi kooperatifleri ise aynı günlerde 9 milyar 861 milyon lira kredi kullandı. Böylece, ekim ayı içinde tarımsal amaçlı koperatiflerin kullandığı ek kredilerin toplamı 25 milyar 154 milyon liraya ulaştı. Ekim ayında tarımsal kullanımların 14 milyar 892 milyon liralık bölümü Tarım Satış, 10 milyar 262 milyon lira ise Tarım Kredi Kooperatiflerinin reeskontlarından oluştu.

Bankalara yönelik kredilerden tahvil karşılığı avanslarda 2 milyar 127 milyon lira yükselme beklenirken, ticari senet karşılığı reeskontlarda 1 milyar 839 milyon lira gerileme oldu. Bankalara yönelik kredilerde ekim ayında gerçekleşen artış 10 milyar 640 milyon lira olarak hesaplandı.

SOSYAL GÜVENLİK KURULU ANKARA'da TOPLANDI..

SOSYAL GÜVENLİK KURULU SON TOPLANTISINI ANKARA'DA SOSYAL GÜVENLİK BAKANI M. SADIK ŞİDE'NİN BAŞKANLIĞINDA YAPTI

Sosyal Güvenlik Kurulu Ankara'da toplanmıştır. Toplantıyı bir konuşma ile açan Sosyal Güvenlik Bakanı ve Kurul Başkanı M. Sadık Şide, devlet katkısı sağlanamazsa önümüzdeki yıl sosyal güvenlik kuruluşlarının açıklarının daha büyüyeceğini söylemiş, «Yurtdışında çalışan işçilerimiz, emeklilikleriyle ilgili 2147 sayılı Kanunun ihya edilmesini istemektedirler» demiştir.

Sosyal Güvenlik Bakanı Şide özetle şunları söylemiştir:

«Yurt dışındaki işçilerimiz, son zamanlarda, yazdıkları mektuplarla ve yurtdışındaki elçilik ve temsilciliklerimize yaptıkları müracaatlarla 2147 sayılı Kanunun ihya edilmesini ve hizmetlerinin, dışarda geçen hizmetleriyle bütünleştirilerek bir an evvel emekli olmalarının teminini istemektedirler. Kurulumuz bu hususu gündeminde görüşerek belli bir tavsiyeyi ortaya çıkarırsa yurtdışındaki işçilerimizin bu alandaki sıkıntılarına bir cevap verme fırsatı bulunacaktır.

Gündemimizin önemli bir maddesi de Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının mali durumudur. Bütün dünya ülkeleri Sosyal Güvenlik çalışmalarını belli ölçüde Devlet eliyle finanse etmektedir. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında Devlete bu görev belli ölçüde verilmiş bulunmaktadır. Tedbir ve ilkeler içerisinde yer alan bu husus hakkında 1982 yılı uygulaması için yeni bazı taleplerde bulunmak mecburiyeti vardır.

Sosyal Güvenlik Kuruluşları Türkiye'deki hızlı enflasyon sonucu önemli kayıplara uğramış, fonlarında ciddi eksilmeler ve açıklar meydana gelmiştir. Bu açıklar, eğer Devlet Katkısı sağlanmazsa önümüzdeki yıl daha da büyüyecektir.

Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kuruluşları sadece prim tahsil ettikleri alanlarda değil, prim karşılığı olmayan ödemelerde de bulunmaktadırlar. Önceleri yakacak yardımı, takiben sosyal yardım adıyla ödenmekte olan fonlar prim alınmadan, karşılığı sağlanmadan yapılan ödemelerdir. Dünya tatbikatında Sosyal Güvenlik, primli ve primsiz olarak ikiye ayrılır. Primsiz sosyal güvenlik yardımlarını devlet karşılar, primli olanlarını aldığı ölçüde nemalandırma sonucu elde ettiği fonlarla Sosyal Güvenlik Kuruluşları öder. Bizde bu durum karışmış prim alınmayan bir takım alanlarda da ülkemizin şartları gereği ödeme mecburiyetleri hasıl olmuştur. Bu hususlar devletimizin, hükümetimizin alacağı yeni kararlarla 1982 den itibaren sağlıklı duruma getirilecektir.»

TÜRKİYE İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİ YÖNETİM KURULU TOPLANDI

Ankara'da toplanan Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Merkez Yönetim Kurulunu bir konuşma ile açan Genel Başkan Mustafa Alpdündar,

«İş hayatına yeni atılanlar için kutsal ücret sayılan asgari ücretin de altında hayat mücadelesi veren işçi emekli dul ve yetimlerine, memur emekli dul ve yetimlerine oranla, 1000 lira eksik ödenen sosyal yardımlar, sosyal adaletin tecellisi yönünden işçi emekli dul ve yetimlerine de aynen ödenmesi gerekmektedir» dedi.

Mustafa Alpdündar, 400 bin işçi emekli dul ve yetimlerinin gelir artışlarının sosyal yardım artışı ile birlikte, 1800 lirayı geçmediğini bu miktar belediyelerin suya yaptığı zammı bile karşılamadığını söyledi. Sosyal Sigortalar Kurumundan emekli olanlarla, Emekli Sandığından emekli olanların arasında büyük maaş farklılıklarının bulunduğunu da belirten Alpdündar, memur emeklileri ile işçi emeklileri arasında, sosyal yardım farkının bin lira, ölüm yardımı farkının ise, 10 bin lira olduğuna işaret etti.

Alpdündar, daha sonra şunları söyledi: →

MUSTAFA ALPDÜNDAR : «670 BİN İŞÇİ EMEKLİ DUL ve YETİM AİLESİNDEN 400 BİNİ ASGARİ ÜCRETİN ALTINDA GELİR ALMAKLA GEÇİM SIKINTISI İÇİNDEDİR» DEDİ

«Erken yaşta emeklilik Ülkemizin sosyal güvenliği sorunudur. Yurdumuzda okuma imkanı bulunmayan veya mali imkansızlıklar nedeniyle genç yaşta çalışma hayatına atılan 25 yılını doldurduktan sonra, emekli olan ve emekli olduktan sonrada çalışmasına müsaade ediimeyen işçi emeklisini eleştirmek ve az gelir bağlanmasını, sanki kendi suçuymuş gibi erken yaşta emekliliğe bağlamak yanlıştır. 1 milyon ikiyüzbin Emekli Sandığı iştirakçisine, yaklaşık 450 bin emekli, dul ve yetim düşerken, yaklaşık 3 milyon sigortalıya düşen emekli dul ve tetim sayısı 670 b'ndir. Bu şartlar işçi emekli dul ve yetimlerinin sayısının çokluğundan söz etmek gerçekçilik olamaz.

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanı Mustafa Alpdündar, 670 bin işçi emeklisinden 400 binlinin 6825 lira maaş aldığını hatırlatarak, bu paranın yüzde ikisinin de prim olarak kesildiğini ve bu uygulamanın sadece işçi emeklileri için söz konusu olduğunu belirtti.

Alpdündar, bu haksızlığın önlenmesini istedi. Alpdündar konuşmasında işçi emeklilerini üç aylıklarını alırken, çektikleri sıkıntıları kıdem tazminatları konusundaki sorunlarını, hastanelerde karşılaştıkları zorlukları da anlattı.

KAYA ÖZDEMİR: «İŞ KAZALARININ ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARINA MPM DE KATKIDA BULUNACAK»

MİLLİ PRODÜKTİVİTE MERKEZİ İSTANBUL İZMİR, SAMSUN ve ADANA'DA SEMİNERLER DÜZENLİYOR.

MPM KURULUŞ KANUNU DEĞİŞTİRİLEN TASLAKTA ÖNEMLİ BAZI DEĞİŞİKLİKLER ÖNERİYOR

MPM YÖNETİM KURULU BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR

Kısa adı (MPM) olan Milli Prodüktivite Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Kaya Özdemir, yurdumuzda büyük ölçüde can, mal ve işgünü kaybına sebep olan iş kazalarının önlenmesi çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğini söylemiştir.

Kaya Özdemir, bir süreden beri MPM'nin de «İş Kazalarının önlenmesi» konusundaki çalışmalara katılmakta olduğunu hatırlatmış, önümüzdeki aydan itibaren İstanbul, İzmir, Samsun ve Adana gibi işçi kesiminin yoğun olduğu merkezlerde dört ayrı seminer yapılacağını bildirmiştir.

MPM Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir, bu konuda şu bilgiyi vermiştir.

«Yurdumuzdaki iş kazaları, gün geçtikçe yüksek boyutlara ulaşma eğilimi göstermektedir. İş Kazalarındaki ölüm oranı ve işgünü kaybı açısından Türkiye'yi Dünya ortalamasının üstünde görmek üzücüdür.

Türkiye'deki ilgili resmi ve tüm özel kuruluşlar, büyük ölçüde can kaybına, bunun yanında milyarları bulan maddi zarara ve bir yılda bütün grevlerdekinden çok daha fazla işgünü kaybına sebep olan iş kazalarına karşı gerekli etkin önlemleri gecikmeden almalıdırlar. Yurdumuzdaki iş kazalarının yüzde doksanı, işgüvenliği tüzüğünde yer alan tedbirlere işyerleri olarak yeterince uymamak, dikkatsizlik ve iş kazalarına karşı eğitimsizlikten ileri gelmektedir. Bu bilinen noksanlıklarımızı gidermek için de, önce işçilerimizi ve işverenleri işyerlerinde yoğun bir şekilde eğitime tabi tutmalıyız.

İşte bu gerçeği gözönünde bulunduran Milli Prodüktivite Merkezimiz, daha önceki tarihlerde TÜRK-İŞ'le birlikte düzenlediği «İş Kazalarını Önleme» konulu seminerleri bundan sonra da sürdürmek kararındadır.

Bu amaçla MPM Yönetim Kurulunun yaptığı son toplantıda, MPM'nin önümüzdeki aydan itibaren başta İstanbul, İzmir, Samsun ve Adana olmak üzere bazı merkezlerde «İş Kazalarının Önlenmesi» konulu seminerler düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.»

MPM KURULUŞ KANUNU DEĞİŞİYOR

Öte yandan MPM kuruluş kanununun da değiştirilmesi için hazırlanan taslağın Başbakanlığa sunulduğunu açıklayan MPM Yönetim Kurulu Başkanı Kaya Özdemir, yeni taslağın kanunlaşıp yürürlüğe girmesi halinde, Türkiye'deki üretimin verimliliği ve ihracatın gelişmesi açısından MPM'nin daha etkin bir hizmet düzeyine ulaşacağını belirtmiştir.

Kaya Özdemir'in verdiği bilgiye göre, MPM Kuruluş Kanununun halen işlerliğini kaybeden 10 ayrı maddesinde değişiklik sağlayan yeni taslakta, her yıl yapılan MPM Genel Kurul Toplantılarının üç yılda bir yapılması ve buna paralel olarak MPM Başkan ve Yönetim Kurulu üyelerinin görev sürelerinin bir yıldan üç yıla çıkarılması hükmü de yer almaktadır.

Yeni Kuruluş Kanunu taslağı, mali yönden daha büyük olanaklar sağladığı MPM'nin diğer illerde de örgütlenmesini sağlamaktadır.

DIŞTA OLUP-BİTENLER

KOLOMBİYA HÜKÜMETİ SENDİKALARI BİR YIL SÜREYLE KAPATTI

Kolombiya Hükümeti'nin işçi sendikalarını bir yıl süreyle kapattığı bildirildi. Hükümetin bu kararı, ülkedeki 14 işçi kuruluşunun kısa süre önce düzenlenen genel kreve katılmaları gerekçesiyle aldığı kaydedildi. Kolombiya Çalışma Bakanlığı ayrıca, genel greve katılan 200 devlet memurunun da görevlerine son verildiğini açıkladı. Bu arada, 14 sendikanın yöneticisi hakkında tutuklama emri çıkarılırken, öğrencilerin genel grev sırasında polisle çatışmaya girmeleri sonucu iki üniversitenin de kapatıldığı verilen haberler arasında.

AET ÜYESİ ÜLKELERDE İŞSİZ SAYISI EYLÜL SONUNDA 9,5 MİLYONA ULAŞTI

Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üye ülkelerdeki işsiz sayısının Eylül ayı sonu itibariyle 9 milyon 500 bine ulaştığı bildirildi. Bu rakamın, geçen yılın eş dönemine göre yüzde 31'lik artışı içerdiği kaydedilirken, ülkelerin bazılarında işsizlik oranları da şöyle belirlendi: Lüksemburg yüzde 56, Hollanda yüzde 53,5, Federal Almanya yüzde 52,7, İngiltere yüzde 47, Fransa yüzde 25,9, Belçika yüzde 22, İrlanda 20,5, Danimarka yüzde 18,2, İtalya yüzde 10,2.

COBURG'DA 30 TÜRK İŞÇİNİN İŞİNE SON VERİLDİ

Fransa'nın Coburg kentinde Kirchner mobilya firmasında çalışan 30 Türk işçisinin işlerine son verildiği bildirildi. Fransa'nın mobilya sanayiinden ayrı olarak cam ve seramik sanayilerinde çalışan Türk işçilerinin büyük bölümünün de tensikat tehlikesiyle karşı karşıya bulundukları kaydedilirken, Coburg'daki işçilerimizin iş bulmak için ülkenin başka yörelerine göç ettikleri haber veriliyor.

HİNDİSTAN «SAATİN ANAVATANI» İSVİÇRE'YE SAAT SATMAYA BAŞLADI

Gelişmekte olan ülkeler için de, çeşitli sanayi dallarındaki gelişmiş teknolojisiyle dikkat çeken Hindistan, şimdi de Avrupa pazarlarına saat satmaya başladı.

Hindistan'ın Batı'ya saat ihracatının en önemli noktası ise, Hint saatlerinin İsviçre pazarına girmesi oldu. Bilindiği gibi İsviçre dünyanın en büyük saat üreticileri arasında ön sıralarda yer alıyor ve bu Avrupa ülkesi, «Saatiin Anavatanı» olarak tanınıyor.

Hindistan'da bir devlet kuruluşu olan «Hindistan Machine Tool» firması, ilk elde İsviçre'ye 10 bin tane kol saati satmayı başardı. İlgililer ilk bakışta şaşırtıcı gibi görülen bu gelişmenin ardında Hint saatlerinin hem ucuz, hem de kaliteli olmasının bulunduğunu belirtiyorlar.

KTFD'DE TÜRK-SEN'İN BAŞLATTIĞI GREVLER SÜRÜYOR

Kıbrıs Türk Federe Devleti'nde TÜRK-SEN'in öncülüğünde başlatılan grevler devam ediyor. Bu arada, TÜRK-İŞ yönetimi yaptığı açıklamada KTFD deki grevlerin «haklı istemlere dayandığını ve desteklendiğini» kaydetti. Bilindiği gibi, geçtiğimiz günlerde Lefkoşe Belediyesi'ne bağlı işyerlerinde çalışan işçiler, ücret ve sosyal haklara ilişkin taleplerin kabul edilmemesi üzerine süresiz iş bırakmışlardır.

Bu arada bir genelge yayınlayan TÜRK-İŞ İcra Kurulu TÜRK-SEN'in grevini sonuna dek destekleyeceğini bildirdi.

İTALYA'NIN EN BÜYÜK ŞİRKETİ İŞÇİLERİNİN MAAŞINI ÖDEYEMİYOR

İtalya'nın en büyük çelik şirketlerinden Italsider'in çalıştırdığı 52 bin işçinin Ağustos ayı maaşlarını ödeyememesi üzerine hükümet duruma el koydu. 1981 yılının ilk beş ayında zararı 573 milyar lirete (250 milyon sterlin) ulaşan şirketin işçilere ödemesi gereken maaşlar tutarı 70 milyar lireti buluyor. Bir devlet kuruluşu olan Italsider'a bankalar yeni kredi açmaya yanaşmıyorlar.

FRANSA İSTİHDAM YARATICI YABANCI SERMAYEYİ ÖZENDİRECEK

Fransa Hükümeti'nin, ülkede işsizliği giderici katkısı olacak yabancı sermaye yatırımlarını özendireceği bildiriliyor. Ülkede, işsiz sayısının 2 milyon dolayına ulaşması karşısında Mitterand yönetimi yeni yatırımlara başlama kararını yürürlüğe koyarken, yabancı sermayenin özendirilmesine yönelik önlemleri de uygulama programına aldı. Fransız Hükümeti'nin bu politikası sonucu, son üç ay içinde dokuz Amerikan Şirketinin Fransa'da yatırım yapmaya karar verdiği, bir bölümünün de mevcut tesislerini genişletmeyi öngördüğü kaydedilmekte.

İÇTE OLUP - BİTENLER

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ, «ATATÜRK'ÜN DOĞUMUNUN 100. YILINDA TÜRKİYE'DE BESLENME SORUNLARI KONGRESİ» DÜZENLEDİ

Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı Beslenme ve Diyetetik Bölümü ile Beslenme ve Gıda Bilimleri Enstitüsü tarafından düzenlenen »ATATÜRK'ÜN DOĞUMUNUN 100. YILINDA TÜRKİYE'DE BESLENME SORUNLARI» konulu bilimsel Kongre Ankara'da yapıldı.

İki gün süren Kongrede, Hacettepe Üniversitesi ve Gülhane Askeri Tıp Fakültesinden öğretim üyeleri ve uzmanlar, Türkiye'nin beslenme sorunlarına ve çözüm yollarına ilişkin tebliğler sundular.

Kongre Düzenleme Komitesi adına basına bir açıklama yapan H. Ü. Beslenme ve Gıda Bilimleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Orhan KÖKSAL ile H. Ü. Beslenme ve Diyetetik Yüksek Okulu Müdürü Prof. Dr. Ayşe BAYSAL, ülkemizin geniş bir besin üretim potansiyeline sahip bulunmasına rağmen, üretim---pazarlama---değerlendirme süreçlerindeki düzensizlikten ötürü üretici ve tüketicinin zarar gördüğünü belirttiler.

Prof. Dr. KÖKSAL ve Prof. Dr. BAYSAL açıklamalarında şu bilgileri de verdiler.

«Gıda üretimi ve iyi beslenme olanakları bakımından, dünya üzerinde kendi kendine yeterli nadir ülkelerden biri olan Türkiye'de, tarım ve gıda alanında üretim ve tüketim süreçlerinin daha iyi düzenlenmesi, etkin eğitim yapılması ve gerekli önlemlerin alınması halinde, hem yurttaşlarımızın daha iyi ve dengeli beslenmelerinin mümkün olacağı, hem de tarım ürünlerimizin dış satımı ile ülkemizin ekonomik bakımdan büyük kazanç sağlayacağı bilinmektedir. Bu hususun basında ve kamuoyunda gündeme geldiği bir dönemde, tarım ve beslenme konularının sosyal ve ekonomik ilişkileri ile birlikte inceleneceği Kongre'nin, Türkiye'nin yakın gelecekteki temel tercihleri bakımından yararlı bir tartışma zemini sağlayacağı umulmaktadır».

GÜRÜLTÜ BEDEN İŞÇİLERİNDE YÜZDE 30, FİKİR İŞÇİLERİNDE YÜZDE 60 ORANINDA İŞGÜCÜ KAYBINA NEDEN OLUYOR

Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Genel Sekreteri Avukat Engin URAL'ın yaptığı araştırmaya göre, İstanbul ve Ankara gürültü yönünden tehlikeli boyutlara ulaştı.

İstanbul'un özellikle Bakırköy ve Yeşilköy semtlerinde gürültünün çok yoğun olduğu kaydedilen araştırmada, başkentte ise en sakin yerlerdeki gürültünün bile insan sağlığı üzerinde rahatsızlıklara yol açtığı vurgulandı.

Çevre ve Hukuk adlı bir kitapta toplanan araştırmada, gürültünün insan bünyesinde çeşitli zararlar meydana getirdiği anlatılıyor. Buna göre, gürültü, kulak çınlaması, geçici sağırlık, görme zayıflığı, kalp atışlarının hızlanması, tansiyon yüksekliği, kaşlarda yorgunluk, uyku azalması, ve fazla adrenalin salgısına neden oluyor.

Gürültünün beden işçilerinde % 30, fikir işçilerinde ise % 60 oranında işgücü kaybına neden olduğu belirtilen araştırmada, en şiddetli gürültünün 90 --120 desibel olduğu belirtilerek bunun insanı saldırgan yapacak güçte olduğu ifade ediliyor. Araştırmaya göre, özellikle 120 desibel civarında gürültü olan diskotekler bu nedenle insanları daha haşin, kaba, sert ve saldırgan yapıyor.

YURT DISINDAKİ İŞÇİ COCUKLARINI EĞİTMEK İÇİN 2 RADYO İSTASYONU KURULACAK

Yurt dışındaki işçi çocuklarını eğitmek için Milli Eğitim Bakanlığı'nca yeni düzenlemeler yapıldığı bildirildi. Bakanlık yetkililerinden edinilen bilgiye göre, getirilecek düzenlemeler arasında TRT'nin işçi çocuklarını eğitmek için 2 radyo istasyonu kurması da yer alıyor.

Kısa dalgadan yayın yapacak olan bu istasyonlarda genellikle Türk kültürü ve çocuk eğitimi ile ilgili programlara yer verilecek.

DENİZİ KİRLETEN GEMİLERDEN 10 MİLYON LİRA CEZA ALINACAK

Boğazlar trafiğini yeniden düzenlemek amacıyla Türk Ticaret Kanunu'nda değişiklikler öngören kanun tasarısı Milli Güvenlik Konseyi'nde bulunuyor. Tasarıya göre çevre kirlenmesine neden olanlardan 10 Milyona kadar ceza alınacak, bunu delilleriyle ihbar edenlere tahsil edilecek para cezasının yüzde 10'u kadar ödül verilecek.

Kadın İşçilerin Sendikal Çalışmalarda Karşılaştıkları Güçlükler...

TÜRK-İŞ KADIN İŞÇİLER BÜROSU PROGRAM KOORDİNATÖRÜ RAHİME AKDOĞAN DALAMAN'DA TARIM İŞÇİLERİ İLE.

Tarihi gelişme içinde elde edilen tecrübelere göre, kadın işçilerin erkek işçilere oranla sendikalara üye olmalarının zorluğu görülür. Bunun sonucu olarak çalışan kadınların Sendikalı olma oranları % 7'dir.

Kadın işçilerin sendikalara üye olmaları, herşeyden evvel, kendileri tarafından istenmeli ve benimsenmelidir. Ayrıca, bu konudaki toplumsal baskının ortadan kaldırılması konusunda acil önlemler alınmalıdır.

Kadın işçilerin sendikalardan bekledikleri hizmet, erkek işçilerle aynı oranda olmaktadır. Buna rağmen sendikacılığın başladığı günlerden beri sendika yönetimlerinde erkek işçilerin yer aldığını görmekteyiz.

Son yıllarda, özellikle hizmet sektöründe kadın işçilerin istihdamında büyük artış görülmektedir. Ayrıca hizmet sektöründe tüm çalışanların daha güç örgütlendikleri bilinen bir gerçektir. Bu nedenle çalışan kadınların sendikalara üye kaydedilmeleri daha güç olduğu fikri yaygın hale gelmiştir.

İşyeri seviyesinde kadın işçilerin sendika üyeliğinin önemini anladıkları da görülmektedir. Yapılan sözleşmeler ile genel olarak çalışma koşulları, ücretler ve sosyal yardımlarda sendikaların sağladığı haklar, bu önemin artmasında büyük etken olmuştur. Ancak bazı koşullar nedeniyle kadın işçilerin örgütlenmelerinde güçlükler ortaya çıkmaktadır. Örneğin, Sendikal çalışmalar işyeri düzeyinde ve çalışma saatleri içinde yapılmadığı sürece kadın işçilerle diyalog kurmak ve onlara sendikalarda görev vermek güç olmaktadır.

Özellikle aile sorumlulukları, kadın işçilerin sendikal çalışmalara ayıracakları zamanı bir ölçüde kısıtlamaktadır. Diğer taraftan örf, adet, gelenek ve sosyal baskı, evli ise eşinin, bekârsa ailesinin baskısıyla kadın işçilerin sendikalarda görev almaları güçleşmektedir.

Genel olarak tüm sendikaların tüzüklerinde, karar verme organlarına seçilmede kadın ve erkek işçilere eşit hak ve olanaklar tanınmaktadır. Ancak, kadın işçiler çeşitli sebeplerden dolayı bu haktan faydalanıp sendikalarında görev almaktan kaçınmaktadırlar. Kadın işçiler sendika yönetim organlarında veya işyeri temsilciliklerinde görev alırlarsa, kendi sorunlarına daha sağlıklı çözüm yolları bulurlar. Yapılan istatistiklere göre kadınların sendikalarda gösterdikleri başarı, erkeklere oranla daha fazladır. Geçmişte yapılan toplu eylemler, grevler ve direnişlere kadın işçilerin tam olarak katıldıkları görülmüştür.

RAHİME AKDOĞAN

TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Program Koordinatörü

Kadın işçiler Bürosu Program Koordinatörü Rahime Akdoğan, İzmir SSK Tepecik Hastanesinde çalışan kadın işçilerin bir bölümü ile birlikte.

HUKUK

HİZMET SÖZLEŞMESİNİN HAKSIZ FESHİ SONUCU İŞ BULAMAYAN İŞÇİNİN MADDİ TAZMİNAT HAKKI DOĞAR

YARGITAY DOKUZUNCU HUKUK DAİRESİ
E. 1980/14459
K. 1981/319
T. 15.1.1981

ÖZET: İşverenin hizmet sözleşmesini haksız nedenle feshi sonucu iş bulması engellenen işçi, bu durumu kanıtlaması koşuluyla maddi tazminat isteminde bulunabilir.
(818 s.Y.m. 49)

DAVA: Davacı boşta kaldığından bahisle maddi ve manevi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir. Mohkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır. Hüküm, süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: 1 — İş Sözleşmesi süreli bir hizmet sözleşmesi olmayıp, süresi belli olmayan sürekli bir iş akdidir. O halde boşta kalınan günler karşılığı maddi tazminat istenemez. Ancak, davalı işverenin sözleşmeyi haksız olarak bozmasının iş bulmasına engel olması veya geciktirmesi halinde maddi tazminat istenebilir. Davacı ise bu hususu isbat edemediğinden boşta kalınan günler nedeniyle maddi tazminat isteği reddedilmek gerekirken kabulü isabetsizdir.

2 — Borçlar Kanunu haksız fiil nedeniyle manevi tazminat konusunu 47 ve 49. maddelerinde düzenlenmiş olup, 47. madde cismani zarara uğrayan veya adam ölmesi halinde ölenin yakınları; 49. madde ise kişilik hakları ihlâl olunanlar için manevi tazminat öngörmüştür. Diğer taraftan her iki maddede manevi tazminata ilişkin olmakla birlikte koşullar farklıdır. 49. maddeye göre, şeref, namus, haysiyet, itibar gibi kişilik haklarına karşı yapılan ihlâlin, (ağır bir kusur) teşkil etmesi zorunludtr. BK. nun 49. maddesinde kullanılan «hata» sözü mehaz kanununa uygun olarak «ağır kusur» şeklinde anlaşılmalıdır. O halde kişilik haklarına yönelen ihlâl ve ihlâl edenin kusurunun özel bir ağırlıkta bulunması 49. maddenin uygulanma koşullarındandır. BK. nun 47. maddesindeki manevi tazminat için ise bu nitelikte bir kusur aranmaz; herhangi bir derecedeki kusur tazminat için yeterlidir. Ancak şu hususta belirtilmelidir ki, kişilik haklarına yönelen tecavüzün hukuka aykırı bulunması da manevi tazminatın kabulü için gerçekleşmesi zorunlu temel unsurdur. Mahkemece iddia ve savunma dikkate alınarak dosyadaki tüm deliller BK. nun 49. maddesi açısından değerlendirilerek varılacak sonuç uyarınca karar verilmek gerekirken bu yönler gözetilmeden karar yerinde yazılı gerekçelerle hüküm tesisi isabetsizdir. Karar manevi tazminat bakımından bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın maddi tazminat yönünden yukarıda iki sayılı bentde yazılı nedenlerle oybirliği ile, bir sayılı bentde yazılı nedenlerle oyçokluğu ile BOZULMASINA, 15.1.1981 gününde karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Davacı hakkında yapılan tahkikatın mahiyeti ve ne sebeple davalı müessesenin muhtelif bölümlerindeki yazışmalarda (çalıştırılmasının sakıncalı) olduğu belirtilmiş ve bu suretle niteliği açıklanmayan müphem isnat birçok kimseler tarafından öğrenilmiş ve bu şekli ile isnat şayi olmuştur. Davacının daha önce çalıştığı iş yerlerinden çalışkanlığı ve dürüstlüğü belirtilmek sureti ile verilen dosyadaki belgeler ve tanık beyanları aleniyete dökülen isnadın ağırlığını ortaya koyar. Bu şekilde davacının (şahsi menfaati haleldar) olmuştur. Olayda BK. nun 49. maddesindeki bütün unsurlar gerçekleşmiştir.

Bu nedenlerle bozma kararının ikinci bendine katılmıyorum.

Üye: Ş. Kitapçı

YAŞLILIK AYLIĞININ BELİRLENMESİNDE BİR GÜN NEDENİYLE TÜM YILIN DİKKATE ALINMAMASI İYİNİYET KURALINA AYKIRIDIR

YARGITAY GENEL KURULU

E. 1979/10-48
K. 1981/269
T. 8.4.1981

ÖZET: Yaşlılık aylığının belirlenmesinde, bir gün nedeniyle tüm yılın dikkate alınmaması iyiniyet kurallarına aykırıdır. Sosyal Sigortalar Kurumu, işçilerle ilişkilerinde dürüstlük ilkesine uymak zorundadır.
(743 s. Y. m. 2)

DAVA: Taraflar arasındaki 1973 yılı hizmet süresinin emeklilikte hesaba katılması veya bu yıla ait primlerin istirdatı davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; (İstanbul Dokuzuncu İş Mahkemesi)nce davanın reddine dair verilen 25.5.

1977 gün ve 975/277-977/576 sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi'nin 27/3/1978 gün ve 977/5993-2114 sayılı ilâmiyle, «..MK. nun 2. maddesinde öngörülen afaki iyiniyete ilişkin esas, sigortalı ile Sosyal Sigortalar Kurumu arasındaki ilişkilerde dahi geçerlidir.

Olayda 1973 takvim yılının dolması için sadece 1 güne ihtiyaç vardır. Bu bir gün için Kurumun yaşlılık aylığının hesabında 1973 yılını göz önünde tutmaması anılan afaki iyiniyet kurallarına aykırıdır» gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Temyiz eden: Davacı vekili.

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüşüldü:

KARAR: Davacı, 18 yıl işçi olarak çalıştıktan sonra 60 yaşını doldurarak emekli olduğu halde kendisine noksan maaş bağlandığını davalı Kurum ise onun 31/12/1973 tarihinde emekliye ayrıldığından 1973 kazancının hesaba katılmadığını ileri sürmüştür.

1186 sayılı Kanunla değişik 506 sayılı Yasanın 61. maddesinde «yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya işten ayrıldığı tarihten önceki malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ödenmiş, son beş takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan üç takvim yılına göre bulunacak yıllık kazancının % 70 oranında yaşlılık geliri bağlanır» denilmektedir.

Davacı, 1973 yılına ait primlerin tamamını ödemiştir. Esasen Sosyal Sigorta İşlemleri Tüzüğünün 44. maddesinde, sigorta primleri hesabına esas tutulacak aylık kazançlar toplamında ayların 30 gün kabul olunacağı belirtilmiştir.

Çalışma Bakanlığı'na bağlı olup yürütme içinde yer alan, özel hukuk hükümlerine göre tasarrufa ehliyetli ve muhtar bir teşekkül olan Sosyal Sigortalar Kurumu da haklarını kulanırken veya borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarını göz önünde bulundurmak zorundadır.

Tabiatiyle özel kanunun hükümleri mevcutken ve onların tatbiki icabederken ve objektif, gerçek anlam ve değerlerini korurken bunların tamamen ihmali ile genel hükmün özel hükme tercihi söz konusu değildir. O halde dürüstlük kurallarının bu özel hükümle bağdaşabildiği ölçüde uygulanması icabeder.

Olayda davalı Kurum, işyerince düzenlenen hesap işinde 31.12.1973 tarihinde işinden ayrıldığı bildirilen ve 1973 yılına ait bütün primleri ödemiş olan davacının, yılın son gününe vakit ayrıldığını ve o gün çalışmış olup olmadığının da araştırmadan yaşlılık aylığının hesabında 1973 yılını nazara almaması dürüstlük kuralları ile bağdaşmaz.

Bu itibarla Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenin özel daire bozma kararına uyulmak gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının özel daire bozma kararında gösterilen sebeplerden dolayı HUMK nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA, 8.4.1981 gününde salt çoğunlukla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Mahalli mahkemenin davanın reddine ilişkin kararı yüksek özel dairece aynen şu gerekçe ile bozulmuştur: «MK. nun 2. maddesinde öngörülen afaki iyiniyete ilişkin esas, sigortalı ile Sosyal Sigortalar Kurumu arasındaki ilişkilerde dahi geçerlidir. Olayda 1973 takvim yılının dolması için sadece bir güne ihtiyaç vardır. Bu bir gün ise Kurumun yaşlılık aylığının hesabında 1973 yılını göz önünde tutmaması, anılan afaki iyiniyet kurallarına aykırıdır.» Sosyal Sigortalar Kurumu'nun gerçekten 1973 takvim yılının dolması için bir güne ihtiyaç varsa, bu bir gün nedeniyle 1973 takvim yılını göz önünde tutmaması objektif iyi niyet kurallarına aykırı düşmez. Zira; Sosyal Sigortalar Kurumu Devletin yardım ödevini yerine getirmekle yükümlü olmak üzere kurulmuş bir Devlet Kurumudur. Bu Kurumun yardım ödevlerini nasıl yerine getireceğini yasa sınırlayıcı bir biçimde tesbit etmiştir. Kurum adına yapılacak işlemleri Kurumun organları ile Yasa ile belirlenen kurallara göre gerçekleştirecektir. Kurum organlarının yasa ile belirlenen koşullar gerçekleşmemişse, o koşulların aranmasının objektif iyiniyet kurallarına aykırı düşeceği gerekçesi ile olayda olduğu gibi süreye ilişkin koşul gerçekleşmiş gibi işlem yapmaları yasal görevin yerine getirilmemesi sonucunu doğurur. Bu nedenlerle özel daire bozma kararındaki gerekçeyle katılmıyorum. Ancak olayda davacı 31.12.1973 günü işe geldiğine ve ayrılma işlemlerini tamamladığına göre, bu günün hesaba katılması gerekir. Kararın bu nedenlerle bozulması gerektiği düşüncesiyle, çoğunluğun özel daireye göre daha ılımlı da olsa objektif iyiniyet kuralarının bu konuda uygulanmasına ilişkin gerekçesine karşıyım.

Üye: İsmet Ocakçıoğlu

EKONOMİK KRİZ VE FİYAT ARTISLARI KARSISINDA KİRALARA YÜZDE 30'UN ÜZERİNDE ZAM YAPILAMAZ

YARGITAY ÜÇÜNCÜ HUKUK DAİRESİ

E. 1981/523

K. 1981/604

T. 2.2.1981

ÖZET: Ekonomik kriz ve fiyat artışlarının dar gelirli kesimleri olumsuz etkilemesi karşısında, kiralara yüzde 30'un üzerinde zam yapılması isabetsizdir.

KARAR: Geçen bir kira yılında toptan eşya fiyat indeksinde meydana gelen artışın % 60'ı da geçmesi, o yıl büyük boyutlara ulaşan ekonomik kriz ve fiyat artışlarını göstermektedir.

Böyle yılarda büyük çoğunluğu kira ile oturan dar gelirlilerin yaşam şartları daha da kötüleşmiş demektir. Bu kesimin gelirlerindeki artış hızlı seyreden enflasyonun etkisiyle artan fiyatların çok gerisinde kaldığı halde, kiralanan taşınmaz malın değerindeki artış hızlandığında mal sahiplerini de aynı ölçüde etkilediği söylenemez.

Kira parasından ayrı olarak, kiralanandan yararlanabilmek için kiracının, ödemek zorunda olduğu, ısınma, aydınlatma ve su giderlerinde görülen büyük oranlardaki artışlarında da, aynen kiracılara yansıması, kiracıları zor duruma bırakmaktadır.

Hızlı enflasyonun etkisiyle kira paralarının ödenmeyecek miktarlara yükselmesi de kiraya verenlere bir yarar sağlamıyacaktır.

Bu nedenlerle toptan eşya fiyat indeksinde meydana gelen artışın her kira yılında % 30 ile sınırlanması zorunlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu yöndeki uygulama, toptan eşya fiyat indeksindeki yüksek artışlarda görülen aylık dalgalanmaları önleyeceği gibi eşit bir uygulama da sağlayacaktır.

SONUÇ: Bu itibarla yukarda açıklanan esaslar gözönünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz, temyiz itirazları bu nedeinlerle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün H.U.M.K. nun 428. maddesi gereğince BOZULMASINA 2.2.1981 gününde oybirliği ile karar verildi.

PAVYON CALISANLARI İŞ YASASI'NDA BELİRLENEN ANLAMDA İŞÇİ NİTELİĞİNDE OLDUĞUNDAN PARA KARSILIĞI İŞ VE İŞÇİ BULMA EYLEMİ SUÇ OLUŞTURUR

YARGITAY DOKUZUNCU CEZA DAİRESİ

E. 1981/836
K. 1981/964
T. 10.3.1981

ÖZET: Yaşamını pavyonlarda çalışarak kazanan kadınlar, işçi sayılır. Bu açıdan, para karşılığı İş ve işçi bulma eylemi İş Yasası hükümleri uyarınca suç oluşturur.
(1475 s.Y.m. 85/1)

DAVA: 1475 sayılı İş Kanununa muhalefetten sanık N.Ş. nin yapılan yargılaması sonunda; Mahkûmiyetine ve cezasının teciline dair Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesinden verilen 3.12. 1980 gün ve 1980/546 karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtayca incelenmesi sanık vekili tarafından istenilmiş ve şartı depo parası ile yerine getirilmiş olduğundan dava evrakı C. Başsavcılığından tebliğname ile daireye gönderilmekle incelenerek gereği düşünüldü.

KARAR: Yapılan duruşmaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, Mahkemenin tahkikat neticelerine uygun olarak tecelli eden kanaat ve takdirine, 1475 sayılı Kanunun 85/1. maddesinin işçilere iş ve işlere işçi bulmak için, kazanç amacıyla çalışılmasını veya bu maksatla özel büro açılmasını yasaklamasına, tetkik edilen dosya münderecatı ve savunmadan sanığın konsimatris kadınları pavyon sahipleriyle anlaştırıp, gerekli bağlantıyı yaparak karşılığında para aldığının ve bürosunu bu maksatla kullandığının anlaşılmasına, konsimatris kadınların sanatkâr ve bunlarla pavyon sahipleri arasında yapılan anlaşmanın istisna akti olarak kabulünün mümkün bulunmamasına göre sanık vekilinin yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle sonucu itibariyle doğru bulunan hükmün, istem gibi O-NANMASINA, 10.3.1981 gününde oybirliği ile karar verildi.

ASKERİ YARGITAY. ANKARA YOL-İŞ'in KAPATILMASINA İLİŞKİN KARARI BOZDU

Askeri Yargıtay, Yol-İş Federasyonu'na Üye Ankara Yol-İş Sendikası'nın kapatılması kararını, mahkemenin görevsizliği gerekçesiyle bozdu. Bilindiği gibi, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 numaralı Askeri Mahkemesi, Sendika yöneticilerine ilişkin bir dava nedeniyle sendikanın kapatılması yolunda karar almış, ancak uygulama Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından Yargıtay incelemesinin sonucuna kadar durdurulmuştu. Askeri Yargıtay'ın bozma kararından sonra, 3 Numaralı Askeri Mahkeme davaya yeniden bakacak.

SAĞLIK-İŞ GENEL KURULU YAPILDI...

- KONGREDE KONUŞAN DENİZCİER, YHK ÇALIŞMALARINDAN YAKINDI
- **BAŞOĞLU'NUN YENİDEN GENEL BAŞKANLIĞA SEÇİLDİĞİ KONGREDE, ŞİDE, ERÇELİK VE KUL DA BİRER KONUŞMA YAPTILAR**

MUSTAFA BAŞOĞLU KONGREYİ AÇIŞ KONUŞMASINI YAPARKEN

SAĞLIK-İŞ Sendikasının 9. Genel Kurulu Ankara'da yapıldı ve Genel Başkanlığa Mustafa Başoğlu yeniden seçildi.

DENİZCİER'İN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı İbrahim Denizcier, SAĞLIK-İŞ Genel Kurulunda yaptığı konuşmada, İzmir'deki İktisat Kongresi çalışmaları konusunda bilgi verirken, TÜRK-İŞ önerilerinin büyük ölçüde Kongre tarafından benimsendiğini ve bu konuların Kongre'ye ait sonuç tebliğinde yer almasından duydukları memnuniyeti dile getirdi.

Genel Başkan Denizcier, Kongre boyunca kendisinin ciddi bir rahatsızlık geçirdiğini, buna rağmen TÜRK-İŞ delegasyonunun beraberlik ve ahenk içinde işçi meseleleri yanında diğer ülke meselelerini de vukufla dile getirdiklerini söyledi.

Genel Başkan Denizcier, Yüksek Hakem Kurulu çalışmalarından memnun olmadıklarını bir kez daha vurgularken, «Bu Kurul, işçi üyelerin devamlı muhalefetine rağmen, kendi prensiplerine ve ilka kararlarına ters düştüğünü, yürürlüğe konan sözleşmelerde bu tersliklerin açıkça görüldüğünü bilmekteyiz. Bu Kurul, bir ağlama duvarı halindedir. Çalışmalarından asla memnun değiliz. Kurul çalışmalarının bir düzene sokulması için Sayın Başbakandan randevu isteyeceğim» dedi.

Genel Başkan Denizcier, SSK çalışmaları konusundaki görüşlerini de belirtirken, bu Kurum'un yetkili yöneticilerinin Sosyal Güvenlik Bakanına ayak uydurmaları gerektiğini hatırlattı ve özellikle hastanelerdeki hizmetlerin aksadığına dair yoğun şikayetler aldığını ve bu konuda kendi müşahadeleri olduğunu da dile getirdi.

ŞİDE'NİN KONUŞMASI

Sosyal Güvenlik Bakanı ve TÜRK-İŞ Genel Sekreteri M. Sadık Şide de, SAĞLIK-İŞ Genel Kurulunda yaptığı konuşmada, özellikle işçi-memur ayırımı konusuna açıklık kazandıracak çalışmaların son safhaya geldiğini ve bundan sonra hangi hizmetlerin hangi statüye tabi olacağı, kimin işçi, kimin memur sayılacağı konusunda hiçbir tereddüt kalmayacağını bildirdi.

Genel Kurulda TÜRK-İŞ Genel Sekreteri sıfatıyla da konuştuğunu belirten M. Sadık Şide, kooperatif kredileri konusundaki bir soruyu da cevaplandırırken, değeri 2-3 milyon lira olan sosyal konutlar için kooperatif üyelerinin istenen cüz'i peşinatı ödeme fedakârlığına katlanmaları gerektiğini ve bunun bir yönetmelik zorunluluğu olduğunu hatırlattı.

Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide, «657 Sayılı Devlet Memurları Yasası'nda değişiklik yapılacak, işçi ve memurlar kanununun çıkmasından 1 aylık süre içinde başvurarak statülerini değiştirebi-

sendikalardan haberler...

DENİZCİER YHK ÇALIŞMALARINI SERT ŞEKİLDE ELEŞTİRDİ

leceklerdir. Kendilerine hangi durum avantajlı geliyorsa onu seçebileceklerdir. Bir kişi memur kadrosunda bulunması gerekiyorsa, ancak işçi kadrosunda ise bu durumda emekliliğine kadar bu statüsüne devam edebilecektir. Yeni alınacak kişi esas kadroda işe alınacaktır» dedi.

Şide, TÜRK-İŞ'e bağlı SAĞLIK-İŞ genel kurulunda yaptığı konuşmada SSK'nin bankalarda bulunan paralarından dolayı geçmiş dönemde 10 milyar liralık faiz kaybına uğradığını ifade etti. «Bize işçi haklarında geriye gidişler var denilmektedir. Devletimiz fakirdir. Türkiye'de bugün 3.5 milyon işsiz vardır. Bugün 1800 iş günü için prim ödeyen bir erkek 37 yaşında, bir kadın ise 32 yaşında emekli olabilmektedir. Bunun kaldırılması gerekmektedir. Bunun kaldırılması ise işçi haklarında geriye gidiş anlamına gelmez.»

Sadık Şide, emekliler için bir hesap pusulası da hazırlandığını belirtmiş, «3 ay içinde tamamlanacak bu hesap pusulaları sayesinde emekliler neyi ne kadar aldıklarını açıkça görebilecekler. Sakatların durumunu düzeltmede de çalışmalarımız devam etmektidir. Ancak tüm bunları yaparken geçmiş dönemlerde uygulanan taviz politikasını sürdürmeyeceğiz.»

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ŞİDE KONGREDE KONUŞURKEN

ERÇELİK'İN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Erçelik de İzmir İktisat Kongresi çalışmalarına değindi ve «Türkiye'nin geleceği açısından geçmişin ve bugünün değerlendirildiği Kongre çalışmaları çok faydalı olmuştur» dedi. TÜRK-İŞ delegelerinin tutarlı konuşmalar yaptığını ve önerilerinin çoğunlukla dikkate alındığını da sözlerine ekleyen Erçelik, İktisat Kongresinde eğitim ve gelir mevzuatı konusuna istenilen ağırlığın verilmediğini bir eleştiri şeklinde dile getirdi.

Erçelik daha sonra şöyle konuştu:

«Sosyal barışın temeli sosyal adalettir. Bu ilkeden hareketle Kongrede ortaya sürdüğümüz görüşler tutarlı bir biçimde ifade edilmiş ve Türkiye'nin geleceği açısından çok önemli noktaları tesbit eden delegeler, önerilerimize gerekli ağırlığı ve önemi vermişlerdir. Ortaya konulan öneriler gerçekçi yaklaşımlarla uygulama alanına konulduğunda Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısı büyük gelişmeler kaydedecektir. Atatürk'ün Türkiye'yi muassır medeniyet seviyesine çıkaracağız, direktifini biz çıkaracaksınız şeklinde bir emir olarak telakki ediyor ve buna göre hareket etmemiz gerektiğini ortaya koyuyoruz.»

Erçelik daha sonra çeşitli işçi sorunlarına değinirken, özellikle iş kazaları üzerinde durdu ve iş kazalarında kaybolan işgünü sayısının 1979 itibariyle grevdekilerden yüzde 35 fazla olduğunu ve iş kazalarından ötürü uğranan maddi kaybın yılda 33 milyar lirayı bulduğunu yatırlatırken, bu konularda yeterli önlem alınması için İktisat Kongresine önerilerde bulunulduğunu söyledi. Daha sonra kooperatifçilik üzerinde duran Erçelik, kooperatifçiliğin tüketiciyi korumada en etkin araç olduğunu ve bugün Türkiye'nin açığı olan 1 milyon 700 bin civarındaki konut ihtiyacının da ancak kooperatifler yoluyla karşılanabileceğini söyledi.

EMİN KUL'UN SÖZLERİ

SAĞLIK-İŞ Kongresinde Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Başkan Vekili ve Yüksek Hakem Kurulu İşçi Üyesi Emin Kul da kısa bir konuşma yaptı.

Özellikle bu konuşmasında Yüksek Hakem Kurulu çalışmalarına değinen Emin Kul, Kurul kararlarına büyük ölçüde katılmadıklarını ve toplantılara da bundan sonra katılıp katılmama konusunda karar verme durumunda bulunduklarını bildirdi.

Emin Kul, üretimin artırılması için işçilerin hazır olduklarını, gerekirse her işçinin günde iki saat daha fazla çalışabileceğini söyledi ve işveren kesi-

minin de üzerine düşen fedakârlığa hazır olması gerektiğini hatırlattı. Emin Kul, ülke kalkınmasında ve üretimin verimli şekilde artırılmasında sadece işçiden fedakârlık beklemenin bir haksızlık sayılacağını vurguladı.

KONGREYİ İZLEYEN KONUK VE DELEGELER

BAŞOĞLU'NUN KONUŞMASI

SAĞLIK-İŞ Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu Kongreyi açış konuşmasında, çeşitli sorunlara değindi ve Yüksek Hakem Kurulu İşçi Üyesi olarak Kurul çalışmalarından memnun olmadıklarını bu konudaki açıklamanın ;alışma raporunda geniş şekilde yer aldığını söyledi.

Türkiye'de işsizliğin önlenmesi gerektiğini, işçi ücretlerinin enflasyon hızının altında kalmamasını, üretimin artması ve çalışma barışının sürdürülmesi için işçilerin güven ve huzur içinde olmaları gerektiğini de belirten Mustafa Başoğlu özetle şöyle konuştu.

«Varlığını hür demokratik düzenden almasına rağmen TÜRK-İŞ yeni yönetime, ilân ettiği amaca ulaşması için, çeşitli iç ve dış eleştirilere rağmen yardımcı olmaya çalışmaktadır. TÜRK-İŞ ve sendikamız esasen harekâtın amaçladığı ana konuları, her türlü güçlüğe göğüs gererek 12 Eylül 1980'den önce de gerçekleştirmeye çalışıyordu.

Sağlık hizmetlerinden herkesin eşit olarak yararlanması için 1963 yılında çok iyi niyetlerle başlatılan sosyalizasyon uygulaması amacına ulaştırılamadı. Yeterli sağlık personeli yetiştirme, bunların ülke çapında dağılımını sağlamayı da gerçekleştiremedi. Çevre, ana ve çocuk sağlığı, işçi sağlığı, koruyucu hekimlik hizmetleri herkesin rahatlıkla yararlanacağı düzeye ulaştırılamadığı gibi, ilâç sorununa da köklü bir çözüm getiremedi.»

TARIM-İŞ KARABÜK ŞUBE KONGRESİ YAPILDI.

TARIM-İŞ KARABÜK ŞUBE YÖNETİCİLERİ YENİ DÖNEMDE BİRARADA

TÜRK-İŞ'e bağlı TARIM-İŞ Sendikasının Karabük Şubesi olağan kongresi yapıldı.

Divan Başkanlığını TARIM-İŞ Sendikası İkinci Başkanı Mehmet Ulaş'ın yaptığı kongrede Şube Başkanlığına Sabri Özdeş getirildi. Kongrede ikinci başkanlığa Hasan Kesici, Sekreterliğe Nihat Akkor, Mali Sekreterliğe de İsmail Aslan seçildiler. Yönetim Kurulu ise: İbrahim Turan, Hüseyin Çınar, Sezai Bayraktar ve Emin Yegel'den oluştu.

ŞEKER-İŞ YÖNETİM KURULU SON TOPLANTISINDA

ŞEKER-İŞ YÖNETİM KURULU TOPLANDI.

● DOĞUALP: «ASGARİ ÜCRETTEN VERGİ KESİLMESİ MANTIK DIŞIDIR»

Türkiye Şeker Sanayii İşçileri Sendikası (ŞEKER-İŞ) Yönetim Kurulu Ankara'da toplandı. Toplantıyı bir konuşma ile açan Sendika Genel Başkanı Yaşar DOĞUALP, asgari ücretin tesbitinde çalışan insanın ilmi esaslara göre bulunan beslenme ve beslenme dışı ihtiyaçlarının parasal değeri esas alındığı halde, asgari ücretten vergi kesilmesinin mantık dışı olduğunu kaydetti.

12 Eylül Harekâtından sonra 274 ve 275 sayılı yasaların tam olarak işlerliğini sürdüremediğini belirten DOĞUALP, konuşmasında daha sonra özetle şu görüşlere yer verdi:

«Son yıllarda bir çığ gibi giderek büyüyen enflasyonun önlenmesinde elde edilen başarı küçümsenemez.

Ancak, gerek fiyat artış hızında görülen yavaşlama, gerekse enflasyon oranındaki düşüşlerin değerlendirilmesinde tasarrufa teşvik yanında tüketim talebinin azalması ve huzur ortamının getirdiği seviçle karşılanan üretim artışının etkisi de dikkate alınmalıdır.

Ekonomik alanda izlenen olumlu gelişmeler yanında işsizlikte giderek artmaktadır. Mevcut işsizlere her yıl yenilerinin ilâvesi ile büyüme devam etmektedir. Toplu yapısını sarsan sosyal dengesizlik ve huzursuzluğun en büyük kaynaklarından biri olan işsizlik sorununa çare kısa sürede bulunmalıdır.

Asgari ücretin testibinde, çalışan insanın ilmi esaslara göre bulunan beslenme ve beslenme dışı ihtiyaçlarının parasal değeri esas alındığı halde, asgari ücretten vergi kesilmesinin mantığını da anlamak mümkün değildir.

Ancak, Yüksek Hakem Kurulunun yorucu, bıktırıcı ve yoğun çalışmasına rağmen, süratli ve sağlıklı bir sonuç sağlayabildiğini söylemekte mümkün değildir. Kurulun uyguladığı sistem sosyal adalete uygun bir sonuçtan çok mevcut dengesizlikleri arttırıcı niteliktedir.

TÜRK-İŞ'in çalışma hayatını ilgilendiren yasal değişikliklerin çalışma meclisinde tartışılması yolundaki ısrarlı isteklerine ve Çalışma Bakanının bizzat TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu toplantısına katılarak verdiği söze rağmen çalışma meclisinin bugüne kadar toplanamamış, bahis konusu yasal değişikliklerin görüşülememiş olmasını üzücü olduğu kadar eksiklik olarak gördüğümü de belirtmek isterim.

12 Eylül'den sonra ülkemiz hakkında çeşitli uluslararası kuruluşlarda tartışmalar yapıldığı hergün basında yer alan haberlerdir. 12 Eylül öncesinin Türkiye'sinde olanları bilmemezlikten gelenlerin Demokrasi nutku atıp fetva vermeleri olayların dış destekçilerinin kimler olduğunu ve amaçlarını belgeleyen birer örnek olduğunun kanıtı olmaktan öteye bizce bir anlamı bulunmamaktadır.

Mevcut yönetimin amacının gerçek demokratik rejimi kurmak olduğunda toplumumuzun şüphesi bulunmamaktadır. Bunun en güzel örneği de çalışmalarına başlayacak Danışma Meclisinin kuruluşudur. Bu Kurulda 3 sendikacı arkadaşımızın da görev almasını memnunlukla karşıladığımızı belirtmek isterim.»

TÜRK METAL'in DÜZENLEDİĞİ "İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞGÜVENLİĞİ" KONULU SEMİNERİN ÜÇÜNCÜSÜ KIRIKKALE'de YAPILDI

● ÖZBEK: «İŞVERENLER EĞİTİMİ KÜLFET OLARAK GÖRÜYORLAR»

TÜRK-İŞ'e bağlı TÜRK METAL Sendikası, «İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğiğ» konulu Seminerin üçüncüsünü Kırıkkale'de düzenlemiştir. Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Kırıkkale İşletmelerinde çalışan TÜRK METAL üyesi işçiler için düzenlenen Seminer 12 Ekim 1981 Pazartesi saat 10 da başlamıştır. TÜRK METAL Sendikası Kırıkkale Merkez Şubesi Eğitim Salonunda yapılan Semineri, Sendika Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa ÖZBEK açmıştır.

Beş gün süren seminere, MKE Kurumu Kırıkkale İşletmelerinin çeşitli ünitelerinde çalışan 130 işçi katılmıştır. Seminer'de, Hacettepe Üniversitesi, Çalışma Bakanlığı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSGÜM) ile SSK Meslek Hastalıkları Ankara Hastanesi uzmanları konuyla ilgili tebliğler sunmuşlardır.

MUSTAFA ÖZBEK'İN AÇIŞ KONUŞMASI

TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa ÖZBEK, Seminer'i açış konuşmasında, «İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği» konusunun önemini anlatmış, daha sonra özetle şunları söylemiştir:

«— 'İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği' alanında Mevzuat açısından gelişmiş birçok ülkeden ileride-yiz. Şimdilik görülen, Mevzuat'ın cezaî müeyyide yönünden çok geride kalmasıdır. Yani, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Mevzuatı'nın emrettiği yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene uygulanacak para cezaları, günümüzün şartlarında gülünç denecek hale gelmiştir. Öncelikle Mevzuat, bu bakımdan yeniden düzenlenmeli ve para cezaları mutlaka arttırılmalıdır.

Daha önemlisi, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği için, işçilerimize gerekli eğitim ve bilginin yeterince verilmemesidir. Bunun da başlıca sebebi, genellikle işverenlerin konuyu bir külfet olarak görmeleri ve beklenen katkılarda bulunmaktan kaçınmalarıdır. Oysa, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği doğrudan üretimle ilgilidir. Bu konuda yapılacak harcamalar, işveren için bir kayıp değil, aksine kârdır ve bütünüyle ülke ekonomisinin yararınadır.

Bu nedenle biz TÜRK METAL Sendikası olarak işverenlere bir kere daha çağrıda bulunuyoruz:

Geliniz, elele verelim, imkânlarımızı birleştirelim, işçilerimizin sağlığı ve iş güvenlikleri için onları eğitelim,

Şunu hemen memnuniyetle belirteyim ki, Sendikanız TÜRK METAL, bu çağrıyı yapmadan çok önce, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusuna gereken önemi vermiş, işverenlerin katkısını beklemeden, tespit ettiği bir Program çerçevesinde eğitime başlamıştır.

Kırıkkale'mizde düzenlediğimiz bu Seminerimiz de, bu Programın bir devamıdır.»

Özbek'ten sonra, TÜRK METAL Sendikası Genel Malî Sekreteri ve Genel Eğitim Sekreteri Vekili Süleyman ERDINÇ, Seminer'in amacını ve ele alınacak konuları anlatmış, TÜRK METAL Sendikası Kırıkkale Merkez Şubesi Başkanı Abdurrahman ÜNLÜ de «Seminer Düzeni»ne ilişkin görüşlerini açıklamıştır.

Seminer'in sonunda 130 kursiyere düzenlenen bir törenle sertifikaları verilmiştir.

KASTAMONU YOL-İŞ BAŞKANLIĞINA TAHSİN ARAÇ SEÇİLDİ

Konfederasyonumuza bağlı Yol-İş Federasyonu Üyesi Kastamonu Yol-İş Sendikası'nın Başkanlığı'na Tahsin Arkoç seçildi. Hafta içinde yapılan Genel Kurul çalışmaları sonunda Nail Eymül Genel Sekreter, Kazım Baltacı da Mali Sekreter oldu.

sendikalardan haberler...

BES-İŞ GENEL KURULU YAPILDI

● ÇETİN GÖÇER YENİDEN GENEL BAŞKAN SEÇİLDİ

Bes-İş'in 5. Genel Kurulu İzmir'de yapıldı ve Genel Başkanlığa yeniden Çetin Göçer getirildi.

Türk-İş Teşkilatlanma Sekreteri Orhan Erçelik'in divan başkanlığı, Bif Genel Başkanı Hüseyin Pala, Bif Genel Sekreteri Fuat Alan'ın Başkan Vekilliklerine getirildiği kongre olumlu bir hava içersinde yapıldı.

Çok sayıda sendikacı ve konuk tarafından izlenen genel kurulda Bes-İş Genel Başkanı Çetin Göçer, günün aktüel konularına değinen bir konuşma yaptı ve özetle şöyle dedi:

«Ülkemizin içerisinde bulunduğu sıkıntılardan kurtulmak için bir geçiş dönemindeyiz. Herşeyden önce siyasal ve ideolojik sendikaların içyüzlerinin ortaya çıkması, kötü sendikacıların tasfiyesi gelecekteki sendikal yaşamın sağlıklı kurulmasını sağlayacaktır.

İşçi kesimi olarak üzerimize düşen fedakârlıkları yapmaya hazırız ve yapıyoruz da. Ancak, ekonomik tedbirler alınırken, işçinin fazla ezilmesine de imkân verilmemelidir. Bugün halâ milyonlarca insan 10 bin liralık brüt asgari ücretle geçinmeye uğraşmaktadır. Bu rakkamın net'i gülünç hale getmiş ve bir gecekondu kirasını bile karşılayamaz şekle girmiştir. Asgari ücret konusu yeniden gündeme getirilmeli ve günün şartlarına uygun bir duruma yükseltilmelidir.»

BES-İŞ GENEL KURUL ÇALIŞMALARI İZMİR'DE YAPILDI

Çetin Göçer, işsizlik konusunun da her geçen gün büyüyen bir yara haline geldiğini, Devlet'in işsizlerin durumuna eğilmesi gerektiğini belirtmiş, İşsizlik sigortasının ivedi olarak kurulmasını önermiştir.

Genel Kurulda, Türk-İş Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Erçelik ile Bif Genel Başkanı Hüseyin Pala da birer konuşma yapmıştır.

Kongrede oylama sonunda Çetin Göçer yeniden genel başkanlığına seçilirken, Erşen Görgün genel sekreterliğe, Yılmaz Dölük mali sekreterliğe, Sabri Baş Eğitim Sekreterliğine İsmail Karaağaç ile Metin Doğaner de teşkilatlanma sekreterliklerine seçilmişlerdir.

KONGREYİ İZLEYEN DELEGELERDEN BİR GRUP

EMET BÖLGESİ MADEN İSCİLERİ SENDİKASI GENEL KURULU YAPILDI

TÜRK-İŞ'e bağlı T. Maden Federasyonu Üyesi Emet Bölgesi Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanlığına yeniden Enver Kuzu seçildi. Sendika ikinci Başkanlığı'na Abdullah Özata, Sekreterliği'ne Hakkı Can, Mali Sekreterliğine İsmail Öztaş ve Teşkilatlandırma Sekreterliğine Ali Üstün'ün seçildiği Genel Kurul çalışmaları sonunda Yönetim Kurulu da şöyle oluştu : Selahattin Uzun, Hasan Ünver, Tahsin Karapınar, Şerif Bedir, Ali Koç, Ferit Doğanay, Hüseyin Yılmaz.

TARIM-İŞ/IFPAAW VE ILO TARAFINDAN DÜZENLENEN SERİ SEMİNERLER DEVAM EDİYOR

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Tarım ve Plantasyon İşçileri Federasyonu (IFPAAW) ile Türkiye Orman, Tapraksu, Tarım ve Tarım Sanayii İşçileri Sendikası (TARIM-İŞ) in 1981 yılı için ortaklaşa düzenledikleri Seminerlerin 11 ncisi Adana'nın Karataş İlçesinde yapılmıştır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyesi ve TARIM-İŞ Genel Başkanı Zeynel IRMAK, TÜRK-İŞ Dördüncü Bölge Temsilcisi Hüseyin Kaya ELBEK, Karataş Kaymakamı, Jandarma Komutanı, Tarım-İş Genel Sekreteri Mahmut TELLİ, Genel Mali Sekreter Maşallah EKEN, Genel Eğitim ve Mevzuat Sekreteri Celâl ÇETİN ile DYF-İŞ Adana Başkanı ve Türk Metal Adana Başkanı ile TARIM-İŞ Adana Şube Başkanı Bedrettin KAYKAÇ ve öteki konukların hazır bulunduğu seminer, bölgede ve ilçede büyük ilgi görmüştür.

IRMAK'IN KONUŞMASI :

Seminer TARIM-İŞ Genel Başkanı Zeynel IRMAK'ın açış konuşmasıyla çalışmalarına başlamıştır.

Zeynel IRMAK konuşmasında, Tarıma elverişli sahaların korunması gerektiğine değinmiş, bu gibi arazilere sanayii siteleri ile konut yapımının önlenmesini istemiştir.

IRMAK, daha sonra orman ve ormancılığımız konusuna da değinerek şöyle konuşmuştur.

«Milli varlığımız ormanlarımızın değeri halâ anlaşılamamakta veya anlaşılmak istenmemektedir. Gittikçe kelleşen arazilerimizi kurtarmak ormandan geçimini sağlayan yurttaşlarımızı kollamak durumundayız

Ülkede eğitim seferberliğinin ve birçok güzel örnekleri görülen çeşitli seferberliklerin yanısıra, ağaçlandırma seferberliğine de zaman geçirilmeden başlanılmalıdır.

Örneğin bir defaya mahsus olmak üzere, tüm vatandaşlara ağaç dikme zorunluluğu getirilmeli, devletin de yardımı ile her vatandaş önümüzdeki yıl ağaç dikmeli veya parası karşılığı diktirmelidir. Bu zorunluluğu yerine getirmeyenlere devlet yardımcı olmamalıdır. Ağaç dikmeyen vatandaşa pasaport verilmemeli, hastanelerde ağaç diktiğine dair belge olmadan muayene ve tedavisi yapılmamalı, hatta vatani görevini bile yaparken öncelikle «Ağaç dikme belgesi» aranmalıdır.

Bunu nüfus planlaması yönünden de ele almalı, dünyaya gelen her çocuk için ebeveynleri ağaç dikme mecburiyetinde bırakılmalıdır. Kısa sürede bunun gerçekleşmesi halinde yurdumuzun, yeşillikle, bereketler ve bolluklar ülkesi haline gelmesi sağlanabilir.»

Daha sonra, Tarım-İş Genel Eğitim ve Mevzuat Sekreteri Celal ÇETİN, konukları tanıtmış ve Konuk konuşmacılara söz verdikten sonra da, Seminer Yönetimine ilişkin bilgiler vermiştir.

Öğleden sonra ise TÜRK-İŞ Basın Danışmanı Ural YAMAÇ, «Türk Sendikacılık Hareketi» konusunda iik konuşmayı yapmıştır.

TÜRK-İŞ'in eski Başkanlarından Merhum Seyfi DEMİRSOY'ia ilgili filmin gösterilişinden sonra, ilkgün çalışmaları sona ermiştir.

Seminer öteki günlerinde ise, TARIM-İŞ Hukuk Müşaviri Ünsal ÜLGEN, «Toplu İş Sözleşmesi Düzeni, Yüksek Hakem Kurulu ve Tarım-İş Sözleşmeleri» hakkında, TARIM-İŞ Gene' Mali Sekreteri Maşallah EKEN, «Tarım-İş Mali Bünyesi ve Mali Yönetim» hakkında birer tebliğ sunmuşlardır.

TARIM-İŞ GENEL BAŞKANI ZEYNEL IRMAK, KARATAŞ'DAKİ SEMİNERİN AÇIŞ KONUŞMASINI YAPARKEN

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Temsilcisi Bruce Mac DONALT «ILO'nun Türkiye'deki Çalışmaları», IFPAAW Türkiye Koordinatörü Şanar TAYŞI, «Uluslararası Tarım ve Plantasyon İşçileri Federasyonu» hakkında geniş bilgi vermişlerdir.

Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Süleyman TÜRKEL, «Tarım-İş Kolunun Kendine Özgü Sorunları», «Tarım-İş Kolunda Sendikal Örgütlenmenin Önemi» üzerinde durduktan sonra, seminerin son gününde TARIM-İŞ Genel Eğitim ve Mevzuat Sekreteri Celâl ÇETİN, «Tarım-İş Sendikasının Ana Tüzüğü, Sendika Temsilcilerinin Görev ve Yetkileri»ni içeren bir konuşma yapmıştır

TARIM-İŞ'İN KARATAŞ'TA DÜZENLEDİĞİ TEMSİLCİLER SEMİNERİNE KATILAN KONUK VE KURSİYERLER

Sendikalardan haberler...

NAZLİLİ DEMİRYOLU İŞÇİLERİ SENDİKASI'NIN GENEL KURULU YAPILDI.

HALİL EROL YENİDEN BAŞKANLIĞA SEÇİLDİ

DYF-İŞ'i oluşturan kuruluşlardan Nazilli Demiryolu İşçileri Sendikası'nın 12. Genel Kurulu 25 Ekim Pazar günü Belediye Toplantı Salonunda DYF-İŞ Mevzuat Sekreteri Mehmet Aslan'ın başkanlığında yapıldı.

SEÇİM SONUÇLARI :

Yürütme Kurulu'nun aynen görev başında kaldığı genel kurulda diğer yönetim organlarında büyük değişiklikler oldu.

Yapılan seçimlerde Halil Erol başkanlığa, Ahmet Bayraktar genel sekreterliğe, Kemal Tekin mali sekreterliğe tekrar seçildiler.

Nazilli Demiryolu İşçileri Sendikası'nın genel kurulunu açarken yaptığı konuşmada Başkan Halil Erol, «sendikat faaliyetlerin şimdilik kısıtlanmış olmasına rağmen, ülkemizde huzur ve güvenin sağlanmış bulunmasından dolayı mutlu oldukarını» **söyedi.**

Konuşmasının baştarafında, Nazili demiryolcu işçilerin sorunlarının çözümüne yakın ilgi gösteren başta İşletme Başmüdürü olmak üzere tüm servis müdür ve işyeri amirlerine teşekkür eden Halil Erol, içinde bulunduğumuz «geçiş dönemi» nin şartları yüzünden genel kurulu 1 yıl sonra yapmak zorunda kaldıklarını belirtti ve yürürlüğe konulan 9. Dönem Toplu İş Sözleşmesine ilişkin görüşlerini açıkladı. Meydana gelen aksaklıklardan üzgün olduklarını belirten Erol «Ancak» **dedi, «başta genel müdürümüz olmak üzere TCDD yöneticiledinin iyi niyetli yöneticiler olmaları, anlayışlı bulunmaları bizi teselli etmektedir.»**

Varsın sözleşmemizde bir takım geriye dönüşler olsun, varsın sendikalrımızın faaliyetleri bir süre kısıtlanmış olsun. Yeter ki 12 Eylül 1980'den önceki günleri Allah bize bir daha göstermesin. Milletçe elele olalım ve gönüllerimiz birbirimiz için, sevgiyle kardeşlikle dolsun. Bizim üzerinde durduğumuz vatanın kurtulması ve vatandaşların güven içinde bu topraklarda yaşamasıdır.»

ADAYLIĞINI ARTIK KOYMAYACAK

Yeniden başkanlığa seçildikten sonra Halil Erol yaptığı teşekkür konuşmasında 24 yıldır demiryolcu işçilere yararlı olmaya çalıştığını söyledi ve «Bundan sonraki genel kurulda artık adaylığımı koymayacağım, size veda için geleceğim» **dedi.**

DYF-İŞ FEDERASYONU GENEL BAŞKANI MEHMET ACIDERELİ'NİN NAZİLLİ SENDİKASI GENEL KURULUNDA YAPTIĞI KONUŞMA

DYF-İŞ Genel Başkanı «12 Eylül 1980 öncesine gelinmesinde demiryolu işçilerinin payı bulunmadığını» söyledi ve YHK'nın oluşturulma biçimini eleştirdi.

TÜRKİYE Demiryolları İşçi Sendikaları Federasyonu (DYF-İŞ) **Genel Başkanı Mehmet Acıdereli** Nazilli Demiryolu İşçileri Sendikası'nın 25 Ekim Pazar günü Belediye Toplantı Salonunda yapılan 12. Genel Kurulu'nda konuşurken **«12 Eylül 1980 den önceki gunlere gelinmesinde, ülkemizdeki bir çok kuruluş ve örgütün payı vardır. Ancak, kesinlikle söylüyorum ki, bunda demiryolu işçilerinin payı ve hatası yoktur. Sizleri tebrik ediyorum»** dedi.

ACIDERELİ, konuşmasında **«Çocuklarımızı okula gönderemiyor, işimize rahatlıkla gidemiyor, geceleri sokaklara çıkamıyorduk. Ülkemiz bir kan gölü ve yangın yeri halindeydi»** diyerek 12 Eylül 1980 Barış Harekâtı öncesinin bir tablosunu çizdikten sonra sözlerini şöyle sürdürdü: **«Ekonomik durumumuz da iyi değildi. Enflasyon yüzde 100'ü aşmıştı. Kimse, kimsenin ne alıp-sattığını bilmiyor, soramıyordu. Anarşiye karşı olduğu gibi, ekonomik konularda da alınan bazı önlemler devletimizi çok şükür rahata kavuşturmuştur. Ancak, herşey süt limandır, demek istemiyorum. Gereksiz yere yaratılan hayat pahalılığı henüz önlenmiş değildir.»**

Olağanüstü şartlar ve bir **«geçiş dönemi»** içinde bulunduğumuza dikkati çeken DYF-İŞ Genel Başkanı **«bu ortamda biz de kendimize düşen fedakârlıkları, ülkemizin geleceği bakımından yapacağız»** daha sonra Yüksek Hakem Kurulu tarafından yürürlüğe konulan 9. Dönem Toplu İş Sözleşmesi hakkında açıklamalarda bulundu.

«Oluşturulma biçimi bakımından bu kurulдan işçilrimizin fazla şey beklememeleri gerektiğini» vurgulayan Acıdereli sözlerine şunları ekledi: **«TÜTİS'in uzmanları YHK'da da uzmanlık görevi yapıyorlar. Öyleyse kuruluşunda olduğu gibi, çalışma seklinde de dezavantaj içinde bulunduğumuzu kabul etmemiz gerekir. Toplu sözleşmeler yapılırken işverenlerle eşit şartlar içinde değiliz. 'Biz sözleşmeyi yapar, uygulamaya karışmayız' demek makul gibi gözükse de sözleşmelerdeki bazı maddeler muğlak bırakılmamalıdır. Tartışma konusu olmaktan mutlaka çıkarılmalıdır. Özellikle ödemeler sırasmdaş bu ödemelerin yapılmaması halinde yasaya bir müeyyide konulmalıdır.»**

SSK ANKARA HASTANESİ YENİ AMELİYATHANESİ HİZMETE GİRDİ

SSK Ankara Hastanesi Ameliyathanesinin açılışında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Necmi Ayanoğlu ile Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı Münir Güney ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı Naci Ünver hazır bulundu.

Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı Ankara Hastanesi Ameliyathanesi hizmete girdi. Törene Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Prof. Dr. Necmi Ayanoğlu, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanı Münir Raif Güney, Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu Yetkilileri ve Hastane Başhekimi Erdoğan Yüce ile Hastane Personeli katılmıştır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Necmi Ayanoğlu tarafından açılan ameliyathane toplam 1767 metrekare saha üzerine 3 katlı olarak inşa edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide, «1981 Uluslararası Sakatlar Yılı» nedeniyle düzenlenen «Uluslararası,- Sağırlar Sempozyumu ve Sanat Festivali»ni açmak üzere İstanbul'a gittiği için törende hazır bulunamamıştır.

Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı Ankara Hastanesi Ameliyathanesi toplam 1767 metrekare sahaya üç katlı olarak inşa edilmiş olup, zemin katta idari teknisyenler, ikinci katta ameliyathaneler, üçüncü katta ise klima santralı yer almaktadır.

Toplam 12 birime sahip bulunan ameliyathane açılışını Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Ayanoğlu yapmış, açılan ameliyathanenin Cumhuriyet devrinin bağışladığı bir imkân olduğunu anlatarak şöyle konuşmuştur:

«Ben Tıp Fakültesi'nden çıktığımda 59 lira aylıkla mezun oldum. Herkes saat 3'e kadar çalışır sonra özel hastaya bakardı. Hekime fazla para verme ölçüsü çıkınca her şey bulandı. Bu Devlete kaldıramıyacağı yükler getirdi. Hiç kimse hekimini seçemez oldu. Hepinizin bildiği gibi tedavide inanç büyük değer taşır. Devletin tasarladığı rakamlar 100 misline çıkınca ne millet bu parayı ödeyebilir, ne de Devlet sağlayabilir. Ödeneklerle ilgili konularda biraz daha sabırlı olun. Bu konuda çalışmalar yapılmaktadır.»

KIBRIS'DAKİ SOSYAL KONUTLAR HAK SAHİPLERİNE DAĞITILDI

KIBRIS'TAKİ SOSYAL KONUTLAR

Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları Federasyonu (TÜRK-SEN) tarafından üye işçiler için yaptırılan Sosyal Konutların dağıtımına başlandı.

Lefkoşe'de yapımı sürdürülen 160 daireli sosyal konutların bir kısmı geçtiğimiz günlerde düzenlenen bir törenle hak sahiplerine teslim edildi.

Konutların anahtar teslimi dolayısıyla düzenlenen törende konuşan TÜRK-SEN yetkilileri, amaçlarının ihtiyaç sahibi tüm üyelerini konut sahibi yapmak olduğunu belirtti. TÜRK-SEN yetkilisi konuşmasında, üst kuruluşları TÜRK-İŞ'in bu konudaki etkin ve yapıcı çalışmalarını kendilerine örnek aldıklarını ifade etti.

Yapılan diğer konuşmalardan sonra, çekilen kura neticesi yeni konutlarına kavuşan işçilere anahtarları teslim edildi.

TEMSİLCİ EĞİTİM SEMİNERLERİ SÜRÜYOR...

TEKSİF'İN
ADANA
VE
TARSUS'TAKİ
ÇALIŞMALARI

Adana ve Tarsus'daki seminerler başarılı geçti.

TÜRK-İŞ/TEKSİF/AAFLI tarafından ortaklaşa düzenlenen seri temsilci eğitim seminerleri devam ediyor. Son olarak Akdeniz Bölgesi için düzenlenen iki seminer Adana ve Tarsus'da gerçekleştirildi.

TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Sekreteri Nilüfer GÖKÖZ, TEKSİF Sendikası Eğitim Müdürü Bahri TOPÇU ve Eğitim Uzmanı Sabahattin DERTLİ'nin ders verdiği seminerlerde, işyeri sendika temsilcilerinin görev ve sorumlulukları konuları işlendi.

Her iki seminerde dörder gün sürdü ve Adana'da 32, Tarsus'da 50 işyeri temsilcisi eğitimden geçirildi.

Ayrıca aynı program çerçevesinde Manisa, Aydın, Denizli ve Nazilli'de yapılan Temsilci Eğitim Seminerlerinde de 150 işyeri sendika temsilcisi görev ve sorumlulukları konusunda eğitildiler.

Temsilci eğitim seminerleri, diğer işkollarında da bölgesel olarak TÜRK-İŞ/AAFLI ortak programı çerçevesinde devam edecektir.

SAKATLARI KORUMA MİLLİ KOORDİNASYON KURULU İSTANBUL'DA TOPLANDI

Sosyal Güvenlik Bakanı M. Sadık Şide, «657 sayılı Kanuna bir madde eklenerek her 100 memur kadrosundan ikisinde sakat çalıştırılması sağlanacaktır.» demiş, bu konudaki tasarının Bakanlar Kurulu gündeminde bulunduğunu söylemiştir.

Sakatları Koruma Milli Koordinasyon Kurulu 12 Kasım 1981 günü S.S.K. Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesinde toplanmıştır. Toplantıyı bir konuşma ile açan Kurul Başkanı ve Sosyal Güvenlik Bakanı M. Sadık Şide sakatlar yılı dolayısıyle yapılan çalışmaları anlatmıştır. Şide toplantının açılışında sakatlarla ilgili üstün hizmetleri nedeniyle Sakatları Koruma Milli Koordinasyon Kurulu üyesi Mithat Enç'e bir şilt ve hizmet beratı vermiştir. Konuşmasında, yıl sonunda sakatlarla ilgili çalışmaların bir rapor halinde B.M.'e sunulacağını belirten Şide, «Dünyadaki ülkeler arasında sakatlar yılı çalışmalarında ortanın üstünde yer almayı istiyoruz» demiştir.

Sakatlara vergi muafiyetinin yeniden düzenlendiğini bildiren Bakan, sakat vatandaşlara daha çok iş imkanı sağlayabilmek için yasal yollar aradıklarını ifade etmiştir. Şide bu konuda şunları söylemiştir:

«1475 sayılı Kanunun 25. maddesinin öngördüğü (her 100 çalışandan ikisi sakat olacaktır) hükmüne, 3. sakatın ilâve edilmesi, işveren istemezse bu üçüncü sakatı çalıştırmamakla beraber, asgari ücretin 2 katından aşağı olmayacak bir tazminat ödemesi ilkesi yanında 657 sayılı Kanuna bir madde eklenerek, her (100 memur kadrosundan 2 tanesinde sakat çalıştırılması sağlanacaktır.) Bu konudaki hükmün yer aldığı tasarı önümüzdeki günlerde Bakanlar Kurulun'dan geçmek üzere hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu, bugüne kadar yasa ile sağlanmış sakat çalıştırma hakkı ve sınırının 2 ye katlanması demektir.»

Sakatların mutlaka tıbbi ve mesleki rehabilitasyona tabi tutularak belirli becerilere kavuşturulmaları gerektiğine işaret eden Bakan, sakat memurlara da, sakat işçiler gibi erken emeklilik imkanının sağlanacağını sözlerine eklemiştir.

ŞİDE, MİTHAT ENÇ'E ŞİLT VERDİ

Sakatları Koruma Milli Koordinasyon Kurulu'nun İstanbul'daki toplantısının açılışında, Kurul Başkanı ve Sosyal Güvenlik Bakanı M. Sadık Şide, sakatlarla ilgili üstün hizmetleri nedeniyle Sakatları Koruma Milli Koordinasyon Kurulu üyesi eğitimci Mithat Enç'e bir şilt ile hizmet beratı vermiştir.

ANKARA MEKTUBU

AVRUPA'DA İŞSİZLİK

Dünyanın pek çok ülkesinde, işsizlik oranının arttığından sözeden ilgililer, ortaya konulan istatistikler, bir türlü değişik sonuç getirmez oldu son yıllarda. Düşüş, yok gibi. İşsizlik çözümü oldukça «zor» olan, böyle görünen bir sorun. Avrupa'da genel kanaat, «yeni çalışma döneminin el yakan dosyası: Topluluk içinde, geçen yıla oranla iki milyon fazla işsiz var». Sözkonusu topluluk, Avrupa Ekonomik Topluluğu.

ARTIŞ DEVAM EDERSE

İşsizlerin sayısı bu oranda devam ettiği takdirde, ne gibi sorunların ortaya çıkabileceğini iyi düşünmek, iyi değerlendirmek gerekmektedir. İş arayanların tamamını «işsiz» olarak kabul etmek doğru olmaz. Yani, İş ve İşçi Bulma Kurumlarına başvuranların bazıları, yeni bir iş aramak düşüncesiyle yola çıkarlar. Zaten, bunların genel değerlendirme içindeki yerleri de ayrıdır. Meselâ, AET içerisinde, yalnız bir ay içerisinde işsiz sayısının 400 binden fazla artması, önemli ölçüde düşünülmesi gereken bir tablo ortaya çıkarmaktadır.

ÜLKELER

İşsizlik oranının gözle görülür biçimde arttığı ülkeler arasında, hatta başında, Belçika, Lüksemburg, F. Almanya, Hollanda, İngiltere, İtalya, Danimarka gelmektedir. Önceki yıllarda gelişmiş sanayi merkezi olarak kabul edilen şehirlerin, bugün birer işsizler merkezi haline gelmiş olmasının çeşitli sebepleri vardır.

RAKAMLAR DÜŞÜNDÜRÜCÜDÜR

İşsizlerle ilgili olarak ortada bulunan rakamlar, son derece düşündürücüdür. Değerlendirmeler göstermektedir ki, «bugün işsiz sayısı, tüm Avrupa çiftçilerinin sayısı kadardır». AET içerisindeki oranlar ise, % 7,6'ya yani, 1974 yılının iki katına yükselmiş bulunmaktadır. İşsizlik oranı sıralamasında, ülkeler şöyle bir tablo üzerinde yeralmaktadırlar.

İŞSİZLİK ORANLARI

Ülkeler itibariyle: Belçika % 10,5 ile başta gelmektedir. Bu ülkeyi Irlanda (10,3), İngiltere (9,7), Danimarka (8,9), İtalya (8,7), Fransa (7,3), Hollanda (6,4) ve Almanya (4,4) ile takib etmektedir. Belçika, İrlanda, İngiltere, Danimarka ve İtalya'da işsizlik oranı Topluluk ortalamasının üzerinde bir noktada bulunmaktadır.

ALMANYA/DIŞ GÖRÜNÜŞ

F. Almanya, dış görünüş itibariyle «iyi» olabilir. Ama, gerçekler bu düzeyde değildir. Sözkonusu ülkede, yalnızca geçen sonbaharda 800 bin iş alanının kaybedildiği hesaba katılacak olursa, bu noktadan kaynaklanan işsizlerin bile, sayı bakımından önemliliği vardır. Uzmanlar, bunun dört ayda % 60'a ulaşan bir işsizlik artışı anlamına geleceğinden bahsediyorlar.

GÖRÜLMEMİŞ DÜZEYDE

Avrupalılar, en çok demir-çelik sanayiindeki bunalımdan etkilenmişlerdir. Bu sektördeki işsiz sayısı görülmemiş düzeydedir. 1974 yılından bu yana, söz konusu sektör işçilerinin üçte birini kaybetmiştir. Bundan en çok etkilenen ülkeler İngiltere, Lüksemburg ve Fransa'dır.

KADIN İŞSİZLER

AET içerisinde, her yüz işsizden 42'sini gençler meydana getirmektedir. Bunlar, genellikle 25 yaşın altında olan kişilerdir. Kadın işsizlerin sayısı erkek işsizlerin iki katıdır. Halbuki, kadınlar, yani ücretli çalışanlar olarak üçte birini meydana getirmektedirler. Ama, işsizlik oranlarında ise, kadınların aleyhine bir sonuç karşımıza çıkmaktadır.

DÜŞ KIRIKLIĞI

Avrupa'da hüküm süren genel bir kanaat vardır: İşsizlik artışının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin kesin sonuç vermemesi «düş kırıklıkları»na kadar ulaşan bir düşünce biçimi ortaya çıkarmaktadır. Avrupa'nın görüntüsüne bunun kadar zarar verebilen bir durumla karşılaşmadıklarından sözedenler, galiba haklılık içinde görünüyorlar!...

İSA KAYACAN

ŞEVKET YILMAZ GÖRÜŞMELER HAKKINDA BASINA BİLGİ VERİRKEN

İşçi sorunları zirvede görüşüldü

● Dördüncü Toplantı 9 Aralık'ta

Başbakan Bülend ULUSU, Yüksek Hakem Kurulu çalışmalarındaki aksaklıkları düzeltmek amacıyla, TÜRK-İŞ İcra Kurulu üyeleri ve Yüksek Hakem Kurulu Üyeleri ile bir dizi toplantı düzenledi.

Başbakan ULUSU'nun işçi temsilcileri ile yaptığı ilk toplantıya, TÜRK-İŞ Genel Başkan Vekili Şevket YILMAZ'ın başkanlığında Genel Mali Sekreter Ömer ERGÜN, Genel Eğitim Sekreteri Kaya ÖZDEMİR, Yüksek Hakem Kurulu İşçi Üyeleri Kemal ÖZER, Yaşar DOĞUALP ve Faruk BARUT'tan oluşan bir heyet katıldı.

ŞEVKET YILMAZ'IN AÇIKLAMASI

«İşçi Sorunları Zirvesi» olarak adlandırılan dizi görüşmelerin biricisinin sonunda basına bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Başkan Vekili ve TEKSİF Sendikası Genel Başkanı Şevket YILMAZ, toplu sözleşmeler konusunda rapor hazırlamak üzere bir alt komisyon oluşturulduğunu bildirdi. Şevket YILMAZ, görüşme sırasında işçilerin Devletten alacakları için bir ödeme planı talep ettiklerini belirttiği açıklamasında, daha sonra şunları söyledi :

Sayın Başbakan, götürdüğümüz dört öneriye de büyük hassasiyet gösterdiler. Bu toplantımızda Yüksek Hakem Kurulu'nun elinde bulunan sözleşmelerin bir an önce sonuçlandırılması talebinde bulunduk. Sorunların kısa sürede sonuçlandırılması için geniş bir çalışma yapılması fikri benimsendi. Bu nedenle, TÜRK-İŞ'ten iki, Maliye Bakanlığından ve Devlet Planlama Teşkilatından birer temsilcinin katılmasıyla oluşturulacak alt komisyon bir rapor hazırlayacaktır. Bu raporu, Sayın Başbakanımızın başkanlığında yapacağım ortak toplantıda ele alacağız.»

KAYA ERDEM'İN AÇIKLAMASI

Toplantıda ayrıca Çalışma Bakanı Prof. Dr. Turhan ESENER ile Maliye Bakanı Kaya ERDEM de hazır bulundu. Birikmiş işçi alacakları konusunda TÜRK-İŞ'in yaptığı öneriyi incelediğini belirten Maliye Bakanı Kaya ERDEM, KİT'lerde çalışan işçilerin, kıdem tazminatı, ikramiye ve diğer sosyal haklarından doğan alacaklarının, bir an önce ödenebilmesi için ilgililere talimat verdiğini açıkladı.

TEKNİK KOMİSYON

Yapılan toplantılar sonunda varılan anlaşmaya göre, kurulan Teknik Komisyon'a TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan ERÇELİK ve ŞEKER-İŞ Sendikası Genel Başkanı Yaşar DOĞUALP katıldılar. Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatından da birer temsilcinin katıldığı Komisyon, çalışmalar sonunda hazırladığı raporunu taraflara iletti.

ÜÇÜNCÜ TOPLANTI

Başbakan ULUSU'nun Başkanlığındaki üçüncü toplantı, 20 Kasım 1981 Cuma günü 2.5 saat sürdü. Toplantıya Başbakan ULUSU'dan başka Maliye Bakanı Kaya ERDEM, Çalışma Bakanı Prof. Dr. Turhan ESENER, DPT Müsteşarı Yıldırım AKTÜRK, Planlama Genel Sekreteri Kutlu SAVAŞ, Sosyal Planlama daire Başkanı Kâzım OSKAY, Plânlama uzmanlarından Alptekin ERDOĞAN ile Yüksek Hakem Kurulu Hükümet Temsilcisi Prof. Dr. Sefa RELSOĞLU katıldılar.

TÜRK-İŞ kanadında ise, Şevket YILMAZ, Ömer ERGÜN, Kaya ÖZDEMİR, Orhan ERÇELİK, Kemal ÖZER, Yaşar DOĞUALP, Faruk BARUT, İsmail PERK ve Bahattin GEZER yer almıştı.

Toplantıdan sonra bir açıklama yapan Şevket YILMAZ şu bilgiyi verdi :

«Teknik Komite tarafından hazırlanan rapor, bu toplantıda müzarekere edildi, plânlama yetkilileriyle TÜRK-İŞ Temsilcileri arasındaki görüş ayrılığının giderilmesine çalışıldı. Hızlı enflâsyondan etkilenen işçiler memurlar ve emeklilerin durumlarının da ayrıntılı biçimde tesbiti ve bu arada, kâr faiz ve rantlardaki gelişmelerin tesbiti kararlaştırıldı. Bu nedenle dördüncü toplatının, Başbakan Bülent ULUSU'nun başkanlığında, 9 Aralık 1981 Çarşamba günü saat 15'te yapılması kararlaştırıldı.»

Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide'nin emekli maaşlarıyla ilgili açıklaması:

6 Mart 1981 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 2422 sayılı Kanun, bilindiği gibi 506 sayılı Kanunun bazı maddelerini değiştirmiş veya yeni bazı fıkralar eklemiştir.

2422 sayılı Kanun, intibak niteliğinde bir kanun olmakla beraber, bünyesinde % 40 dolayında genel bir artış getirmiştir.

Emeklilere ödenen ortalama aylık miktarı, 7283,40 TL. den 10.055,24 TL. ye yükselmiştir. Bu artışa 1.500,— TL. dan 2.500,— TL. na çıkan sosyal yardım farkı da katıldığında: % 40 üzerinde bir artış kaydedilmektedir.

Diğer taraftan intibakların yapılmasındaki temel amaç, sigortalıların aylık hesabına giren yıllarda ödedikleri sigorta primine esas kazançların karşılığında aylık bağlanabilmesini gerçekleştirmektir.

Kazançlarının karşılığını uzun yıllar alamayan emekliler, bu Kanun sayesinde kazançlarına tekabül eden aylıkları almaya başlamışlardır.

Şimdiye kadar tavandan prim ödeyen sigortalılara tavan aylık bağlanması mümkün olmaz iken, bu imkân ilk defa 2422 sayılı Kanunla yaratılmıştır. Böylece aylıklar arasındaki farklılıklar ve haksızlıklar giderilerek, denge kurulurken, önemli ölçüde aylık artışı da sağlanmıştır.

Nitekim, 24422 sayılı Kanun uygulanmadan önce en düşük göstergeden (330) aylık alan emeklilerin sayısı 157923 iken, yeni uygulama sonucunda hem en düşük gösterge sayısı 390'a çıkmış ve hem de bu yeni en düşük göstergeden aylık alanların sayısı 48868'e inmiş; diğer taraftan evvelce en yüksek göstergeden (750) aylık alanların sayısı 1449 iken, intibaklar sonucu en yüksek gösterge 810'a bu göstergeden aylık alanların sayısı da 10661'e yükselmiştir. Bu suretle de her bir göstergeden aylık alanların sayısında dengeli bir dağılım sağlanmıştır.

1981/Şubat döneminde 626920 çek sahibine 12.255.898.312,50 lira ödenmiş; 1981/Kasım döneminde ise 691591 çek sahibine ait 3 aylıkların tutarı 18.318.587. 797,37 lira olmuştur.

Bu süre içinde 2422 sayılı Kanun uygulaması nedeniyle 11. 448.118.956 lira fark, ayrıca ödenmiştir.

1981 ödeme dönemlerinde emeklilere yapılan ödemeler arasında, aşağıda belirtilen nedenlerle farklılıklar olmuştur.

1 Mayıs 1981 tarihinde yapılan ödemede:

1981 Şubat döneminde yapılan ödemeye ek olarak Mart'tan itibaren ayda 750,— şer liradan 3750,— lira Sosyal Yardım zammı farkı; yine Mart'tan itibaren hesaplanarak 60 gösterge sayısı karşılığı, (İntibak sonucu mahsup edilmek kaydıyla) yaklaşık ayda 1050,— liradan 5 aylık 5250,— lira avans olmak üzere toplan 9000,— lira fazla ödeme yapılmıştır.

1981/Ağustos döneminde ise, aynı mahiyette ödemeler devam etmiş, ancak; 1050,— liralık avans bu defa üç aylık olduğu için, emeklilere Mayıs dönemine nazaran daha az ödeme yapılmıştır.

1981/Kasım döneminde intibaklar tamamlanmış ve Mart ayından itibaren birikmiş farklar şöyle (8 aylık) ödenmiştir.

Bu farklar ödenirken:

60 gösterge karşılığı olarak ayda 1050,— liradan ödenen 8 aylık avans düşülmüş, ayrıca Nisan ayından itibaren % 2 Hastalık Sigortası Primi de (7 aylık) düşüldükten sonra kalan miktar emeklinin intibakına göre Kasım dönemi 3 aylığına hatasız şekilde eklenmiştir.

Ancak; bazı emeklilerin intibakı sonucunda göstergelerindeki artış sadece 60 sayısında kalmıştır. Bu suretle yeni Kanunun uygulandığı Mart ayından itibaren 60 gösterge sayısı üzerinden ödenen avans (ayda 1050,— lira) intibak farkına eşit olmuş ve ödenecek bir fark kalmamış, fakat, Nisan 1981 denberi birikmiş olan (7 aylık % 2 Hastalık Sigortası Primi kesildiği için de bunlara Ağustos dönemine nazaran bir miktar (1000,— lira dolayında) daha az ödeme yapılmıştır. Şöyleki :

1 — Emeklilerin bir kısmının göstergeleri sadece 60 sayı arttığı ve bunun karşılığı da şimdiye kadar avans olarak ödendiğinden herhangi bir birikmiş fark kalmamış, ayrıca birikmiş 7 aylık hastalık Sigortası primi de kesildiği için Ağustos dönemine nazaran daha az para almışlardır.

2 — Her emeklinin intibakı kendi durumuna göre yapıldığı için çoğunun yeni aylığı birbirinden farklı olmuş, dolayısiyle de Kasım ayında birdiğerinden farklı ödemeler yapılmıştır.

3 — 1981/Kasım döneminde yapılan ödemede bu döneme ait üç aylık miktara birikmiş yapılan ödemede, bu döneme olan 8 aylık intibak farkı ilâve edilmek; yine birikmiş olan 7 aylık Hastalık Sigortası primi düşülmek suretiyle ödeme yapılmıştır.

4 — 1982/Şubat döneminde ise, emeklilere sadece yeni intibak üzerinden hesaplanan üç aylıkları ile birlikte sosyal yardım zammı ödeneceğinden, ellerine geçecek miktar, Kasım döneminde aldıkları miktar ile aynı olmayacaktır.

Bu arada, her emeklinin yeni aylık durumu ile ilgili bilgileri taşıyan bir mektup, 1982/Şubat dönemi çekini ödeyen bankalar kanalıyla kendilerine gönderilecektir.

5 — Yapılan intibak sonucu bulunan farktan, daha evvelce avans mahiyetindeki ödeme ile 7 Aylık Hastalık Sigortası primi ödeme listelerinde üç aylıklardan düşüldüğü için Kasım ayında yapılan ödeme emeklilerin almayı umdukları miktarın altında kalmıştır.

"İKTİSADİYAT DEMEK, HERŞEY DEMEKTİR..."

Gazi M. Kemal

(Birinci İktisat Kongresinden)